

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun.
Ljubljana številka
10.630 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Po odločitvi Rima

Usodna odločitev je padla: Italija je na strani Nemčije v vojni proti Angliji in Franciji. Ni naša naloga, da bi to dejstvo s kakršnega že koli stališča presojali; mi ga le ugotavljamo, kakor ugotavljamo, da je korak Italije potegnil še ostrejšo črto med dvema svetovoma in nazoroma, ki se borita za oblast nad sodobnim človeštvom, in je to brezno poglubil. Vstop Italije v vojno bi utegnil tudi pomeniti, da se borba med svetom, ki je bil zgrajen na svobodoljubnih načelih revolucije iz leta 1789—97, in med idejo neomejene državne oblasti, ki človečanske svoboščine docela podreja kolektivu, ne bo zaključila s poravnavo, ampak se bo morala izvajati do popolne zmage oziroma poraza enega ali drugega.

Večino svetovne javnosti, ki sodi bolj po čustvih, kakor po realnih dejstvih, je vojna napoved Italije demokratičnim velesilam presenetila, ker so si iz Rima obetali prej mir na podlagi neke uravnovešenosti med dvema skrajnima zamislima o novem redu na svetu, kakor vojno, ki bi utegnila vsaj za neke dobo povzročiti še hujšo duhovno in socialno zmedo. Ti krogi so bili prepričani, da bi ravno Mussolinijeva Italija mogla v svojem lastnem stilu dati pobudo za red, ki bi osvobodil Evropo vsemogočnosti kapitalizma, hkrati pa varoval pravice in dostojanstvo svobodne človeške osebnosti v okviru socialnega blagorja; zato ni čudno, da je v teh ljudeh hudo omajana vera v kulturno enoto zapada, ko vidijo sedaj v krvavi borbi med seboj dva latinska naroda. Tega si niso nikoli mislili in dolžijo režimu ljudske fronte v Parizu in politiko g. Edena, da so oni v prvi vrsti pomagali kovati tako imenovano os Rim-Berlin. Ali je bilo treba tega, se sprašujejo idealisti, ki niso verjeli v resnično sorodstvo med idejami in interesi rimskega in nemškega totalitarizma in so zato danes nadvse razočarani.

Kakor smo izvedeli iz članka v »Vremenu«, ki podaja mnenje našega zunanjega ministra, so bili merodajni krogi v vodstvu naše države med ono manjšino, ki je vstop Italije v sedanjo vojno ni presenetil. Ti krogi, ki so jim znana dejstva, ki so za druge tajnost ali pa njihovega pomena ne razumejo, so se odnekaj zavedali, da so si kljub vsem prirodnim razlikam avtoritarni sistemi vseh držav, v katerih je ta zamisel zmagala, bistveno sorodni v pojmovanju države in da imajo v tem pogledu čisto revolucionaren značaj, kar so njihovi posilitelji sami vedno dosledno poudarjali in kar je vodja Italije v svoji vojni napovedi sam postavil na prvo mesto, ko pravi, da je posegla Italija v usodni potek sedanjih dogodkov pod vidikom borbe novega sveta proti staremu. Izjava od merodajne naše strani pa ne pozablja tudi opozarjati na drugi moment v Mussolinijevem govoru, ki podčrtuje znano dejstvo, da je Italija kljub svojem dvigu po vojski ostala zaradi pomanjkanja surovin in zaradi svojega od drugih zavisnega položaja v Sredozemlju med ubogimi državami, kakor je bila že pred minulo vojno, tako da so ideološki pogledi Italije po minuli vojni bili podkrepjeni po težnji za »boljšim prostorom na soncu«. Ker se te težnje v tekmi z močnejšimi silami iz vzrokov, ki so popolnoma neznani, niso dale spraviti v soglasje z nasprotnimi interesi po diplomatičnem potu, je zdaj prišel do besede meč. Zunanjepolitično vodstvo naše države je ta razvoj predvidevalo od vsega početka sedanje vojne, zlasti pa je po sestanku na Brennerju z gotovostjo računalo z oboroženim posegom Italije in zato ga izjavi italijanskega vodje od 10. junija nikakor ni presenetila. S tem je bilo samo ugotovljeno, po kakšni poti in iz kakšnih vzrokov se je zgodilo, kar se je zgodilo, ne da bi se postavili na kritični stol, da bi izrekli sodbe, za katere se ne smatramo poklicane. Le to moremo in moramo poudariti, da se nam v tej luči še bolj pokaže modrost in upravičenost politike našega državnega vodstva, ki je znalo sred vsega tega usodnega razvoja ohraniti strogo nevtralnost Jugoslavije, ki more v zavesti svoje moči, da odbije vsak poizkus kršitve svoje neodvisnosti, zasledovati svoje nepristransko stališče in sporu

Francija prosi Ameriko za pomoč

V posebni spomenici prosi Reynaud Roosevelta, da naj takoj javno obljubi vso pomoč zaveznikom, ker bo sicer prepozno - Če bo morala vlada iz Francije, se bo vojskovala naprej iz Sev. Afrike in Amerike

Reynaudova spomenica

Pariz, 13. junija. t. Reuter: Predsednik vlade in obrambni ter zunanji minister Paul Reynaud je poslal posebno spomenico predsedniku Združenih držav Rooseveltu, v kateri pravi tudi med drugim:

Izrekam vam vso zahvalo za plemenito pomoč, ki nam jo izkazuje v pošiljanju letal in orožja. Ze šest dni in šest noči se naše divizije brez ure počitka bore proti silni premoči v orožju in v številu sovražne vojske. Sovražnik je že blizu vrat Pariza.

Toda mi se bomo bojevali na fronti pri Parizu, bojevali se bomo za Parizom, bojevali se bomo pokrajino za pokrajino. Če bomo prisiljeni umikati se v notranjost Francije, če bomo morali zapustiti Francijo, se bomo vojskovali naprej iz Severne Afrike in če bo potrebno, se bomo vojskovali naprej iz naših ameriških posestev.

Nekaj članov moje vlade je že zapustilo Pariz. Jaz sam odhajam na fronto, kjer se bo vojskovanje še poostro in pospešilo, kajti mi se ne bomo vdali!

Prosim vas, sporočite državljanom Združenih držav, da se v tem boju ne žrtujemo samo sami zase, ampak za vse ljudi, ki žele živeti v svobodi. Mogoče bo Francija morala kloniti pod diktaturo, toda vojskovanje na morju se bo nadaljevalo z vso silo.

Pred nekaj dnevi ste z vso plemenitostjo odgovorili na moj klic. Danes pa vas moram prositi, da se naj vaša pomoč še poveča. Prosim vas, da bi javno izjavili, da bodo Združene države nudile

zaveznikom vso materialno pomoč in to z vsemi sredstvi iz zemlji pošiljanja ameriških čet v Evropo. Prosim vas, storite to, preden bo prepozno! Verjemite mi, da dobro poznam resnost položaja in vso težo nevarnosti in zato vas prosim, da vaša izjava ne bi prišla prepozno.

Dne 5. oktobra 1937 ste nam govorili, da 90%

Francoska vojna poročila

Francoska vojska se povsod v redu umika in se pripravlja na boj za Pariz — Položaj je nevaren v Champagni

Pariz, 13. junija. AA. Reuter: Davižne poročila francoskega vrhovnega poveljstva se glasi: Operacije se nadaljujejo z nezmanjšano ogorčenostjo na vsej fronti od morja do Arganov. Naše čete vztrajno in neutrudljivo kljubujejo sovražnikovim napadom, posebno srditimi na obeh straneh prestolnice ob Spodnji Seini in na Marni. Splošen položaj na fronti se od trenutka, ko je izšlo sročnje uradno poročilo vrhovnega poveljstva, ni mnogo izpremenil.

Pariz, 13. junija. Reuter: Sročnje sporočilo francoskega vrhovnega poveljstva se glasi: Na vsem bojišču je bila neprestano srdita borba. Od morja do Oise je sovražnik ojačal svoj pritisk v smeri proti Seini med Rouenom in Vernonom, da bi lahko boljše branili položaje, ki se mu jih je posrečilo utrditi južno od Seine. Sovražnik poskuša prodreti v smeri proti mestu Evreux, toda naše čete ga energično zadržujejo. Sovražnik je vrgel čete tudi v smeri proti Caudebecu ob severni obali Seine. Na spodnji Oisi je sovražnik prišel v stik z našimi četami na več krajih. Nastali so srditi spopadi. V okolici Chateau-Thierry se je sovražnik četami, ki so prišle s severa, posrečilo vreči oddelke na južno obalo reke.

V pokrajini okoli Reimsa je sovražnik vrgel v borbo nove enote oklopnih enot in motoriziranih oddelkov. V borbo je stopila celotna sovražna motorizirana armada, sestavljena iz treh do štirih oklopnih divizij in dveh do treh motoriziranih divizij. Pred temi napadi so se naše divizije umaknile. Med umikanjem so bile ogorčene borbe posebno pod Reimsko planino.

Nemci napadajo s 120 divizijami

Pariz, 13. junija. Reuter: Pooblaščen zastopnik francoskega vrhovnega poveljstva je izjavil danes dopoldne, da francoske čete povsod kljubujejo sovražnikovemu pritisku. Vendar je pa neprijetna slaba točka v Champagni, kjer se Nemci zelo trudijo, da bi odrezali francoske čete ob Marni od francoske armade v Maginotovi črti. Na severni fronti so Nemci vrgli v boj 120 divizij; to velja za maksimum, s katerim morejo razpolagati.

Zastopnik je še dodal, da pritiskajo Nemci na zahod proti Havru in da skušajo obkrožiti Pariz z

ljudi odločuje o usodi miru, svobode in varnosti, dočim bo 10% ljudi moralo pristati na to, da bodo našli pot do moralnih temeljev človeštva, ki že stoletja rešujejo vse ljudi pred nesrečo in ki so nazadnje zmerom zmagali. Sedaj je prišla ura, ob kateri se naj 90% ljudi na svetu združi proti smrtni nevarnosti, ki nam zdaj vsem grozi. Verujem v čut vzajemnosti ameriškega ljudstva v tej življenjski borbi zaveznikov, ki se ne vojskujejo samo za lastno rešitev, ampak tudi za rešitev in obstoj ameriške demokracije

Severovzhodno od Reimsa je imel sovražnik zaradi protinapada naših motoriziranih enot in bombardiranja našega letalstva težke zgube, kar potrjujejo številni sovražni ujetniki. Več naših eskadril je stopilo v toku dneva petkrat v borbo. Med Aisno in Meuso sovražnik ni obnovil napadov.

Francoski protinapad

Pariz, 13. junija. t. Reuter: Danes so francoske čete izvedle protinapad in vrgle sovražnika nazaj na 8 km dolgem bojišču pri Beaumontu, ki je 20 kilometrov od Pariza. Na tem mestu so bili Nemci najbližje Parizu danes zjutraj.

Sicer pa postaja nemški pritisk posebno huda v Champagni, kjer se nemško poveljstvo trudi, da bi presekalo zveze med francosko vojsko in Maginotovo črto.

V ofenzivo so Nemci vrgli do sedaj najmanj 120 divizij.

Boj za Pariz bo okoli Pariza

Pariz, 13. junija. t. Reuter: Uradno je bilo objavljeno, da bodo francoske čete branile Pariz. Toda čete se bodo borile pred Parizom, okoli Pariza in za Parizom, kakor je to omenil v svoji spomenici Reynaud Rooseveltu. Ta izjava je logična zato, ker je bil Pariz proglašen za odprto mesto. Najbrž je bil dan ukaz, da naj se mesto ne razruši in bombardira.

zahoda proti vzhodu. Verjetno je, da so Nemci zavzeli Reims, ker je hud pritisk njihovih oklopnih oddelkov prisilil Francoze k umiku iz te pokrajine.

Pooblaščen zastopnik je dodal, da je francoska protiofenziva pri Persanu in Beaumontu, 20 kilometrov severno od Pariza, zabeležila napredek 8 km.

Italijanske čete se še niso spustile v boj ne na kemnem ne na morju, pač pa so izvedle več letalskih napadov. Francosko in britansko letalstvo je bilo zelo živahno proti Nemcem. Francoska letala so bombardirala Mannheim, Neustadt, Frankfurt, britanska letala so pa napadla več sovražnih konvojov, kolon in cest. Nemška letala so letela nad Parizom in nad Euvremantom.

Ali bi Francija sklenila ločen mir z Nemčijo?

New York, 13. junija. t. Stefani: Tukajšnji list »Daily News« objavlja poročilo, da ni izključeno, da bo Francija skušala skleniti ločen mir. To bi bila edina možnost, da bi se Francija izognila popolnemu opustošenju. Pogajanja za mir bi vodil bivši francoski predsednik vlade Flandin. Francija bi naj prepuščala Angliji, da naj se sama vojskuje naprej proti Nemčiji in Italiji. Flandin bi naj bil tihi politik, k naj bi prevzel nase odgovornost za sklenitev miru.

Alarm v Marseilleu

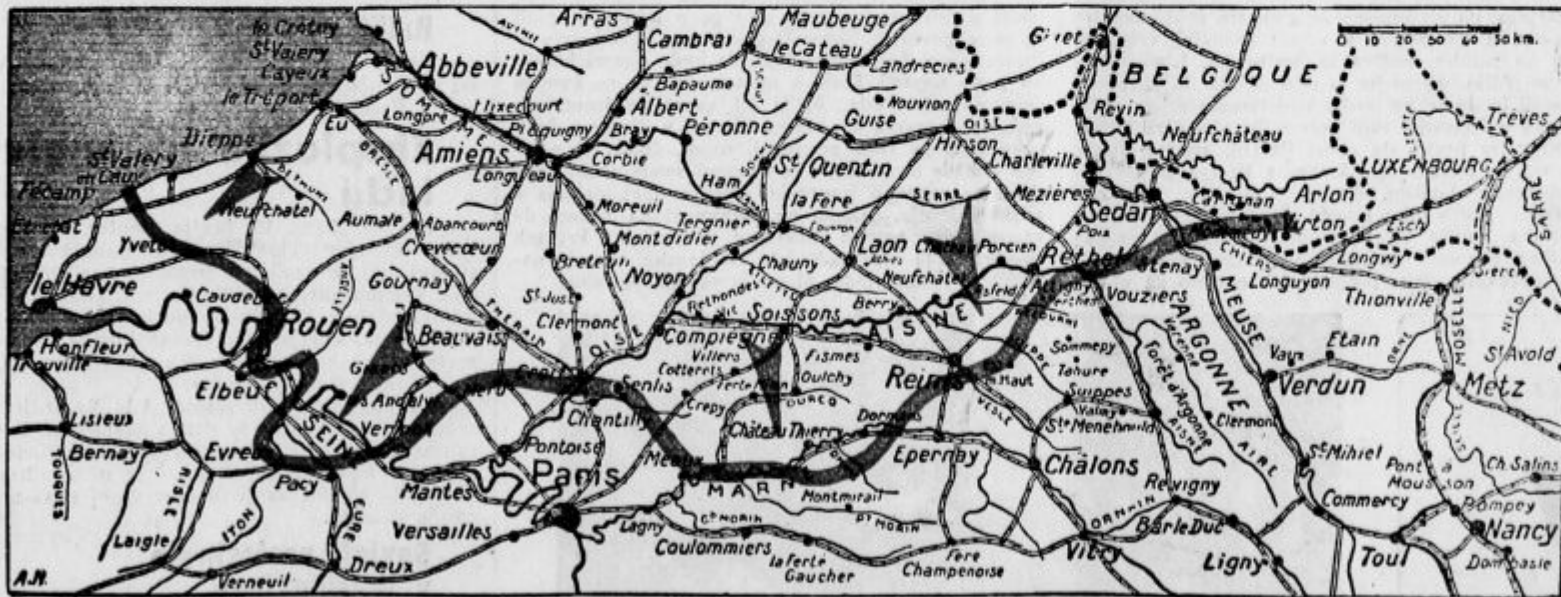
Pariz, 13. jun. AA. Reuter: Kmalu po polnoči je bil alarm v Marseillu in okolici. Trajal je 20 minut.

Francoski parnik se je zatekel v špansko luko

Madrid, 13. jun. t. Stefani: Velik francoski prevoznik »General Lassere« se je zatekel v pristanišče Alicante, ker ga je preganjala italijanska podmornica. Na parniku je bilo 700 senegalskih vojakov, ki so bili internirani. Senegalski so bili na poti v Marseille.

Francoska Narodna banka je v Saumurju

Pariz, 13. junija. t. Reuter: Uradni list je danes objavil, da je bil sedež Francoske narodne banke premeščen v Saumur, ki je 40 milj zahodno od Toursa.

Desno nemško krilo, ki prodira na Seini, je moglo doseči še nadaljnje uspehe in pod varstvom umetne megle doseči levi breg reke. V tem predelu so sedaj ljute borbe, v katerih skušajo Francozi zaustaviti nemški prodor proti Normandiji.

Severno od Pariza, ki ga z vso naglico izpraznjujejo, so Francozi s protinapadi zadržali nemško prodiranje. Pač pa so na Marni Nemci z velikansko premočjo izsilili prehod čez reko. Južno od Chateau-Thierryja divja silna bitka, v kateri skušajo Francozi preprečiti obkrožitev Pariza z desne strani.

Zelo resen je položaj v Champagni, kjer se je Nemeem po zasedbi Reimsa posrečil močan udor proti jugu, tako da so po nemških poročilih dosegli že Chalons na Marni. Tu prodirajo Nemci z velikansko silo in so po domnevanju zaveznikov v ta boj vrgli vse svoje rezerve. Do sedaj se Nemeem kak predor francoske fronte v sedanji devetdnevni bitki še ni posrečil, predor, ki bi imel za francosko armado uničujoče posledice, kakor oni na Meusi pred mesecem. Nemci že ves čas bitke za Pariz streme za tem, da bi dosegli nek

sličen predor, ki bi z enim udarom razdvojil in pobil francosko vojno silo. Weygandu se je do sedaj še vselej posrečilo preprečiti nemške načrte. Toda nemški udor južno od Reimsa proti Chalonsu je silno nevaren maneuver in če se Weygandu ne posreči, da ga zaustavi, potem se nemški sunek lahko spremeni v takšen usoden predor, ki bi ločil francosko obrambno črto v dva dela in dovedel do uničujoče bitke za Francoze. Trenutno je težišče vojnih operacij v Champagni pri Chalonsu na Marni.

Nemške čete so zasedle Chalons sur Marne

Glavni stan voditelja rajha, 13. junija. DNB: Poročilo nemškega vrhovnega poveljstva:

Poskusi angleških in francoskih čet, obkoljenih na obali pri St. Valéryju, da bi se umaknili čez morje, so se izjalovili. Ta skupina sovražnih čet je kapitulirala. Več kot 6000 ujetnikov, med njimi pet francoskih in en angleški general, ter nepregledna količina plena je padla v nemške roke.

Naše topništvo je prisililo neko natovorjeno prevozno ladjo, da se je morala vrniti, ravno ko je hotela odpluti. Ladjo je zadelo več granat. Druga ladja je eksplodirala od zadetkov nemških protitankovskih topov.

Na vsej fronti operacije naglo napredujejo. Na mnogih mestih smo v boju prekorali Marne, v Champagni pa so naše divizije pri zasledovanju sovražnika zavzele Chalons in pustile za seboj bojišča iz leta 1915. Med Argoni in Meuso smo pridobili na položaju. Po dosedanjih začetnih poročilih presega število ujetnikov od 5. junija, ko so se začele nove operacije, 100.000. Prav tako znatne so tudi sovražnikove izgube vojnega materiala. Samo pri dveh armadah zahodnega krila se nam je posrečilo uničiti ali zapleniti več kot 200 sovražniških oklopnih voz.

Kljub slabemu vremenu so naša letala in napadalne formacije posegle v boj tudi 12. junija in podpirala čete, posebno pri Chalonsu na Marne. Pri tem se jim je posrečilo potopiti neko transportno ladjo in neki veliki vlačilec ter neko 10.000 tonsko transportno ladjo. Nevarno pa smo poškodovali več manjših ladij. Pri Havru smo zbili 20 sovražnih balonov. Na Norveškem so naši rušilci zbili 4 od 15 britanskih letal, ki so hotela napasti neko letališče blizu Tronhjemu. Sovražnikova letala so v severni Nemčiji metala bombe, vendar niso zadela vojaških ciljev. Sovražnik je izgubil 19 letal. Mi pa pogrešamo štiri letala. Neka naša podmornica je napadla nek velik sovražniški konvoj in potopila več ladij.

Berlin, 13. junija. AA. DNB: po poročilih s fronte severno od Pariza so Nemci uničili 34 francoskih tankov.

Berlin, 13. junija. AA. Neka londonska agencija je poročala, da so Nemci na nekem kraju, kjer so hoteli priti čez neko reko, kratko malo vrgli trupla nemških vojakov v reko in položili nad kupi trupel pontone, da so laže prišli čez reko. Te vesti v Berlinu zavračajo kot popolnoma brez podlage.

Razlika med boji l. 1914 in 1940

Berlin, 13. junija. t. DNB popisuje potek bojev v Franciji in poudarja, da je se zmerom težišče vsega napredovanja na nemškem desnem krilu. Vendar pa je sedaj začela nemška vojska z vso silo

pritisniti tudi na nemškem levem krilu za Reimsom in v Argonih.

Razlika v vojskovanju v letu 1914 in v letu 1940 bi bila naslednja:

Tokrat prodira desno krilo proti zahodu od Pariza in proti Atlantski obali. V letu 1914 je nemška vojska prodirala predvsem v smeri proti Parizu.

Sedaj se Francozi vojskujejo čisto sami in so že v Belgiji ter na bojiščih v Artoisu izgubili svoje najboljše čete. Ker se Nemčija na vzhodu več ne vojskuje, lahko vso svojo vojsko vrže nad sovražnika na zahodu.

Italija je sedaj stopila dejansko na stran Nemčije in tako prisilila zaveznike, da morajo imeti svoje čete razporejene na meji Alp in v severni Afriki.

Podobnost med boji v letu 1914 in 1940 pa je ta, da tokrat nemške čete zopet z vso silo prodirajo, francoske čete pa se žilavo branijo. Toda v bojih od morja do Champagne so Francozi izgubili že dva armadna zbora.

Ofenziva tudi ob Renu?

Berlin, 13. junija DNB: Glede živahnega udeleževanja topništva na dosedaj mirnem bojišču ob Zgornjem Renu pri Baslu so nemški merodajni vojaški krogi izjavili predstavniku DNBja sledeče:

Razumljivo je, da na ta topniški dvoboj ob Renu gledajo v sosednji Švici z upravičeno zaskrbljenostjo. Tudi ostalo inozemstvo s skrbjo gleda na ta boj. Mogoče je, da se je tudi na bojiščih ob Gornjem Renu začela ofenziva. V vsakem primeru so dogodki te vojne dokazali, da za moderno in vedno pripravljeno vojsko tudi velike reke ne predstavljajo več nobene ovire.

Norveška se obnavlja

Oslo, 13. junija. DNB: Po nemški zmagi pri Narviku se nadaljujejo dela za obnovo severne Norveške. Z raznih strani so bili dani na razpolago precejšnji zneski denarja. Organizirani so že posebni oddelki, ki bodo našli na Norveškem široko delovno polje, ker je bilo porušeni mnogo objektov. V zvezi s tem naglašajo tisk akuten problem obnove zveze med severno Norveško in ostalimi deli države. Telefonske zveze se hitro popravljajo.

Oslo, 13. junija. AA. DNB: »Aften Posten« poroča, da so Angleži v pokrajini Namsos pustili, ko so se umaknili, znatne količine streliva in drugega vojnega materiala, ki ga zdaj nemški vojaki zbirajo in odvažajo, da se bo prebivalstvo moglo lotiti dela za obnovo.

Angleška poročila:

Nemci so vrgli v boj vse svoje oklopne divizije

London, 13. junija. AA. Reuter: Iz pooblaščenega vira se je zvedelo, da se je bati, da je bilo v Normandiji okoli 6000 mož, ki jih je sovražnik zajel zaradi obkolitve britanske divizije. Iz istega vira se je zvedelo, da so britanska ojačenja zavzela svoje postojanke in da se bore skupaj s Francozi pod francoskim poveljstvom. Na podlagi tega, kar se je zvedelo iz Londona, se zdi, da je nemško prodiranje pri Rouenu in na Seini postalo nekoliko počasnejše, zato pa sovražnik zelo pritiska na Pariz in pri Reimsu na Marne. Zdi se, da Francozi uspešno kljubujejo temu prodiranju. Na podlagi zbranih informacij kaže, da so Nemci vrgli v ta boj vse svoje oklopne divizije.

Glede izjave, da je Pariz odprto mesto, naglašajo, da to pomeni, da ne bo bojev na ulicah, čeprav bodo zavezniški okoliščini branili. V Londonu ne potrjujejo vesti, da bi bili Italijani vrgli mnogo svojih čet v zaledje nemških bojnih črt, in sicer baje že pred dvema tednoma. V uradnih vojaških krogih izjavljajo, da je, kakor vse kaže, nedvomno, da Nemci razpolagajo s tanki-metalci ognja, da pa doslej ni zanesljivih vesti, da bi bili takšne tanke vrgli v boj.

Sveže angleške čete v Franciji

London, 13. junija. AA. Reuter: Informacijsko ministrstvo poroča, da so južno od Seine prispele sveže britanske čete in že zavzele svoje mesto v obrambni črti skupaj s svojimi francoskimi tovariši. K temu pripominjajo, da so te čete izborne kakovosti in da je njihov prihod zelo pripomočel k obranitvi morale zavezniških čet, kljubujočim sovražnemu prodiranju.

Obkoljena angleška divizija

London, 13. junija. Reuter: Vojno ministrstvo sporoča:

Ena od angleških divizij, ki operira v Franciji in katere levo krilo drži severno obal Normandije, je odrezana, ker so jo nemške sile, ki se jim je posrečilo prebiti se skozi zavezniške vrste

Obramba Pariza je tudi obramba Anglije

London, 13. junija. AA. Reuter: Angleški listi posvečajo največjo pozornost bitki za Pariz. Listi poudarjajo, da se bojišče še zmerom drži, navzle pritisku, ki ga Nemci z vsimi sredstvi vrše ne glede na izgube moštva in materiala. Listi kategorično trdijo, da se bo ta črta držala do skrajnih možnosti in da se bo borba nadaljevala z isto srčnostjo in odločnostjo tudi potem, če bi padel Pariz. »Times« pravi, da grozi Parizu, sreči civilizacije, velika nevarnost. Obramba Pariza pa je tudi obramba Anglije. Angleške divizije hite čez Rokavski preliv na pomoč zaveznikom. Hrabra francoska vojska in angleške divizije se zaradi številne premoči sovražnika polagoma umikajo, toda sovražnik mora plačati visoko ceno za vsako

pod zemlje. Ako bo sovražnik odbil pred vratmi Pariza, bo izgubil vojno. Če pa zasede Pariz, bo morbo nadaljevali do osvoboditve Pariza in vseh ostalih krajev.

Melbourne, 13. junija. Reuter: Avstralska vlada je sklenila poslati v Anglijo gotovo število avstralskih patrolnih čolnov in ladij.

Tajna seja angleškega parlamenta bo konec meseca

London, 13. junija. t. Reuter: Major Atlee je danes izjavil v spodnji zbornici, da bo tajna seja angleškega parlamenta dne 28. junija. Lordi bodo imeli tajno sejo dne 20. junija.

Poročila angleškega letalskega poveljstva

London, 13. junija. AA. Reuter: Britansko letalsko ministrstvo poroča:

Včeraj so mornariška letala skupaj z letali obrežnega poveljstva uspešno napadla sovražne ladje v pristanišču Boulogne. Ena torpedovka je eksplodirala, opazilo se je pa tudi, da so bombe eksplodirale tudi na drugih ladjah iste vrste in med vlačilci municije. Britanska letala so prav tako uspešno bombardirala pristan, pomol in kopenske vojaške objekte. Preteklo noč so letala obrežnega poveljstva bombardirala sovražno letališče v Vernesu na Norveškem. Opazili so se zadetki na cestah, letalih, vojašnicah in na sovražnih letalih na letališču. Britanska letala so bombardirala tudi sovražnikove ladje za oskrbo pri Bergnu.

London, 13. junija. AA. Reuter: Na vzhodni obali Anglije je neko britansko letalo trčilo v neki balon in strmoglavilo v plamenih na zemljo.

London, 13. junija. Havas: Letalsko ministrstvo

Italijanska poročila o položaju v Parizu in o Weygandovi taktiki

Rim, 13. junija. Posebni poročevalci »Giornale d'Italia«, ki se nahajajo na argonski fronti, poročajo svojemu listu, da je francoska vlada v Toursu izdala letak pariskemu prebivalstvu, v katerem ga poziva, da mora braniti mesto pred Nemci ulico za ulico. Berleški krogi menijo, tako pravi »Giornale d'Italia«, da bo pariško prebivalstvo bolj uvidelo in da ne bo poslušalo poziva svoje vlade, ki da gre za tem, da bi se zvrnila krivda za razdejane Pariza na Nemčijo.

S francosko-italijanske meje pa poročajo italijanski listom o položaju v Parizu, da se je izpraznjen mesta vršila z velikimi težavami in v nepopisni zmed. Ljudje so kar naskakovali vlake, če so mogli katerega dobiti, drugi pa se v neskončnih kolonah s kovčgi, vrečami in culami pa z vozčki vlečejo po cestah, ki iz Pariza vodijo v notranost Francije. Seveda so zaradi tega ceste zelo zamašene, ker so itak polne vojaških čet in avtomobilov. Ogromna večina teh beguncev ne ve, kje se bo ustavila in si poiskala zavetja. Po širokih avtocestah, ki so bile zgrajene nalašč za premikanje vojske, ljudje eploh ne morejo bežati. Na njih se morejo razen vojaških transportov pomikati samo kolone tovornih avtomobilov, na katerih se evakuirajo tovarne in stroji z nujno potrebnimi osebjem. Sicer se pa tiče to samo nekaterih tovarn, dočim mora delavstvo ostalih tovarn ostati v Parizu.

Razen gibanja beguncev pa prevladujejo v Parizu samem priprave za obrambo Pariza do skrajnosti. Trgovine so skoraj vse zaprte. Vojaške patrulje krožijo po mestu, zahtevajo legitimacije in zapirajo sumljive osebe. Pariški vojaški guverner je odredil, da se morajo vsi mladi ljudje od dovršenega 17. leta naprej javiti v vojsko. Po vsej priliki bodo branili pariske utrdbe. Italijanski list trdi, da vlada med delavstvom v pariskih predmestjih hudo nezadovoljstvo proti temu, ker morajo ostati v mestu, dočim so kljub strogu nadziranju policije mnogi bežali iz mesta brez vednosti oblasti in proti njeni volji. Policija pridno zapira ljudi, ki v gostilnah dajejo duška tem evojim čustvom. Listi ne izhajajo več, samo banke so še odprte za izmenjavo bankovcev, večina uslužbencev pa se je izselila. — Ker so vsa avtomobila rekvirirana od vojaške oblasti, ljudje zapuščajo mesto tudi na biciklih. »Matin«, »Journal« in »Petit Parisien« so izdali skupen buletin na eni strani. Zivila in zdravila je konfiscirala policija, ker jih bodo odlej razdeljevali organi oblasti, tako v mestu Parizu, kakor v departementu Seine.

Cim bolj se približujejo mestu Nemci, tem bolj je potrebno, da se zaprejo vse ceste, ki vodijo v mesto in je generalni guverner tudi odredil, da se vse vasi okoli Pariza izpremenijo v utrjene točke. Dne 12. t. m. je oblast po radiu naznanila vsem, ki so še ostali v Parizu, da se iz njega ne smejo več odstraniti. Baje pariško vojaško poveljstvo ne smatra obrambe mesta kot posebno strateško dejanje, ampak kot stvar, ki je zvezana s skupnimi operacijami Weygandove armade, tako da bo Pariz tako rekoč v črti fronte same, ako se o taki črti eploh še more govoriti. Nasproti glasovom, ki prihajajo iz Pariza, so v Švici prepričani, da bodo Nemci hkrati, ko bodo napadli Pariz s severa, skušali na svojem desnem krilu Pariz, ki bi bil vezan po frontalnih napadih s severa in severovzhoda, v širokem loku obkoliti in ga tako prepustiti usodi, dočim bi nemške armade korakale v še neznani smeri, najbrž deloma na zapadno francosko morsko obal, deloma v sredino dežele, deloma pa naravnost na vzhod, da vzamejo Maginotovo črto med dva ognja. Pri teh operacijah je baje tudi delu italijanske armade namenjena važna vloga, ki pa je seveda še tajna.

Tajno nemško orožje

London, 13. jun. »Defence et economy service« pravi v nekem svojem članku, da so Angleži sedaj že pogodili nemško tajno orožje. Niso to samo magnetične mine in spuščanje torpedov z letal, ampak so to tudi skakalci z letal, potem je to tank, ki na daljavo 70 m meče plamen in eploh uporaba tankov na moderen način ob sodelovanju letal. Vse te novosti v vojski sicer ne predstavljajo nič revolucionarnega. Toda Nemci so znali te iznajdbe drugih izredno smotreno izkoristiti in s svojo tehniko dvigniti v takšno vrsto orožja, da mu zavezniški trenutno niso kos. Naloga njihovih tehnikov in taktikov je, da pogodijo način vojskovanja, ki bo onemogočil sedanji način nemškega vojskovanja.

sporoča, da so angleške bombniške eskadrile bombardirale sovražne položaje ob Rokavski prelivu do nemške meje. Bombardiranje se je začelo že v noči med ponedeljkom in tokom. Posebno močno so bombardirali angleški bombniki pokrajino med Charlevillom in Sedanom. Uničeni so bili številni vojaški objekti v okolici Laona, Soissons, Lafera in Chaumija. Sovražnik je imel težke izgube, uničene so bile predvsem provijantske kolone ter številni motorizirani oddelki.

London, 13. junija. t. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča, da so angleška letala včeraj uspešno napadla sovražne ladje v pristanišču Boulogne. Zadet je bil motorni torpedni čoln in mnogo drugih bomb je padlo še na slične druge ladje v pristanišču.

Tudi na Norveškem so naša letala bombardirala sovražna letališča in sovražne prevozne ladje. Pri Bergnu je bil potopljen sovražni transport.

Italijanski listi poročajo tudi s krepkim tiskom, da so angleška letala v območju Zenevskega jezera zmetala več bomb, ki so padle na železniško postajo in ubile nekaj civilistov. Generalni štab švicarske armade je uvel preiskavo in dognal, da so bombe angleške. Sedem bomb je bilo vrženih na železniško postajo Renens, šest pa na Zenevo samo, kjer je sedež Zveze narodov. V Zenevi je zavladalo veliko ogorčenje, angleška vlada pa se je že opravičila, da so se letalci zmotili. Italijanski listi trdijo, da so ta letala priletela iz francoskih vojaških letališč v Savoji.

Nadalje trdijo italijanski listi, da so Nemci nazirajo, da Pariz kot trdnjava nima nobenega pomena in da bo padel v presenetljivo kratkem času. Nemški generalni štab ne razume, zakaj Pariz ni bil tako evakuiran kakor je bil evakuiran Bruselj, ker bi bile s tem prizanešene Franciji nepotrebne žrtve, ki bodo sedaj neizogibne. Ni nobenega dvoma, da bodo Nemci morali Pariz bombardirati z vsemi silami, kakor so Varšavo, ako se pariški vojaški guverner ali pa prebivalstvo samo ne bo v zadnjem hipu premislilo. Nemci imajo že pripravljene letake, ki bodo pariško prebivalstvo pozvali, naj se uda, ker da je vsak odpor v naprej obojen na neuspeh. Sicer pa je z ozirom na vesti švicarskega tiska treba reči, da se ni znano, ali bo nemški generalni štab odredil, da se Pariz obkoli ne samo s severa, ampak tudi z vseh ostalih strani v koncentričnem napadu, ali pa bo obdal Pariz le s primeroma majhnimi silami, dočim bo pretežni del nemških armad nadaljeval svoje napredovanje brez ozira na Pariz, ki naj pade prej ali pozneje. Zdi se, da je najbolj verjetno zadnje.

Popolnoma gotovo pa je postalo, da bo nemško vrhovno poveljstvo v sporazumu z italijanskim vrhovnim vojaškim poveljstvom začelo ofenzivo tudi proti Maginotovi črti in bo razširilo svoj napad tik do švicarske meje, ker so pripravljena že vsa sredstva, da se prekoraci Ren.

Nemški vojaški strokovnjaki izjavljajo, da je general Weygand zagrešil celo vrsto velikih napak, ker je svoje zanimanje preveč osredotočil okoli tega, da poglobi fronto svoje armade v globino, ki na nekaterih točkah sega celih 90 km globoko, s čemer je menil, da bo mogel absolutno ustaviti prodiranje nemških tankov in motoriziranih kolon. Dočim se je na ta način izkazalo, da tudi ta taktika nemške armade ni mogla ustaviti. Ker so tozadevna francoska tehnična sredstva nezadostna in premalo učinkovita, je pustil general Weygand Pariz nezашčiten od strani morske obale, kjer so sedaj gospodari Nemci, ki so tam brez resne ovire odrezali Pariz od vsake učinkovite vojaške pomoči. V tem smislu tudi italijanski listi hudo kritizirajo taktiko generala Weyganda, priznavajoč v polni meri hlabrost francoske armade, ki se bori z levjim junaštvom in nezmojljivo vztrajnostjo, pač pa vsi podčrtujejo dejstvo, da je angleška pomoč popolnoma nezadostna oziroma je eploh ni.

Bullitt ostane v Parizu

Nekje v Franciji, 13. jun. AA. Havas: Ameriški veleposlanik Bullitt je izjavil, da bo ostal še naprej v Parizu.

Eksplodzija na angleški ladji

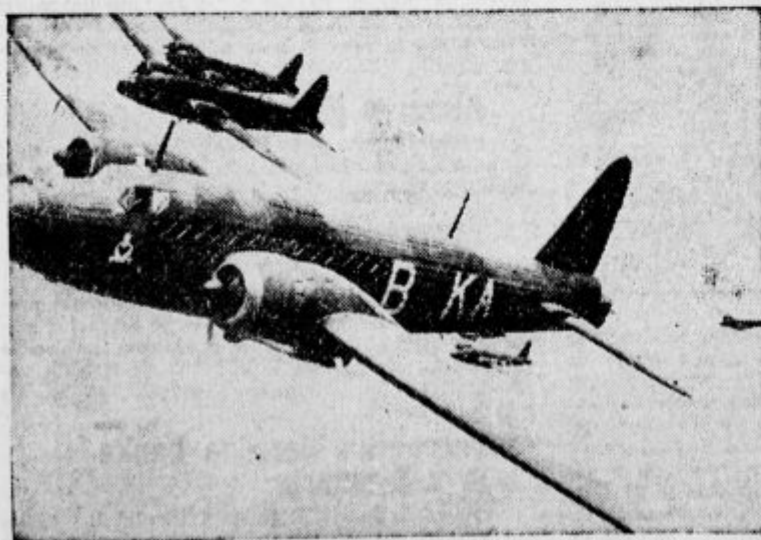
Buenos Aires, 13. junija. Reuter. Na angleški ladji Gasconne (440 ton), ki se nahaja v buenosaireski luki, je nastala iz neznanih razlogov eksplozija. Več mornarjev je bilo ranjenih. Uvedena je bila takoj preiskava. Smatra se, da je eksplozija nastala zaradi tega, ker je bila vržena bomba. Na osnovi preiskave je bilo prijetih 40 oseb, članov neke organizacije v Buenos Airesu.

Buenos Aires, 13. junija. AA. Na ladji »Gasconne« se je dogodila še druga eksplozija. Eden od ranjenih mornarjev je podlegel ranam. Glede bombe, ki je bila vržena na ladjo, še ni točnih podatkov, toda zdi se, da je bomba vrgel neki nezadovoljen delavec.

Sovjeti protestirajo v Washingtonu

Washington, 13. junija. Reuter. Sovjetski veleposlanik v Washingtonu Umanski je obiskal včeraj dopolne zunanega ministra Hulla ter ostal z njim eno uro v razgovoru. Smatra se, da je Umanski ob tej priliki energično protestiral proti zadržanju ladij, ki čez Vladivostok prevažajo ameriško blago, namenjeno Sovjetski Rusiji.

Hull je o priliki sprejema novinarjev dejal, da so razgovori imeli splošen značaj in da so bili podobni razgovorom, ki so se vodili pred več meseci. Vendar Hull ni potrdil, da bi bila sovjetska vlada vložila kak protest v Washingtonu.

Francosko letalsko brodogrje na poletu proti sovražniku. — Francosko vojaško »vozilo« za povsode na fronti

Vojskovanje z Italijo je omejeno na delovanje letalstva

Italijansko vojno poročilo

Štab vrhovnega poveljstva, 13. junija. Stefani: Uradno poročilo št. 2 vrhovnega poveljstva italijanske državne oborožene sile se glasi:

Letalstvo je izvedlo v okviru pripravljene načrta celo vrsto bombardiranj sovražnikovih letalskih in pomorskih oporišč. Med temi akcijami sta posebno važna napada na Bizerto in Toulon. V Bizerti so naši napadi povzročili velike požare in je ugotovljeno, da trpe tamkajšnje naprave veliko škodo. Zadelj smo tudi letala na tamkajšnjem letališču. Lahko se računa, da je 9 od teh letal nesposobnih za uporabo. Vsa naša letala so se vrnila nepoškodovana v svoja izhodišča.

Na Sredozemskem morju je neka naša podmornica potopila neko sovražno križarko in neko sovražnikovo 10.000-tonsko ladjo za prevoz petroleja. Pri To-buku, blizu meje Cirenajke, so naše kopenske, pomorske in letalske sile odbile poskušeni britanski letalski napad. Škoda, prizadejana našim napravam, je neznatna. Potopil se je neki naš majhen minonosce.

V italijanski vzhodni Afriki je sovražnik napadel z letali naša letališča v Asmari, Guriji in Agordanu in povzročil neznatno škodo. Bombe so ubile 10 ljudi, Italijane in domačine, ki so službovali na teh letališčih. Po naknadno preverjenih podatkih je nesporno ugotovljeno, da so naša letalska letala zbla včeraj nad Cirenajsko 6 sovražnih letal. Sovražna letala, najbrž angleška, so izvedla nočno poletje na več mest severne Italije in vrgla nekaj bomb na odprto in vojaško nezavarovano mesto Torino in prizadejala neznatno gmotno škodo ter zahtevala nekaj žrtev med civilnim prebivalstvom. O tem poletu bo naknadno izšlo podrobno poročilo.

Tukova brzojavka Mussoliniju

Bratislava, 13. junija. DNB: O priliki vstopa Italije v vojno je predsednik vlade Tuča poslal

Bodimo mirni in pametni!

Zenevski škof Marius Besson je te dni naslovil na svoje vernike sledeče pastirsko pismo:

»Odgovorni voditelji našega naroda vedno znova in znova svare pred tendenčnimi in čisto senzacionalnimi novicami, ki niso v ničemer utemeljene, ki pa jih vendar razne klepetulje okrog prenašajo in s tem na obžalovanja vreden način izpokupejuje moralno ljudstva. Večina naših državljanov je mirna in premišljena, toda povsod se najdejo defetisti, ki opravljajo slabo delo in domovini le škodujejo.

Razen njih pa so še drugi ljudje, ki domovini na ta način škodujejo, da se ne brigajo za duha, v katerem je naša domovina nastala in v katerem najde opravičilo za svoj obstoj. Nikakor ni dopustno, da hodijo ljudje okrog in govore, kakor da bi mi bili v vojnem stanju, in razsojajo o ljudeh in dogodkih nepremišljeno in prenašajo, kar ne more vplivati drugače kakor žaljivo. Švica ima sredi vojskujočih narodov svoje mirovno poslanstvo. Ako hočemo ostati zvesti našemu idealu pravičnosti in ljubezni do bližnjega, se ne smemo izpostavljati pustolovščinam. Ni naša naloga, da druge narode poučujemo, kaj naj store in česar naj se vzdrže.

Imamo pa pravico izvedeti, kaj se po svetu dogaja, in imamo tudi pravico, da te dogodke presojamo v luči krščanske morale. Vendar hočemo tudi pri tem ostati zgled zmernosti, zdržanosti in mirnega presojanja. Dobri Bog je do sedaj še varoval našo domovino pred vojno. Nikar torej sami vanjo ne silimo po neprevidnosti, strankarstvu in bolestnem nagnjenju, v vse se vtikati in vse skritizirati.

O, Gospod, daj nam v teh dneh preizkušnje duha pravične sodbe, modrega duha in usmiljeno srce ter odprte roke za vse, ki so v trpljenju! O, da bi mogli vsaj malo veselja prinesiti sedanjemu svetu! To je v teh časih naša poglavitna naloga.

To lepo pastirsko pismo vsekakor zasluži, da ga bere tudi naša javnost, čeprav pri nas razmere niso iste kakor v Švici, vendar pa v marsičem vseeno podobne.

brzojavko italijanskemu predsedniku vlade Mussoliniju, v kateri je naglasil, da je slovaški narod v sedanjih velikih trenutkih na strani fašistične Italije.

Abesinska plemena se upirajo?

Kairo, 13. junija. t. Reuter: Iz Sudana prihajajo poročila, da so se abesinska plemena začela upirati. Ze pred izbruhom vojne med Italijo in zavezniki so uporna plemena uničila celo italijansko divizijo, ki je hitela zatirati upore. Abesinska plemena bi naj bila dobro oborožena s puškami in bombami.

London, 13. junija. Reuter poroča: V Džibuti se je zbralo več abesinskih poglavarjev, ki so sklenili, da se bodo borili na strani zaveznikov.

Italijanska letala nad Adenom in Malto

Aden, 13. junija. t. Reuter: Sovražna letala so priletela nad Aden včeraj ob 21.30 in danes zjutraj ob 7.30. Vrgla so več bomb, toda škode niso napravila. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno. Pet Arabcev je bilo ubitih, šest pa ranjenih. Prebivalstvo je ostalo popolnoma mirno.

La Valette, 13. junija. AA. O priliki dosedanjega bombardiranja Malte je bilo ubitih 30 oseb in ravno toliko oseb ranjenih. Zbiti sta bili dve italijanski letali.

Rim, 13. junija. Italijanski listi prinašajo razna navodila, kako naj se ljudje zadrže v primeru sovražnih letalskih napadov. Zlasti poudarjajo, naj se ob znamenju, ki bo dano s sirenam, ljudje takoj poskrivajo po hišah in zakloniščih. Prav tako je važno, da si ljudje pravočasno preskrbe protiplinske maske.

Podrobnosti o napadu na Turin

Rim, 13. junija. AA. Stefani. Podrobnosti o sovražnem napadu na Turin včeraj, 12. junija ob 1.35: Sovražnik je vrgel 30 bomb, 12 od njih pa ni eksplodiralo. Letala so letela 6000 m visoko. Alarm je trajal kakšni dve uri. Objokujemo 14 mrtvih civilistov, med njimi 12 moških in 2 ženski. Poročilo navaja nato imena žrtev in 38 ranjenih, med njimi 20 moških in 18 žensk. Med ranjenci je tudi neki

Angleška letala nad Italijo in njenimi kolonijami

Kairo, 13. junija. t. Reuter: Včeraj so angleška letala nadaljevala z bombardiranjem Asmare. Bombardirala so tudi Guro. Bombe so zadele hangarje in vojaška poslopja. Vsa letala so se vrnila.

Eno sovražno lovsko letalo je bilo sestreljeno, dve pa sta bili uničeni na letališču, četrto pa je bilo poškodovano. Bombniki znamke Blenheim so bombardirali letališče v Direaudi v Abesiniji in zadelj hangarje in skladišča streliva. Požar je bil nato viden 30 milj daleč. Nato so naša letala potela nad Macaaco pri Assabu, kjer so zažgala mnogo barak in na letališču napravila mnogo škode.

Po treh dneh stalnih bombardiranj italijanskih vojaških naprav v Libiji in v italijanski vzhodni Afriki so angleški bombniki dokazali, da lahko prilete nad vsa italijanska oporišča in da so kos italijanskim lovskim letalom.

London, 13. junija. AA. Reuter: »Evening Standard« prinaša članek o možnosti letalskih napadov na italijansko industrijsko področje. Članek je napisal britanski letalski ataše v Rimu stotnik Heterington.

Pisec pravi, da angleška letala bombardirajo električne centrale v severnoitalijanskih gorah. Te centrale producirajo električno energijo za najvažnejšo pokrajino v trikotniku Turin-Milan in obsegajo vse tovarne za letala in letalskih motorjev, prav tako pa tudi dobavljajo tok za italijanske železnice vse do Rima in Neaplja. Pisec pravi dalje, da bi spričlo okoliščine, da je Italija odvisna od uvoza premoga, uničenje teh central oropalo Italijo potrebne električne energije za najvažnejše železniške proge in tovarne.

Poročilo južnoafriškega vojnega poveljstva

London, 13. junija. AA. Reuter: Vojno poročilo južnoafriške unije se glasi: Južnoafriške letalske enote so včeraj opravile ogled in izvedle napade v južni Abesiniji. Vsa letala so se vrnila popolnoma nepoškodovana.

Najrobi, 13. junija. AA. Letala južnoafriške zveze so bombardirala včeraj italijansko mesto Mojalo na meji med Kenijo in Etiopijo. Vsa letala so se vrnila na svoja oporišča.

London, 13. junija. Havas: Letala južnoafriške zveze so bombardirala včeraj razne vojne objekte v Abesiniji. Bombardirale so tudi železniške objek-

te ter prevoze čet. Vsa letala so se vrnila na svoja oporišča.

Najrobi, 13. junija. t. Reuter: Vojno poročilo južnoafriške vojske pravi, da so sovražna letala dvakrat napadla včeraj Moyalo. Ena oseba je bila lahko ranjena.

Pomen italijanskega vstopa v vojno

Rim, 13. junija. Stefani. Prispevek, ki ga je Italija dala s svojo intervencijo osi Rim-Berlin, se da po listu Giornale d'Italia strniti v pet točk:

1. Znatel del francoskih čet je še zmerom nedotaknjen in ga Italija veže na mejah v Alpah, na Korziki, v Tuniziji in Siriji.
2. Prometne zveze med Francijo in francosko Afriko čez Sredozemlje so dokončno presekane ali pa skrajno nevarne. Zato Francija ne bo mogla več dobivati vojakov in civilnih delavcev in tudi se ne bo mogla oskrbovati iz svojega kolonijanskega imperija, kakor v prejšnji vojni.
3. Britanska kopenska armada v Egiptu, Sudanu, Palestini in Keniji je popolnoma angažirana proti Italiji in zvečine izolirana.
4. Večina francoske vojne mornarice in velik del britanske mornarice sta angažirana proti Italiji v Sredozemlju, prav tako tudi zelo znaten del letalstva obeh imperijev.
5. Zaradi blokade, ki jo izvaja na Sredozemlju italijanska vojna mornarica skupaj z letalstvom, se Francija in Velika Britanija ne moreta oskrbovati iz sredozemskih držav in iz jugovzhodne Evrope. Ta dejstva potrjujejo po sodbi omenjenega lista vso resnost italijanske intervencije in njenega prispevka k totalni vojni, ki naj omogoči Rimu in Berlinu, da zgradita novo in boljše Evropo.

Poletni čas v Italiji

Rim, 13. junija. DNB. Od sobote dalje se uvede v Italiji poletni čas. Po uradnem poročilu se bodo kazaleci na urah pomaknili v noči s petka na soboto za eno uro naprej.

te ter prevoze čet. Vsa letala so se vrnila na svoja oporišča.

Egipt pred vstopom v vojno

Kairo, 13. junija. Reuter: Dobro obveščeni egiptski krogi smatrajo, da je vstop Egipta v vojno vprašanje dni.

Kairo, 13. junija. Reuter: Egiptski senat je imel snoči sejo. Ob koncu seje je bila sprejeta resolucija, v kateri izraža egiptski senat željo, da

Svicarski protest zaradi bombardiranja

Bern, 13. junija. DNB: Švicarska brzojavna agencija poroča, da so švicarska oblastva izdala tole sporočilo: Preiskava delov letalskih bomb, ki so bile vržene 5. junija pri Kreuzlingenu in Torgvillenu, je dokazala, da so bombe francoskega izvora. V zvezi s tem je bilo švicarskemu poslaniku v Franciji dano sporočilo, naj protestira pri francoski vladi in zahteva odškodnino.

Bern, 13. junija. DNB: Zaradi eksplozije tujih bomb na švicarskem ozemlju so bile ubite, kakor poročajo z uradne strani, štiri osebe. V bolnišnico v Zenevi je bilo pripeljanih 18 oseb, zdravniki pa so nudili na kraju eksplozije pomoč še 20 ranjenim. Ranjenih je bilo tudi več vojakov, ki so se nahajali v hotelu »Beaunejour«. Streha in okna hotela so poškodovana zaradi eksplozije in zračnega pritiska. O priliki bombardiranja Renana in Lausane je bilo vrženih osem bomb. Letala so pre-

Amerika naj pospeši svoje pošiljke zaveznikom

Washington, 12. jun. Reuter: Rooseveltov tajnik Early je izjavil, da vojno ministrstvo naglo pregleduje seznam materiala in blaga, ki bi ga moglo kot odvisno prodati družbi United States Steel Export Company, da bi ga ta poslala zaveznikom. Zjutraj je bilo sporočeno, da je ameriško vojno ministrstvo prišlo na to, da bo imenovani družbi prodalo odvisno strelivo in material za 37.600.000 dolarjev. Ta material bo takoj, prodan naprej zaveznikom.

Washington, 13. jun. Havas: Ameriško javno mnenje ter razne organizacije zahtevajo, naj se pospeši pomoč zaveznikom. V prvi vrsti se naglašja potreba pospešitve pošiljanja letal in vojnega materiala. Vršajo se akcije za pomoč zaveznikom na vseh poljih. Tako se že sedaj naglašja potreba evakuacije otrok iz Francije in Anglije ter njihove nastanitve v Ameriki za časa trajanja vojne.

Newyork, 13. jun. AA. Reuter: »Newyork Times« poroča, da je bilo izročenih zaveznikom 50 bombnikov. To so napadali bombniki, ki so bili takoj poslani v Francijo. Razen tega je Amerika izvršila dobavo velike količine »trojnih ošk«, 50.000 pušk in več sto topov.

egiptska vlada nudi angleški vladi vso potrebno pomoč.

Parlament je imel istotako sejo ter je večina poslancev zahtevala, da se objavi Italiji takoj vojna in naj se ne računa z italijanskimi obljubami.

Predsednik egiptske vlade Ali Maher-paša je izjavil, da je egiptska vlada smatrala za zdaj za umestneje prekiniti diplomatske odnose, da bo pa egiptska vlada objavila vojno v trenutku, ko bi Italija izvršila kakršenkoli napad na Egipt.

Turčija vpoklicala nove letnike

Ankara, 13. junija. t. Reuter: Turčija je danes vpoklicala več letnikov vojske in mnogo rezervnih častnikov.

Ankara, 13. junija. AA. Reuter: Po posvetovanjih z vsemi zainteresiranimi stranmi se lahko pričakuje v vsakem trenutku deklaracija turške vlade, ki bo določila stališče Turčije glede novoustvarjenega položaja. Tu se naglašja, da izpolnitev turške obveznosti »efektivnega sodelovanja« z Veliko Britanijo in Francijo ni da bi morala pomeniti neposredno objavo vojne, ker so bili mogoče sprejeti sporazumno drugi sklepi, ki bi bili v sedanjem trenutku koristnejši.

Ankara, 14. junija. AA. DNB: Pomočnik načelnika generalnega štaba general Gunduz se je vrnil s svojega potovanja po Siriji.

Anglija ustavila izvoz v Sredozemlje in jugovzhodno Evropo

London, 13. junija. t. Reuter: Zaradi tega, ker je vstopila Italija v vojno, je Anglija prenehala izvoz vseh proizvodov in vseh surovin v Bolgarijo, Grčijo, Madžarsko, Lichtenstein, Romunijo, Švico, Jugoslavijo in v vsa pristanišča ob Črnem morju. Izvažja se lahko samo s posebnim dovoljenjem angleške vlade Zanimivo je, da izvoz v Turčijo ni ustavljen.

Grčija bo mirna

Atene, 13. junija. m. Direktni poštni promet med Grčijo, Malto, Holandijo, Francijo in Anglijo je prekinjen ter se bo v bodoče opravljal indirektno čez nevtralne države. Grška javnost z velikim zanimanjem zasleduje razvoj dogodkov. Grško časopisje poudarja, da Grčija ne bo menjala svoje zunanje politike po vstopu Italije v vojno ter vse časopisje poziva prebivalce, naj ne rabijo preveč življenjskih potrebščin, ker se bo po vstopu Italije v vojno vsekakor otežilo promet živili.

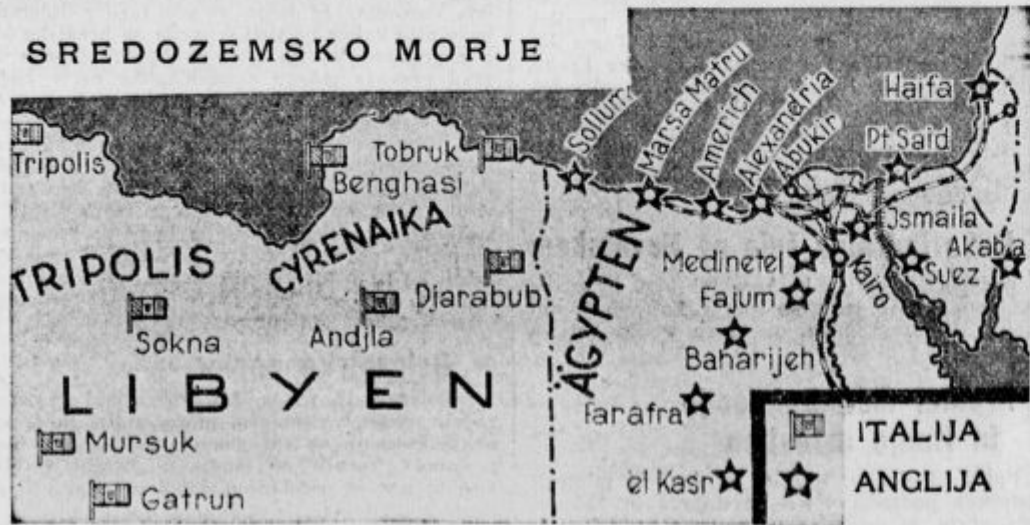
Balkanski gospodarski svet se bo zopet sešel 15. julija

Rim, 13. junija. b. Belgrajski dopisnik »Giornale d'Italia« in »Piccola« Toma Joli poroča, da bo Jugoslavija, vzemajoč na znanje izjavo Mussolinija, dosledno izvajala politiko svoje nevtralnosti in da bodo šle po tej poti tudi druge države na jugovzhodu Evrope. Toma Joli poudarja, da razvoj dogodkov držav na jugovzhodu Evrope dokazuje, da so te države dobro razumele Mussolinijevo izjavo in da se bodo zaradi tega držale svoje dosedanje politike. To se vidi tudi v kolebanju Turčije, ki se izogiba, da bi se angažirala za borbo, ki ne tangira njenih interesov. Potrebno je tudi poudariti, da se bo gospodarski odbor balkanskega sporazuma, ki je komaj dovršil svoje delo, ponovno sestel 15. julija. Pri tej priliki se bo razpravljalo vprašanje o možnosti, da se trgovski promet, ki se je do sedaj vršil v glavnem z Anglijo in Francijo, usmeri na drugo stran. Posebno se bo razpravljalo vprašanje, če ne bi bilo mogoče, da bi se povečal trgovski promet balkanskih držav z Italijo, Nemčijo in Rusijo, kar bi bilo tem lažje, ker samo te tri države morejo jamčiti za mir in neodvisnost na Balkanu.

cej dolgo krožila nad mestoma. Ena bomba je padla na Grand hotel. V Renanu je padla bomba v bližino postaje, tako da je postaja vsa razbita. V neki bližnji hiši sta bila ubita ena moški in ena ženska. Neka druga bomba je padla na tramvajске tračnice. Pet bomb je padlo na železniške tračnice ter jih poškodovalo.

Bern, 13. junija: Švicarska uradna agencija poroča, da so vojaške oblasti preiskale bombe, ki so bile vržene na okoličino Zeneve in so dognale, da so bile bombe angleškega izvora. Verjetno so bombe odvrkla britanska letala, ki so se vračala iz gornje Italije.

Bern, 13. jun. AA. DNB: Švicarsko poslaništvo v Parizu je dalo švicarskim državljanom iz Pariza in okolice poseben vlak, ki bo drevi vozil na švicarsko mejo. Domov se vrača okoli 1500 švicarjev. S seboj smejo vzeti samo ročno prtljago.

Karta nam prikazuje glavna vojaška oporišča Italijanov in Angležev v Severni Afriki. Po včerajšnjih poročilih so angleška letala obstreljevala Tobruk.

Politični zapiski

Na Balkanu je mir

»Hrvatski Dnevnik« prinaša uvodnik o zunanjem političnem položaju, v katerem igra Turčija in Amerika veliko vlogo. Na koncu pa list pravi: »Na Balkanu je mir. Balkanske države si vse prizadevajo, da bi mogle ta mir tudi obdržati. Ali se jim bo to posrečilo, to ni odvisno od njih samih, temveč od velikih sil, ki se danes bojujejo na življenje in smrt, ter od dinamike vojnih dogodkov. Toda balkanske države so pripravljene, ker se zavadejo naglice, s katero se danes razširja vojni požar, ki tiho gori pod vso evropsko celino.«

Govorjenje o koncentraciji

Zagrebaški »Obzorje« zadnje čase vedno naglašal potrebo koncentracije strank, ki naj bi sestavile novo koncentracijsko vladno. Odločilni politični krogi načelno tudi nikdar niso bili zoper koncentracijo, ki pa bi morala sleteti na podlagi, katero je poprej treba ustvariti. In to je tisto, kar dela težave. »Obzorje« je spet prinesel v tem smislu članek, kjer med drugim poudarja: »S srbske strani splošno poudarjajo, naj bi koncentracijska vlada imela značaj zaščite splošnih državnih in narodnih interesov. To je precej nedoločen pojem... Srbski krogi pa ne skrivajo, da bi nova vlada morala ustaviti nadaljevanje reševanja notranjih vprašanj. Iz raznih izjav sledi celo, da bi kaj kmalu prišlo do nesoglasij v koncentracijski vladi... Hrvatsko politično vodstvo ima zato več vzrokov zahtevati, naj se pred sestavo koncentracijske vlade doseže sporazum v glavnih notranjih vprašanjih, ker bi nova kombinacija pomenila najmočnejše med Srbi. Lahko si je tedaj misliti težave, ki bi nastopile, ako bi v koncentracijski vladi bile zastopane najmočnejše avtoritete med Srbi, ki pa ne, da ne bi sprejele sporazuma od 26. avgusta, temveč bi še to, kar se je doseglo, skušali omejiti, kar lahko sklepamo iz obnašanja sedanjih srbskih opozicijskih krogov. Toda sestava koncentracijske vlade kot vladne narodne rešitve, kakor si jo zamišlja del opozicije med Srbi, ni niti pereča ter bi v sedanjih časih ne bila niti koristna za splošne državne interese, če bi zaradi tega bilo treba prekiniti politiko sporazuma. Pač pa bi bilo treba, da bi se zastopniki vseh glavnih političnih strank v Jugoslaviji takoj zedinili o bistvenih vprašanjih naše notranje politike. Edino le na podlagi takega sporazuma bi našlo koncentracijsko vlado mogoče prinesiti tiste sode, ki so potrebni v današnjih negotovih časih... Prvi korak v tem smislu pa naj store srbske opozicijske stranke s tem, da sprejmejo sporazum od 26. avgusta 1939...«

Razmere na belgrajski univerzi

Belgrajski »Jugoslavenski študent«, glasilo »nezavisnih nacionalnih studenata«, razmere na belgrajski univerzi takole opisuje: »Hočeš nočes, razmere na univerzi nas silijo, da se že desetletje sprašujemo, kam vse to vodi in kdo bo nosil odgovornost? Stavke, posamezni in skupinski pretepi s prelivanjem krvi, onemogočanje predavanj, razna nasilja zadnjega časa, vse to govori, da je naša univerza padla na nivo, na kakršnem ni niti ena druga na svetu. Iz hrama učenosti je postala hram nasilja... Nastaja odločno vprašanje, kako priti iz tega stanja, ker nikakor ni mogoče trpeti, vsaj ne od strani dijakov, ki hočejo delati, da se dijske pravice neokazovano gazi. Nismo prišli na univerzo zato, da bi nas tukaj strahovali poklicni komunistični agenti. Nismo zato tukaj, da bi se tresli za svoje življenje, kadar stopamo na univerzo. Pač pa smo prišli semkaj, da bi delali, da bi potem mogli tem bolj služiti svojemu narodu. Zato ne moremo več prenašati onemogočevanja dela od strani plačane in neodgovorne kliše, ki danes strahuje vseučilišče in ki se imenuje »akcijski odbor studentskih stručnih združenj«. Mnogokrat smo že bili pri g. rektorju ter mu povedali dejstva ter predlagali, kako naj bi se uvedle mirne razmere. Prav tolikrat pa je g. rektor preslišal naše predloge, ker se je bal, ko bi uvedel red, da bi s tem izzval komuniste, nakar bi se neredi še bolj pomnožili. Zaradi tega je prišlo do vsega tega! Danes pa g. rektorju jasno in odkrito sporočamo svoje zahteve ter ga postavljamo pred alternativo: 1. ali naj on sam z drugimi univerzitetnimi oblastmi napravi red in avtoriteto ter pokliče na odgovornost, stvarno in popolno, vse tiste, ki se skrivajo za takim stanjem, in sicer brez ozira vse, najsi bodo med dijaki ali med profesorji! 2. ali pa bodo dijaki, ki žele delati, sami s svojo silo likvidirali to mafijo, ki jih terorizira ter jim ne pusti delati, za kar smo prav za prav prišli sem. Jasno pa je, kam bo privedla ta druga rešitev. G. rektor ima zdaj besedo!«

Kako delajo marksisti v Dalmaciji

Kakor beremo v hrvatskih listih, je podružnica hrvatske delavske zveze (HRS) v splitu izdala sporočilo, kjer med drugim pravi: »Z nepobitnimi dokazi smo ugotovili, da so nekateri funkcionarji Saveza lučko-obalskih delavcev Jugoslavije, ki so v sestavi HRSa, obiskovali nekatere veletrgovine ter pri tej priliki z grožnjami naznanjali delavcem, ki so člani HRSa, naj se v 14 dneh izbrisejo iz HRS ter pristopijo URsu. Isti ljudje so naznanili delodajalcem, da morajo od dela odpustiti vse delavce, ki tega povelja ne bi ubogali, sicer ne bodo za delodajalce nakladali in skladali blaga.« Dalje je v tej okrožnici rečeno, da funkcionarji URSA, čeprav govore o svobodi in demokraciji, vendarle skušajo s silo hrvatskim delavcem vsiliti svojo organizacijo, da bi si še za naprej zagotovili ugodno in lahkotno življenje na grbi hrvatskega delovnega ljudstva. Končno je naglašeno, da na Hrvatskem veljajo postave, ki jamčijo delavcem popolno svobodo organizacije.

Nadzorstvo nad sumljivimi elementi

Novosadski »Dan« sporoča, da je novosadska policija započela odločne ukrepe, da očisti mesto precej.

Zmanjšana kupna moč konzumenta

»Radničke novine« v Belgradu pišejo: »Kupna moč našega konzumenta vedno bolj pada. Vsak dan se manjša število in količina predmetov, ki so potrebni za življenje: manj mesa, manj masti, manj sadja, manj kulturnih potreb, manj toda vedno slabe obleke, manj mleka, z eno besedo vsak dan malo manj in nekaj slabše od tistega, kar se je porabilo poprej. Ali je pametnim ljudem treba še zastavljati vprašanje, kaj to pomeni. Kdo ima korist od tega, Nekaj tisočev veleposesnikov in velikih prekupevalcev.« — Po naši sodbi je treba to zadevo resno vzeti v pretes ter je rešiti brez fraz in izgovorov.

Spanija se „ne vojskuje“

Madrid, 13. junija. DNB: Španska vlada objavlja tale ukaz:

Z ozirom na razširitev vojne na Sredozemsko morje, ker je Italija stopila v vojno proti Angliji in Franciji, je španska vlada sprejela sklep o »nevojskovanju Španije«. Ta dekret, ki ga je podpisal generalisim Franco, je bil sprejet na kratki seji vlade, ki se je vršila večeraj popoldne. Madridski politični krogi posebno naglašajo, da ukaz ne vsebuje izjave o nevtralnosti Španije in je v nasprotju z izjavo, ki jo je dala španska vlada, ko je nastala septembra minulega leta vojna v Evropi. Dalje se naglašja, da je pomembno, da se v ukazu izrecno omenja Sredozemsko morje.

Boj za Nizozemsko Indijo

Tokio, 13. junija. DNB: V zvezi z incidenti v Nizozemski Indiji je predstavnik mornariškega ministrstva izjavil predstavnikom japonskih listov, da vesti o izkrcanju angleških čet na Javi in streljanje na japonske ribiške čolne še niso potrjene. Predstavnik mornariškega ministrstva je nato dejal, da Japonska ne bi mogla iti mimo teh dogodkov, v kolikor bi se potrdila njihova resničnost.

Dalje je izjavil predstavnik mornariškega ministrstva, da japonska vlada še nima potrdila vesti, da so bile ameriške vojne ladje v Manilli zamenjane z novimi močnejšimi enotami. Zvedelo se je samo to, da je bilo 14 velikih zrakoplovov prepeljanih s Ilavaje v Manilo.

Rim, 13. jun. AA. DNB: Okoliščina, da je Španija zapustila stališče nevtralnosti in zavzela stališče nevojskujote se države, je vzbudila velikansko pozornost italijanske javnosti. »Lavoro Fascista« piše, da nihče ne more dvomiti o zadržanju nove Španije. Edino zahodni veseliti sta mislili, da bosta mogli s svojim zlatom doseči kakšne spremembe. Toda Španija, pravi list, veruje v še tople kri, ki so jo fasisisti in falangisti skupaj prelevili.

Madrid, 13. junija. t. Reuter: Izjava španske vlade, da je Španija samo nevojskujota se država, je danes izšla v vseh španskih listih pod zelo velikimi naslovi. Večinoma razlagajo ta sklep Španije tako, da je naperjen proti zaveznikom.

Nizozemska Indija zaprosila za angleško zaščito

Tokio, 13. junija. DNB: »Tokio Niči Niči« prinaša vest, da so nizozemska indijska oblastva v Surabaji zaprosila za angleško zaščito, dasi so prej zagotovile Japonski, da ne bodo zahtevale angleške zaščite. Kakor poroča omenjeni list, je prišlo že 2000 angleških vojakov nad vzhodno Javo. Dasi je vlada Nizozemske Indije strogo prikrivala, da se nahajajo angleške čete na otoku, se je za to navzlic temu izvedelo po nekem angleškem častniku.

Spremenjena določila o vseučiliščih

Belgrad, 13. junija. m. Na podlagi § 1. uredbe o spremembah in dopolnitvah predpisov in o izvajanju novih z dne 16. septembra 1939 je ministrski svet predpisal uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o vseučiliščih z dne 28. VI. 1938 in splošne uredbe o vseučiliščih z dne 11. dec. 1931.

§ 1. V zakonu o vseučiliščih se razveljavi § 51, kakor tudi vsa določila splošne uredbe vseučilišč in uredbe medicinskih fakultet vseučilišča v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani, ki se strinjajo s § 51 zakona o vseučiliščih. Prosvetni minister se po-

oblašča, da s posebno uredbo določi za postopno odpiranje 5—10 semestrov na medicinski fakulteti v Ljubljani.

§ 2. § 145 splošne uredbe o vseučiliščih se spremeni ter se glasi: »Za izpite kandidatov, ki želijo položiti ta izpit, sta dve izpraševalni komisiji: prva izpraševalna komisija bo v Belgradu, ki bo izpraševala vse asistente vseučilišča v Belgradu in ločenih fakultet v Skoplju in Subotici, in druga, ki bo izpraševala vse asistente vseučilišča v Ljubljani. Ta uredba je objavljena v današnjih »Službenih novinah« in stopi z današnjim dnem v veljavo.

Blago, ki tudi spada pod kontrolo cen

Belgrad, 13. junija. AA. Z odlokom trgovinskega ministra z dne 29. maja t. l. II. št. 21.311 spadajo pod kontrolo cen še tale blaga: železo v palicah vseh vrst, fasonirano železje, žica, žebli, železne in jeklene palice, stavbni les in opeka.

Opozarjajo se vsi interesi, da po določilih uredbe o kontroli cen ne morejo uvozniki, trgovci na debelo in predelovalci prodajati tega blaga v notranjem prometu po višji ceni kakor po tisti, po kateri so prodajali, ko je stopila v veljavo uredba o kontroli cen, t. j. 14. februarja t. l., če nimajo zato dovoljenja pristojnih oblasti (banske uprave ali uprave mesta Belgrada). Razen tega mora za vsako prodajo v Jugoslaviji producentom, predelovalcem in trgovcem v svrhu predelave ali prodaje prodajalec izdati račun. Na računu mora biti točno navedena tudi kakovost blaga. Producenti, predelovalci in prodajalci na debelo morajo

pa organom kontrole, ki se legitimirajo, dovoliti vpogled v svoje poslovne knjige, poslovne prostore in jim dati na zahtevo v pogled vse poslovne knjige in vsa priporočila ter dati vsa potrebna pojasnila o poslovanju z omenjenim blagom. Organi kontrole imajo pravico ugotoviti tudi, koliko tega blaga imajo pridelovalci na debelo.

Kdor se ne bi ravnal po teh določilih uredbe o kontroli cen, bo kaznovan, če gre za prodajalca na debelo, z zaporom do šest mesecev in globo do 50.000 din, prodajalec na drobno pa z zaporom do 30 dni in globo do 5000 din. Naznaniti ima pravico vsakdo, naznanila pa sprejema prvostopna upravna oblast (okrajno glavarstvo odnosno županstvo). — Iz urada za kontrolo cen.

Belgrad, 13. junija. m. Urad za kontrolo cen je odločil maksimalno ceno rafiji za vse državno poročje na 25 din za kg franco trgovina prodajalca.

Jugoslovansko-bolgarska zadružna razstava

Belgrad, 13. junija. m. Od 26. do 28. junija bo v Belgradu velika razstava jugoslovansko-bolgarskega združništva. Razstava bo v paviljonu na veselejšemu ter bo pokazala uspehe združništva in dvigale vase, združno književnost in tisk.

Politične konference v Belgradu

Belgrad, 13. junija. m. Dopoldne so imeli posamezni člani vlade več sestankov in konferenc. Tako je podpredsednik vlade dr. Maček dalje časa konferiral s predsednikom izvršnega odbora samostojne demokratične stranke Venešlavom Vildrem, nato pa s finančnim ministrom dr. Šutejem in ministrom dr. Smoljanom.

Madžarski trgovinski minister pride v Belgrad

Rim, 13. junija. m. »Popolo di Roma« posveča veliko pozornost obisku madžarskega trgovinskega ministra dr. Varge v Belgradu ter poudarja, da bo ob tej priliki madžarski trgovinski minister vrnil obisk jugoslovanskemu trgovinskemu ministru dr. Andreju. »Popolo di Roma« prav tako poudarja, da je temu medsebojnemu obisku treba dati velik pomen z ozirom na gospodarsko in politično zblizanje dveh držav v okvirju konsolidacije razmer v Podonavju in jugovzhodni Evropi.

Evharistični kongres na Hrvatskem

Zagreb, 13. junija. b. Dne 29. in 30. junija bo v Djurdjevcu evharistični kongres za Podravino. Te slovesnosti se bosta udeležila tudi zagrebški nadškof dr. Stepinac in zagrebški pomožni škof dr. Lah.

Obravnava zoper šufrajeve morilce

Zagreb, 13. junija. b. Danes se je nadaljevala sodna obravnava proti morilcem vseuč. prof. dr. Šuflija. Državni pravnik dr. Majić je v svojem govoru zahteval za morilce smrtno kazen. V svojem govoru je poudarjal, da je po pričah dokazano, da je Zwenger umoril Šuflija, pri umoru sta mu pa pomagala Belošević in Večerina.

Promet med Sušakom in Reko

Sušak, 13. junija. b. Po vstopu Italije v vojno se znatno omejen promet med Reko in Sušakom. Osební promet je popolnoma ustavljen. Sedaj se pogajajo, da bi se to vprašanje reguliralo. Misljlo, da bo sedanji promet ostal v glavnem nespremenjen, pričakujejo se pa nadaljnje odločbe italijanske vlade.

Umrli je Alfred Loisy

Iz Pariza prihaja poročilo, da je v Caffonds (Haute Warne), kjer je zadnja leta živel, umrl 1. junija Alfred Loisy.

Pokojnik je dosegel starost 83 let. Pred kakimi 40 leti je pokojni učenjak bil v središču modernističnega gibanja v Franciji. Loisy je bil izredno nadarjen in je bil že z 22 let posvečen za duhovnika. Njegovi predstojniki so želeli, da bi se posvetil proučevanju sv. pisma. Že leta 1881 je dobil profesuro za razlago sv. pisma na Katoliškem inštitutu v Parizu. Toda 1893. leta je moral svoje mesto zapustiti, ker je s svojim naukom prišel v nasprotje s Cerkvijo. Renan ga je poučeval v hebrejščini. Onemom pa je tudi toliko vplival na njegov izredno kritični duh, da je pogluma prišel čisto racionalistično pojmovati božje razodetje in njegove resnice, s čimer je prišel v nasprotje s cerkvenim pojmovanjem. Njegova glavna znanstvena dela »L'Evangile et l'Eglise« in »Les Evangiles synoptiques« kakor tudi drugi njegovi spisi so prišli v seznam prepovedanih knjig. Leta 1908. ga je papež Pij X. izobčil. Loisy se je poslej izključno posvetil verskozgodovinskim študijam in je dobil na College de France profesuro za zgodovino verstev. Tu je predaval do 1936. leta in užival v mednarodnih znanstvenih krogih dokaj uvaževan sloves. Za Loisyja je značilno, da se ni nikdar podal na pot kakšnega bojnega antiklerikalizma, kakor njegov časovni modernistični tovariš Houtin. Ostal je religiozen, kakor pričajo tudi njegovi poznejši spisi, ki jih je izdal pod naslovom »Mémoires pour servir à l'histoire religieuse de notre temps«. Toda žal Loisy kljub mnogim prizadevanjem njegovih nekdanjih duhovskih in učenjskih prijateljev ni našel pofa nazaj k Cerkvi svoje mladosti, kateri se je v mladih letih z velikim navdušenjem posvetil. Umrli je, ne da bi se spravil s Cerkvijo.

»Osservatore Romano« do konca vojne ne bo izhajal

Vatikan, 13. junija. t. Reuter: Snoči je bilo objavljeno, da vatičansko glasilo »Osservatore Romano« od večeraj naprej ne bo več izhajalo. List ne bo izhajal, dokler bo trajala vojna.

Irska ostane nevtralna

Rim, 13. junija. AA. Stefani. Poročajo, da je irski poslanik v Rimu poslal po nalogu svoje vlade zunanemu ministru grofu Ciano noto, da bo irska vlada, če fašistovska vlada ne bo napovedala vojne Irski, tudi ona ostala nevtralna. Je bilo to čisto voljaškega značaja.

Tatarescu ni odstopil

Bukarešta, 13. junija. AA. Stefani. Davi so uradno sporočili, da predsednik vlade Tatarescu ni podal ostavke.

Angleško delavstvo in vojna

London, 13. junija. Reuter: Delovni minister Bevine je danes izjavil, da so člani delavskih sindikatov odločni za kar najhujše sodelovanje in da nedvomno ne bo njihova krivda, če bi nastalo pomanjkanje bomb za letala in drugih bomb. Razmerje med delodajalci in delavci je odlično, in zato gre delo zelo hitro izpod rok. Glede mednarodnega položaja je pa minister izjavil, da se bje sedanja vojna med Francijom in Anglijo, odkar je Italija napadla Abesinijo, ni britansko delavstvo nikdar izpremenilo svojega stališča.

Zaplenjena pošta

Newyork, 13. junija. AA. DNB. Po vesleh časopisnih agencij so angleška oblastva na Bermudskih otokih zaplenila okrog 500 kg pošte na ameriškem letalu »Yankee Clipper«. Letalo je letelo iz Evrope v Ameriko, zaradi slabega vremena pa se je moralo spustiti na Bermudske otoke. Smatra se, da izvira zaplenjena pošta v glavnem iz Nemčije, Italije in Španije.

Kralj Leopold o svoji vdaji

Berlin, 13. junija. AA. Stefani: List »Tagblatt«, ki izhaja v Brabantu, prinaša izjavo kralja Leopolda malinskega nadškofu. V tej izjavi pravi kralj med drugim, da je na konferenci v belgijskem generalnem štabu sporočil generalu Weygandu, lordu Gorthu in generaloma Blanchardu in Priouxu, da se belgijska armada ne bo mogla več držati, če zavezniki ne začno učinkovite ofenzive proti boku nemške vojske.

General Weygand ni mogel tega obljubiti kralju Leopoldu in tako je kapitulacija belgijske vojske postala neizogibna. Vlada je dodal, da sta mu dva poveljnika izjavila, da za njegovo kapitulacijo ni bil potreben podpis odgovornega ministra, ker

V korist Belgrada in škodo Zagreba

Zagrebaški »Hrvatski Dnevnik« prinaša člančič o prevoznih tarifah, kjer pravi: »V zagrebških dnevnikih je izšlo sporočilo zagrebške industrijske zbornice o novih železniških tarifah. O tem so gospodarski listi zadnje čase mnogo pisali. Vsi gospodarski krogi so zoper nameravano povišanje prevoznih tarifov. Nihče pa širšemu občinstvu ni pojasnil, da so prav na tem področju hrvatski kraji v primeri z Belgradom že dolgo vrsto let zapostavljeni in da je Zagrebu bilo merjeno z drugo mero kakor pa Belgradu.« Nato list navaja nekaj vzgledov, kako ima Vojvodina že dolgo let svoj tarif z Belgradom, ki je nižji kakor pa tisti, ki velja za hrvatske kraje z Zagrebom. Navaja tarif za lignit, ki se v Belgradu prevaža mnogo ceneje kakor pa v Zagrebu, čeprav hrvatski rudniki lignita grativirajo v Zagrebu, kjer tega goriva mnogo porabijo. Nato pravi list: »Na podlagi tega dejstva nikakor ni čudno, da se lignit v Zagrebu težje prodaja kakor pa v Belgradu, ker so železniški prevozni stroški tako visoki. Nov povišek železniškega tarifa za 15 odstotkov in preklasifikacija za lignit bi privedla do anomalije, da bi v nekaterih razdaljah prevoz bil dražji ko pa blago, ki se prevaža. Tako bi bil uničen ves dosedanjí trud naših lignitskih premovalnikov ter mora tako propasti še tisto malo, kar je.«

Belgrajske novice

Belgrad, 13. junija. AA. Opozarjajo se vse prizadete osebe, da finančni minister dr. Juraj Šutej nekaj časa ne bo sprejemal senatorjev in bivših poslancev raznih delegacij in drugih zasebnih strank, ker je preobložen z delom resora finančnega ministrstva. (Iz kabineta fin. min.)

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo oblačno v vsej kraljevini. Tu pa tam utegne deževati, v gorah so pa možne tudi nevihte. Toplota se ne bo posebno spremenila.

Gospodarstvo

Naše gospodarstvo v aprilu

Iz najnovejšega mesečnega statističnega poročila za april, ki ga je izdala Narodna banka, posnemamo te-le podatke:

Obtok bankovcev je znašal na koncu meseca aprila 1940 10.764, obtok kovanega denarja pa 954 milij. din, dočim je na koncu marca dosegel obtok bankovcev samo 10.400 milij. din, obtok kovanega denarja pa 959 milij. din.

Hranilne vloge so znašale pri Poštni hranilnici na koncu aprila 1939 (na koncu marca 1940) 976, na koncu aprila 1939 1.219 milij. din. Vloge pri Drž. hip. banki so znašale na koncu aprila 1940 1.147 (na koncu marca 1940) 1.191, na koncu aprila 1939 1.412 milij. din. Narasle pa so čekovne vloge pri Poštni hranilnici v aprilu od 2.294 na 2.313 milij. dinarjev. Skupno so vse vloge padle v teku aprila od 10.245 na 10.157 milij. din.

Promet na naših borzih je bil aprila 1940: v efektivih 22 (marca lani 22, lani aprila 52) milij. din, v devizah in valutah 424 (376, oz. 246) milij. din.

Statistični podatki o poslovanju 50 največjih bank kažejo, da so v teku meseca aprila narasli dolžniki v tek. računu od 3.167 na 3.197 milij. din, dočim so istočasno bila zmanjšana menična posojila od 1.099 na 1.069 milij. din in gotovinske rezerve od 684 na 577 milij. din. Vloge so se zmanjšale samo od 3.439 na 3.372, upniki pa samo od 2.248 na 2.228 milij. din.

Gibanje cen pri nas

Indeks cen na debelo je v aprilu narasel od 98,5 na 102,4. Indeks cen na debelo je znašal meseca septembra 1939 36,6 in tako znaša povečanje cen na debelo pri nas od začetka vojne 33,7%. Ali krajše povedano: cene so se skoraj podvojile. Seveda ni v vseh skupinah cen enako povečanje. To nam kaže naslednja tabela posameznih skupin cen:

	sept. 1939	april 1940	povečanje %
rastlinski proizvodi	73,5	106,3	44,6
živina in proizvodi	67,7	89,6	32,3
mineralni proizvodi	93,9	115,3	22,8
industrijski proizvodi	79,5	104,2	31,1
izvozni proizvodi	73,1	98,9	35,3
uvozni proizvodi	81,6	108,7	33,1
skupni indeks	76,6	102,4	33,7

Tako velikega dviga cen ni zabeležila nobena evropska država od septembra lanskega leta sem, v kolikor so zanj razpoložljivi statistični podatki. Gibanje cen na drobno nam kaže naslednja razpredelnica po mestih in skupinah:

Posestne izpremembe v Ljubljani in okolici

V zemljiški knjigi so bile nadalje izvršene še naslednje posestne izpremembe. Tako:

Mathian Franciška, posestnica v Zgornji Šiški, Vodnikova c. 77, je prodala Homovca Tereziji, posestnici, Ljubljana VII, Tugomerjeva ul. 3, parceli št. 332/4 in 333/3 k. o. Zgornja Šiška, v skupni izmeri 1161 m² za 68.634 din.

Sokoleto društvo Ljubljana II je prodalo Ustanovi meščanske bolnišnice v Ljubljani (meščanska imovina) zemljišče vl. št. 1094 in 1335 k. o. Karlovsko predmestje, obstoječe iz parcele št. 23/11 (travniki) v izmeri 1618 m², in št. 348 (stavba) v izmeri 22 m², dalje iz parcele št. 23/38 (travniki) v izmeri 1448 m² in 349 (stavba) v izmeri 113 m² za 550.000 dinarjev.

Gjura Fani, posestnica in sopraga brisavskega mojstra v Ljubljani, Svetosavska ul. 22, je prodala Mariji Lebarjevi, posestnici v Ljubljani, Jenkova ul. 2, parcelo št. 349/29 (njiva) k. o. Petersko predmestje I. del, v izmeri 382 m² za 40.000 din.

Zigon Anton, posestnik v Ljubljani, Gradišče 4, je prodal mag. pharm. Josipu Zabljarju, posestniku in lekarnarju na Jesenicah, zemljišče vlož. št. 503 k. o. Gradiško predmestje za 135.000 din.

Triplat Frida, posestnica v Ljubljani, Ambrožev trg 9, je prodala Josipu Zabljeku, knjigovezu v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10, parcelo št. 182/9 k. o. Poljanško predmestje v izmeri 757 m² za 125.000 din.

»Bajtar«, stavbna in kreditna zadruga železniških uslužbencev v Ljubljani, je prodal Bogomilu Kosovi, soprogi višjega kontrolorja pri direkciji državnih železnic v Zagrebu, parcelo št. 1555/2 (njiva) k. o. Stožice v izmeri 525 m² za 11.550 din.

	sept. 1939	april 1940	povečanje %
Belgrad	93,3	116,1	24,4
Zagreb	89,9	110,5	22,9
Ljubljana	87,9	110,3	25,5
skupno 10 mest	90,0	110,9	23,2
hrana	94,7	116,0	22,5
obleka in obutev	77,5	98,6	27,2
kurjava in razsv.	95,2	115,4	21,2
razno	88,4	107,7	21,8

Indeks cen je sestavljen na osnovi cen v letu 1930, dočim je služilo za izdelavo indeksa cen na debelo leto 1936 s svojimi cenami. Vendar pa nam odstotna primerjava jasno kaže, kako so se gibale cene od septembra dalje. Cene na debelo so narasle za eno tretjino ali 33,7%, cene na drobno pa v 10 večjih mestih v naši državi za dobro petino ali točno za 23,2%. Največji med tremi velikimi mesti je bil dvig cen na drobno v Ljubljani, in sicer od septembra na april za 25,5% ali za eno četrtino. Najbolj so narasli stroški za obutev in obleko, najmanj pa za kurjavo in razsvetljavo. Žal še nimamo podatkov za maj, ki bodo pokazali gotovo nadaljnje zvišanje cen.

Cene drugod

Od avgusta lanskega leta do aprila letos so narasle cene na debelo na Danskem za 51,4%, v Angliji 35,3%, na Švedskem za 27%, v Švici za 25%, v Nemčiji za 2,3%.

Stroški za prehrano so narasli od avgusta lanskega leta do aprila letos na Danskem za 14,7%, v Angliji za 16,1%, na Švedskem za 7,8%, v Švici za 16%, v Nemčiji pa za 1,2%.

Promet

Promet na naših železnicah je znatno večji kot je bil lanske leto v tem času. Letos je bilo aprila na državnih železnicah natovorjenih 159.773 vagonov, lani aprila pa samo 132.226 vagonov. Skupno je bilo v prvih štirih mesecih letos natovorjenih 573.315 vagonov, lani v istem razdobju pa 504.673 vagonov. Tudi rečni promet se živahno razvija. Že v marcu je bilo prevoženih 40.749 (lani marca 82.799) ton blaga, aprila pa že 82.682 (lani 74.376) ton blaga. Nasprotno pa je naš pomorski promet znatno manjši, kot je bil lani. Lani marca je znašal 1.415.000 ton, letos marca pa samo 1.189.000 ton. Skupno je v prvih treh mesecih letos dosegel naš pomorski promet 3.163.000 ton, lani v prvih treh mesecih pa 3.923.000 ton.

Pirnat Alojzij, posestnik, Tržaška c. 109, je prodal Mimi Wohinz, modistnji, Ljubljana-Vič, Cesta XV/6, parcelo št. 1276/3 (njiva) k. o. Vič v izmeri 1031 m² za 37.000 din.

Pelkosi Josip, trgovec in posestnik v Ljubljani, Stari trg 4, in njegova sopraga Minka sta prodala Franu Tavčarju, posestniku in trgovcu v Vuzenici 82 odnosno njegovi hčerki Stelki Tavčarjevi, nepremičnino vlož. št. 6 Ljubljana-mesto (hiša št. 4 na Starem trgu) za 830.000 din.

Rojina Ivan, posestnik in trgovec, Ljubljana VII, Jernejeva c. 14, je prodal Tereziji Habjanovi, zasebni uradnici, Ljubljana VII, Jernejeva c. 14, parcelo št. 178/10 k. o. Spodnja Šiška v izmeri 775 m² za 40.000 din.

Ljubljanska kreditna banka je prodala Antonu Fakinu in Mar. Fakinu, Ljubljana-Vič (mešč. šola), parcelo št. 127/15 k. o. Gradiško predmestje v izmeri 770 m² za 77.000 din.

Naše surovine v italijanskih pristaniščih. V Trstu je v tamošnjih skladiščih ležalo mnogo surovin, ki so bile namenjene za našo državo in Madžarsko. To blago je prišlo v Trst, pa so ga kupci prostovoljno raje pripeljali v Trst, kjer je bilo pod nadzorom angleških oblasti, da se izognejo pregledom v angleških blokadnih pristaniščih ali pa na odprtem morju. Sedaj pa je angleško blokadno ministrstvo dovolilo, da se vse te zaloge prenesejo v naša skladišča in odpremo v našo državo kakor tudi na Madžarsko. Gre za znatne pošiljke kavnika, kože, kovin in tekstilij, kar se bo zelo poznalo v naši preskrbi s surovinami.

Izvoz zgodnjega sadja in povrtnine v protektorat. Ravnateljstvo za zunanjo trgovino obvešča interese za izvoz zgodnjega sadja

Vsi občudujejo lepe zobe

če so pravilno negovani. Najsigurnejša pot do zdravih, biserno belih zob je nega z zobno kremo ODOL. Uporabljajte za čiščenje zob vsak dan zobno kremo ODOL.

ODOL

Borze

Dne 13. junija 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 4.233.435 din, na belgrajski 8.13 milij. dinarjev. V efektivih je bilo prometa na belgrajski borzi 200.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt 165,46—168,66
Pariz 100 frankov 95,96—98,26
New York 100 dolarjev 4425,00—4485,—

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 204,65—207,85
Pariz 100 frankov 118,75—121,05
New York 100 dolarjev 5480,00—5520,—
Zeneva 100 frankov 1228,10—1238,10

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka 14,80 blago

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 35 denar

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 36,15—36,85

Curih, Belgrad 10.—, Pariz 9,40, London 16,50, New York 446.—, Milan 22,50, Madrid 45.—, Berlin 178,25, Stockholm 106,25, Sofija 4.—, Varšava 90, Budimpešta 79, Atene 300, Carigrad 300, Bukarešta 2,25, Helsingfors 8,50, Buenos Aires 97.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 385—392

v Zagrebu 390 blago

v Belgradu 390—392

Ljubljana, Drž. papirji: 7% inv. pos. 96 blago, agrarij 50 blago, voj. šk. pr. 385—392, begl. obvl. 60,50—62,50, dalm. agr. 53,50—55, 8% Bler. pos. 94,50 blago, 7% Bler. pos. 84,50 blago, 7% pos. Drž. hip. banke 101 denar, 7% stab. pos. 90—93. — Delnice: Narodna banka 7.800—7.900, Trboveljska 255 denar.

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 96 blago, agrarij 49—50 (49), voj. šk. pr. 390 blago, begl. obvl. 62,50 blago, dalm. agr. 55 blago, 4% sev. agr. 49,50, 6% sev. obvl. 56 blago, 8% Bler. pos. 94,50 blago, 7% Bler. pos. 84,50 blago, 7% stab. pos. 93 blago — Delnice: Priv. agr. banka 174 denar, Trboveljska 258 denar, Gutmann 55 denar, Sladk. tov. Osijek 220 denar, Osij. livarna 100 denar, Ivis 31 denar, Oceania 600 denar, Jadranska plova 400 denar.

Belgrad, Drž. papirji: 7% inv. pos. 92 denar, voj. šk. pr. 399—392 (390), begl. obvl. 61—61,50, dalm. agrarij 53—54 (53, 25), 4% sev. agr. 48,50 denar, 8% Bler. pos. 94 denar, 7% Bler. pos. 84 denar, 7% pos. Drž. hip. banke 100,50 denar. — Delnice: Narodna banka 7.800—7.925, Priv. agr. banka 173 denar.

Zahtevajte povsod naš list!

Spomini na kardinala Verdiera

Dr. J. Jč.

Ob drugi priliki nam je pripovedoval o Lacordaireovem križu v kripi. O tem slavem svetniškem dominikancu, ki je več let prebival v Karmelskem oplopiju, je znano, da se je dal nekoč na veliki petek privezati za tri ure na križ, ki si ga je bil sam iztesal. Po njegovi smrti je postal tisti križ dragocen spomin. »Naš tako imenovani Lacordaireov križ je samo posnemek, vendar ga obiskovalci jako časte. Saj vidite, kako je že zrezan. Vsakdo ga hoče imeti za spomin. Dali smo napraviti napis, ki jasno pove, da naš križ ni prieten, ampak je samo napravljen po meri pravega. Toda ljudje nočejo verjeti. Na vsak način hočejo relikvije. Mislijo, da je napis samo zvijača. Toda ta križ prav zares ni pristen, že zato ne, ker nam ga tako preve, da moramo vsakega pet let dati delati novega...« Tako se je duhovito, pa vendar s prizanesljivo dobrohotnostjo znal poslati iz človeške slabosti, ki tudi v veri včasih išče bolj kakih posebnosti, kakor resnične pobožnosti.

Psiholog in moralist Verdier, ki je imel toliko življenjskih izkušenj in poznal toliko skritih globlin človeškega srca, se je živo zavedal, da je malokatera stvar čisto bela ali čisto črna. Skoro povsod je dobremu primešana kakšna slabost, skoro vsako zlo prinaša tudi kako dobro stran. Zato so bile njegove sodbe polne odtenkov in v občevanju z ljudmi se je vedno znal dotipati do tiste dobre strani, ki je skoraj v vsakem človeku. Superior Verdier je imel toliko in takšnih prijateljev, kakor menda noben drug duhovnik v Parizu. Izredno so ga za takrat upoštevali kot modrega svetovalca francoski škofje. Zlasti prejšnji pariški kardinal se je v vseh važnih stvareh z njim posvetoval. V zahvalo je moral sprejeti častni kancikanot Notre-Dameške stolnice. Tudi s politiki in odločujočimi državniki je imel važne zveze. Celotno drugoverci je bil v prijateljskih odnosih. Neki judovski bogataš, ki je iznašel poseben

način slikanja v barvah in imel po vsem svetu svoje fotografije, ki so mu smetali naravne in kulturne znamenitosti, je večkrat pokazal svojo zbirko Verdierovim gojencem, v počitnicah pa je dal opremljeno in oskrbovano vilo na Rivieri na razpolago za bolehe bogoslovce. Skratka, oče Verdier je bil in do konca ostal človek v polnem in najlepšem pomenu, zato je znal prijateljsko občeovati z vsakim človekom, ki ni popolnoma izbrisal v sebi božje podobe.

Zadnje svidenje.

Bivši gojenci in učenci smo z velikim zanimanjem spremljali življenje Karmškega prestonika. Saj je pri večini tako globoko posegel v razvoj osebnosti, kakor samo še rodna oče in mati, da v nekaterih ozirih še globlje. Naziv »oče«, ki smo mu ga dajali, ni bil prazna beseda. Ko so se po smrti kardinala Dubois začela uganjanja, kdo bo njegov naslednik, nam je vsem prišel na misel naš oče Verdier. To bi bil pameten voditelj! Kako bi mu na takem mestu koristilo njegovo znanje moralke in sociologije. Tudi v odnosu med Cerkvijo in državo bi se poznalo. Toda na to ni misliti. Saj niti škof ni. Razen tega sulpicijska družba, ki ji je bil predstojnik, načelno zavrača vsa odlikovanja in višje službe, hotele se posvetiti edino vzgoji duhovnikov. In vendar se je zgodilo. Uspehi njegovega dela nas niso prav nič presenetili. O njih smo bili vnaprejšnje trdno prepričani. Vse se je zgodilo tako, kakor smo bili od svojega očeta pričakovali. Le eno nam je bilo novo: kardinal Verdier graditelj stoterih cerkva. Videli smo sicer, da se je v Carmes vedno kaj prezidavalo in popravljalo, vedeli smo, da je bil naš superior zgradil še dvoje novih semenišč, da bo prav zidava cerkva najbolj značilna za njegovo vladanje, tega menda nikdo ni pričakoval.

Kakšen neki je sedaj naš oče Verdier, smo se včasih spraševali. Kako se kaj on, ki je bil tako preprost, počuti v slovesnem kardinalskem purpuru?

Bilo je ob evharističnem kongresu v Budimpešti. Kardinal Verdier je potoval skozi Slovenijo, njegovi bivši gojenci smo ga lahko pozdravili. Malo

nas je skrbelo. Ali nas bo sploh še poznal? Minilo je precej let, imel je več tisoč učencev in sedaj kot kardinal ima opravka s tolikimi ljudmi. Vstopimo v voz. Pred nami stoji naš oče Verdier, malo shujšan, sicer pa prav tak, kakor pred leti v Carmes, ves isti naš dober oče Verdier. Pripravljen pozdrav »Njegovi Eminenci« se je zadel v njegovi navzočnosti tako prazen in prisiljen, da bi ga občutili kot žalitev. Nagovorimo ga z »moj oče«, kakor nekoč v semenišču, da je kardinal Verdier za svoje gojence še vedno »oče Verdier«. Sicer pa za pozdrav po predpisih ni časa, kajti že je pri nas, že nas je zagrlil v svoj široki plašč kakor ob prvem svidenju. Vse nas je dobro poznal, tiste, ki smo bili po sedem let pri njem, in druge, ki so ostali manj časa. Naših slovenskih imen seveda ni znal več, saj so mu kot Francozu že takrat delala težave.

To je bilo zadnje srečanje. Potem smo brali, kako je vplivala njegova preprostost in pobožnost na udeležence kongresa, s kakim zanesljivim psihološkim čutom in finim taktom je opravič svojo nalogo za Cerkve in državo v Prači. Kmalu nato se je začel v svetu stopnjavati nemir, ki se je končno izpreverilo v vojno. Kardinal Verdier je ponovno povzdignil svoj glas tako, da mu je bilo v čast kot škofu in kot Francozu. Nato je uhitil in nas pustil same. Ob njegovi smrti je dejal neko med nami: »Kadar Bog zahteva od katkega naroda takšno žrtve, mu navadno da v zameno kako nenavadno »rečo.«

Odmelek Verdierovega predavanja o narodu in domovini.

T e z a : Delitve človeštva v ločene narode:

a) je hotena od narave;

b) je oblikovana od mnogoterih naravnih in ho-

tenih okoliščin;

c) in končno jo je posvetil čas in to, kar čas pri-

naša.

e) Delitve človeštva v narode je posvetil končno čas in to, kar čas prinaša. Čas namreč ustvari med ljudmi, ki jih drži isto narodno življenje, neke vrste resnično »rodolovno« spominov, slave, žalosti, koristi, častiljuba, težen, sorodnost, ki jo vzdržuje in veča ista vera, skupen jezik, slična vzgoja, dolgo-

trajno sodelovanje pri istem delu, v istih bojih, v istih zmagovaljih, v istih razočaranjih, kajti ta skupnost vere, jezika, vzgoje, naporov in muk najino povzroči, da ljudje mislijo, družijo ali vežejo ideje na enak način, da isto čutijo in da jim iste stvari povzročajo iste vtise. Ta sorodnost ustvarja v dušah sličnost, ki se je ob določenih trenutkih posebno živo zavemo. Če hoče človek komu potožiti svojo bol, ali deliti s kom svoje veselje, opazi, da ga samo sin iste domovine lahko popolnoma razume; francosko srce se lahko uteši samo s francoskim prijateljstvom. Stvari, ki so nam najdražje in najsvežje, vera, čast, ljubezen, žrtve, resnična lepota zvenijo enako, z vsemi najnežnejšimi odtenki le, če jih sprejmeta dve duši iz iste dežele. Zato tudi človek to skrivnostno nagajenje, ki ga nosi v srcu do hiše, kjer se je rodil, do zvonika, ki mu je znamenje za domačo vas, do cerkve, ki je zbudila v njem prvo versko gajnoto, do zemlje, ki nosi pepel njegovih prednikov in ki človeka v življenju reši, dokler ga kot dobra mati po smrti ne sprejme v svoje naročje. — To nagajenje razširi človeka na celo domovino, ter vidi v njej kakor nadaljevanje svoje družine in razširjenje rojstne grude. In končno, kaj je domotožje izgnanca, veselje, kadar sreča domačina v tujini, radost, ki ti prikipi iz srca globin, ko po dolgi odsotnosti stopiš na domača tla, kaj so vsa ta in podobna čustva drugega, kakor živa pričevanje naše narave, da odgovarja domovina njenim najglobljim, neodoljivim težnjam.

Sorodnost, sličnost, skrajnostna privlačnost, neodoljivo teženje, to so torej stvari, ki jih prinaša čas in ki povzročajo, da je domovinska ideja obenem tako globoka, tako sveta in torej tako upravičena...

Opredelba: Domovina je rečno (zakaj na nekatere poudince, kakor nomade, kolone itd. se vsaj začasno tako določena označitev ne nanaša) za vsakega človeka tisti del človeštva, tisti narod, s katerim me je v imenu Boga združila narava, ki je končno z mojim težnjam, navadam, z mojo osebnostjo najbolj skladajoče se okolje in v katerem sem dolžan vršiti svoj osebni ter družabni poklic.

Ta opredelba je osnovna, toda koliko drugih, bolj pesniških in prikupljivejših bi bilo mogoče po-

Drobne novice

Koledar

Petek, 14. junija: Bazilij, cerkveni učenik; Elizej, prerok.
Sobota, 15. junija: Vid in tovariši, mučenik; Germana, devica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala v 78. letu svojega življenja gospa Katarina Arko, vd. Burger. Zemске ostanke bodo v soboto ob 3 popoldne blagoslovili pred hišo žalosti, Kersnikova ulica 3, nato pa prepeljali na pokopališče v Dolenji Logatec, kjer bo ob 4 pogreb. Naj ji sveti večna luč! Zalujocim naše iskreno sožalje!

† Pri Sv. Martinu pri Vurbergu je umrl v 82. letu starosti zasebnik gospod Ivan Kostanješek. Pogreb dobrega pokojnika bo danes popoldne ob treh izpred hiše žalosti na farno pokopališče pri Sv. Martinu pod Vurbergom. Naj v miru počiva, sorodnikom naše iskreno sožalje!

— Prosvetna zveza v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7, posluje od 15. junija do 1. septembra od 8 do 14. Knjižnica pa od 8—12 in od 17—19.

— Hoja medij. Zvedeli smo iz zanesljivega vira, da je začela hoja pod Krimom medij. Celularji, pripravljajte se in izrabite ugodno priliko!

— Banovinska cesta Naklo—Kokrica je zaprta. Promet je usmeriti po vspešnih javnih cestah.

— Izlet dolenjskih tujakoprometnih interesentov dne 16. junija 1940. Odhod iz Novega mesta ob 9 popoldne, vožnja z avtobusom čez Gorjance do Metlike, nato ogled metliških narodnih plesov. Opoldan skupen obed v Metlici. Ob 13 odhod iz Metlike na Gorjance, deloma z avtobusom, deloma peš (1 in pol ure na Trdinov vrh). Skupna večerja pri Sv. Miklavžu. Prihod v Novo mesto na kolodvor k vlaku P1-9222 — ob 20.04 priti Ljubljani.

— Otvoritev planinskih koč. Z začetkom letne sezone bodo od 22. t. m. dalje stalno oskrbovane sledeče planinske kočice: Aleksandrovo dom v Logarski dolini, Frisautovo dom na Okrešlju in Kocbekovo dom na Korosici. Dom na Okrešlju bo oskrbovan tudi v soboto in nedeljo, 16. t. m. Piskernikova kočica v Logarski dolini, Mozirska kočica na Golteh in Celjska kočica so stalno odprte.

— Šoferški izpiti oolkihni šoferjev in samovozačev motornih vozil bodo za kraje Kranj, Radovljica in Skofja Loka v petek, dne 27. junija 1940 ob 8 zjutraj pri okrajnem načelnstvu v Kranju. Interesenti naj svoje pravilno opremljene prošnje pravočasno vložijo pri okrajnem načelnstvu v Kranju.

— Gasilske vaje v Prekmurju. Prekmurska gasilska društva so prav pridno na delu. Po več društev organizirajo vsako nedeljo v drugem kraju velike skupne vaje. Tako je zadnjič v Markišavcih sodelovalo 7 društev, vaje pa je vodil član župne uprave g. Vlač. Posebno pozornost je ob tej priliki vzbudil nastop ženskega gasilskega oddelka iz Puncove. To nedeljo so bile velike gasilske vaje v Cepinčih. Vodil jih je podstarešina soboške župe g. Bac, navzoč pa je bil tudi župni starešina g. Josip Benko. Ta vaja je imela predvsem namen ugotoviti, kako se obnesejo štiri nove motorke, ki so si jih nabavile

4 gasilske čete v šaloveški občini z lastnimi sredstvi. Vaja je odlično uspela. V nedeljo bodo spet skupinske vaje v Križevcih in Črnolavcih.

— Strela je ubila v torek popoldne v Markišavcih pri Soboti uglednega posestnika Flisarja. S hčerjo in sinom je bil na polju. Ko se je pripravljalo k nevihti, je zadel motnik na rame in odšel proti domu. Na poti je strela udarila v motnik in posestnik Flisar je na mestu ostal mrtev. Našla eta ga otroka, ko sta se kasneje vračala s polja domov. To je v enem tednu že druga žrtev strela v Prekmurju.

— Velik požar v Bratonicih. V suhem in vetrovnem vremenu je nastal v drvarnici posestnika Mujdrice v Bratonicih pri Soboti ogenj, ki se je naglo razširil na gospodarsko in stanovanjsko poslopje. Takoj so bili na mestu okoliški gasilci s 5 ročnimi brizgalnicami, iz Sobote pa sta prihiteli prostovoljna gasilska četa in gasilci tovarne Benko z dvema motorčima. Bila je nevarnost pred letječim požarom, ker je veter raznašal ogorko po vseh vasi, kjer je mnogo hiš pokritih s slamo. Ročne brizgalne so omejele požar na sosednjih hišah, motorji pa sta ugasnili ogenj na gorečem poslopju. Kljub temu, da so resili živino iz hlevov, je bilo škode nad 80.000 din.

— Pri pojavah zastrupljenja, ki ga povzročijo pokvarjena jedila, je pravočasno uporabljena naravna »Franz-Josefovica« grenka voda dobro sredstvo.

Ogi. reg. S. br. 15483/35.

— Nesrečni udarec z motniko je povzročil smrt posestnika Casarja v Filovcih v Prekmurju. S posestnikom Lovrenčecom si že delj časa nista bila dobra in ko je nekdo Casar zabodel Lovrenčeca s pilo v roko, je ta vrnil udarec z motniko. Zadel ga je tako nesrečno v trebuh, da je Casar za poškodbo umrl. Lovrenčec je bil pred soboškim okrožnim sodiščem obsojen na 1 leto strogega zapora.

— Obojen na finančne kontrole nudimo najceneje kangaro uniforme, letne bluze, kape in pribor. A. Kassig, Ljubljana, Miklošičeva 17.

— Huda avtomobilska nesreča na Bledu pred sodiščem. Mnogo pozornosti in veliko senzacijo je lani vzbudila huda avtomobilska nesreča, ki se je 13. julija okoli 17 primerila na Bledu pred hotelom Toplice in katere žrtev je postal budimpeštanski odvetnik dr. Jules Szalazinsky. Po lepo urejeni banovinski cesti L. reda je ta dan in ob omenjeni uri vozil od Parkhotela proti Toplicam s svojim luksuznim avtom zagrebški trgovec Salko Kurtagič. Ko se je privozil na ovinec hotela Toplice, je tam zagledal na cesti pešca, ki je hotel iti s trotuarja na drugo stran. Pešec je prišel pod avto, ki mu je polomil obe nogi, nekaj reber, prelomil mu je lobanjo in je povzročil še pretesne možganov. Smrtono varno poškodovani odvetnik je bil takoj prepeljan v neki ljubljanski sanatorij, kjer so mu zdravniki dali prvo pomoč in ga skušali ohraniti pri življenju. Zaman. Hudem poškodovan je odvetnik 17. julija podlegel. Državno tožilstvo v Ljubljani je navedlo proti trgovcu Kurtagiču kazensko preiskavo in ga naposled obtožilo pre-

stopka po avtomobilskem paragrafu 203/II kaz. zak., da je zaradi malomarne in hitre vožnje podrl odvetnika, ga poškodoval in povzročil njegovo smrt. Odvetnikova vdova se je po svojem ljubljanskem zastopniku dr. Krivicu pridružila kazenskemu postopanju ter predložila svoje odškodninske zahtevke, ki presegajo nad 1 milijon, zahtevala je mesečno rento 3.500 din od obtoženca. Kazenski sodnik — poedinec okrožnega sodišča dr. L. Pompe je včeraj obravnaval to avtomobilsko nesrečo. Obtoženec je toliko priznal, da je res povozil odvetnika, ki pa je tudi sam zakrivil nesrečo, ker je bil nesiguren v hoji. Obtoženec je trdil, da je vozil počasi z največ 30 km na uro, ko mu obtožba očita, da je vozil zelo hitro s 60 do 70 km na uro. Obtoženec Salko Kurtagič je bil na podlagi rezultatov razprave obsojen na 4 mesece zapora, v plačilo stroškov kazenskega postopanja, v plačilo povprečnine 500 din, toda pogojno za 2 leti.

— Tatvina v Koprivniku. V Koprivniku v kočevskem okraju je neznan tat odnesel iz stanovanja Viljema Stalceja zlato moško uro z arab-skimi številkami z zlato verižico vred. dalje nekaj moškega perila, površnik iz plavega sukna, nekaj denarja in drugih predmetov. Skupna škoda znaša 4500 din. — V Srednji Bukovi gori pri Koprivniku pa je posestniku Matiji Medicu neznan tat odnesel dva površnika, troje blač, par čevljev, 12 klobas in nekaj drugih malenkosti v skupni vrednosti 1200 din.

Po državi

• Lepa proslava v Šibeniku. Ob veliki udeležbi prebivalstva so v Šibeniku preteklo sredo obhajali obletnico združitve Šibenika z Jugoslavijo. Proslava se je začela s slovesno službo božjo, katere so se udeležili splitske civilne in vojaške oblasti. Nastopil je tudi oddelek vojne mornarice z godbo. Poveljnik mesta general Pavlovič je imel navduševalen nagovor, v katerem je poudarjal zgodovinski pomen tega spominskega dneva. Po navdušenihih klicih Nj. Vel. kralju Petru II. je godba zaigrala državno himno, čemur je sledil mimohod vojaških čet. Med slavnostnim obedom, katerega so se udeležili številni častni gostje, je dospela pozdravna brozjavka Nj. kralj. Vis. kneza namestnika Pavla, ki je povzročila veliko navdušenje.

• Povođenj pri Novem Sadu. Donava pri Novem Sadu še vedno narašča. Vodostaj znaša 595 cm nad normalo. Pričakujejo, da bo narasla še za okrog 25 cm do sobote ali nedelje, nato bo pa začela upadati, ker po poročilih iz krajev gornjega toka Donave tam že upada. Pri Beždanu znaša vodostaj 650 cm, pri Bački Palanki pa 598 cm. Druge reke razen Tise upadajo, ker je voda v Novem Sadu že poplavila takojmenovano Brataničevo naselje, je ban donavske banovine odredil, da se takoj še bolj zavaruje nasip ob Donavi in ob kanalu kralja Aleksandra, da se tako prepreči katastrofa, kakršna je zadela Novi Sad aprila meseca.

• Kolonizacija Slavonije. Banska oblast banovine Hrvatske je pri mestu Trnavi kupila od djakovske škofije 60 oralov zemljišča, kjer bo naselila prebivalstvo iz pasivnih krajev Naseljevanje je izročeno »Štedionici banovine Hrvatske, ki bo tam naselila gotovo število družin iz Hrvatskega Zagorja, kjer dolej niso imeli dovolj pogojev za življenje. Naseljene družine bodo dobile zemljo na dolgoročno odplačevanje, amortizacijo pa bo opravljal banovinska hranilnica.

• Tudi v Belgradu imajo premalo pismoš. V Belgradu se od leta do leta množi poštni promet, oseba pa je premalo. Belgradski meščani se pritožujejo, da dobivajo pošto nepozno. Dnevno imajo tam v rokah 200.000 pism in dopisnic. Pravijo, da je na belgradskih poštah v zadnjem času zaostalo kar okrog 500.000 pism.

• V 106. letu umrla. V Travniku je umrla najstarejša žena tamkajšnjih krajev Ana Gržić v 106. letu življenja. Do zadnjega je bila zdrava in je opravljala vsa domača dela. Veliko je vedela povedati iz svojih otroških let. Zapustila je številno potomstvo, ki so jo v velikem številu spremlili na njeni zadnji poti.

Samo se danes misteriozna in napeta kriminalna senzacija **Kino Sloga** tel. 27-30 Ob 16. 19 in 21

Tajnost nočnega kluba

Bruce Cabot - Margaret Lindsay - Joseph Calleia

Kot dopolnilo nov zabaven in kulturni dodatek

• Pol vasi je zgorelo. V Travniku je bila razprava proti vdovi Joki Krajini iz Kongole, ki je bila obtožena, da je zakrivila požar, ki je upepeljal pol vasi. Joka je živel v slabih gmohtnih razmerah, poleg tega jo je pa preganjalo še njeno sorodstvo. Preteklo leto je skušala zažgati hišo, pa ji je to preprečil njen sorodnik Matič Guro, o katerem Joka trdi, da jo je najboljši preganjatelj. Letos pa je izbruhnil v njeni hiši požar, ki se je razširil in uničil šest hiš, dva hleva in več drugih gospodarskih poslopij. Kako, je požar nastal, se ni dalo točno ugotoviti. Nekateri trdijo, da je Joka nesla iz hiše žerjavico in tako zažgala, drugi pa pravijo, da se je Joka zaprla v svojo hišo, da bi zgorela, pa so jo rešili. Joka sama pravi, da je vsega kriv njen sorodnik Matič Guro. Preiskava je ugotovila, da je Joka slaboumna in neodgovorna za svoja dejanja, svoji okolici pa nevarna. Sodišče jo je oprostile, vendar pa je odredilo, da jo bodo poslali v zavod za slaboumne v Lepoglavi, kjer bo ostala do svoje smrti. Joki to seveda ni prav, kmetje iz Kongore so pa zadovoljni, ker so rešeni nevarne žene, ki je več od njih spravila ob hiše in premoženje.

• Ogoljufano dekle kamenjari. V Šibeniku se je na krvav način končala ljubzenska drama, ki je dokazala ponos in neustrašenost mlade Katice Knežević, medtem ko je njen ljubimec Milo Dodiga pri tem igral žalostno in nesramno vlogo. Dodiga se je znal približati Katiki, kateri je zatirjal svojo vročo ljubezen in ji obetal, da jo bo v najkrajšem času popeljal pred oltar. Katika je bila vsa srečna in preživela sta nekaj lepih dni. Kdo pač more popisati razočaranje lepe deklice, ko je zvedela, da je njen Milo že davno poročen in da ima celo družino. Ko ga je prišla za besedo, se je zaničljivo smejel in se od takrat ni več zme-nil za Katico. Ogoljufana deklica je bila seveda silno razočarana. Sklenila je, da se bo maščevala. Zasedovala ga je, kjer je je mogla in končno se ji je posrečilo, da je lopova našla v nekem predmestju. V njeni roki se je zablskal nož: saj je bila odločena, da bo obračunala z možem, ki ji je uničil življenje. Zadel ga je pa samo v levo uho. Milo je zajčje narave in ima urne noge, zato se mu je po-

Ljubljana, 14. junija

Gledališče

Drama. Petek, 14. Zaprto. Sobota, 15. Zaprto. Nedelja, 16. Ljubljimtec. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera. Petek, 14. »Evgenij Onegin«, Red B. Gostovanje ruskega baritonista Borisa Popova, Sobota, 15. »Werther«, Premierski abonma. Gostovanje hrvaške mezo-sopranistnje Elze Karlovčeve in Josipa Gostiča.

Radio Ljubljana

Petek, 14. junija: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11. Soliska ura: Kako naj živimo v počitnicah, da bomo še bolj zdravi in krepki (dr. Franta Mis) — 12. Slovenska pesem (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13. Napovedi — 13.02 V bratskem zagrljujcu (Radijski orkester) — 14. Poročila — 14.10 Tedenski pregled tujakoprometne zveze — 18. Ženska ura: Dobro in slabo strani kopanja (ga. Mišena Dobovšek) — 18.20 Anela Szleminska poje poljske narodne (plošče) — 18.40 Francosčina (dr. St. Leben) — 19. Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Naša akademska mladina in izseljenci (Fr. Frakelj) — 20. Sodobna ruska klavir. glasba (prof. L. M. Škerjanc) — 20.45 Koncert slov. glasbe (Radijski orkester) — 22. Napovedi in poročila — 22.15 Samospevi (gdč. Štefka Korenčanova) ob spremeljevanju ceter (Vilko Skok).

Drugi programi

Petek, 14. junija: Belgrad: 20.20 Iz Mozartove opere »Don Juan«, — Zagreb: Belgrad — Bratislava: 22.15 Plesna glasba — Praga: 21.05 Radijski ork. — Sofija: 19. Klavir — Beromünster: 21.38 Plesna glasba — Budimpešta: 19.45 Ciganski ork. — Bukarešta: 20.05 Donizettijeva opera: »Don Pasquale« — Stockholm-Hörby: 22.15 Pisan konc. — Trst-Milan: 21. Planinski konc. — Sottens: 20.45 Operne glasbe.

Belgrajska kratkovalovna postaja YUA. YUB (49.18 m): 19.45 Poročila v slovensčini YUF (19.69): 1.35 Oddaja iz Južno Ameriko YUG (19.69 m): 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovska cesta 62, in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

srečilo pobegniti pred kaznijo ogoljufanega dekleta. Sedaj je pa tudi Milo mislil na maščevanje. Ker pa sam ni imel poguma, da bi odkrito nastopil, se je dogovoril z dvema prijateljskima. Ta dva sta prijela Katiko in razvil se je hud besedni boj. Končno sta vrgla Katiko v občestni jarek in začela obmetavati s kamenjem, in se je komaj premaknila. V hudih bolečinah in z upepinanim naporom se ji je končno posrečilo, da se je izklopala zpod kamenja in se s težavo privlekla do prvega zdravnika. Dodigo, junškega ljubimca, in enega njegovih prijateljev, je policija že zaprla, drugega prijatelja, ki se skriva, pa bodo gotovo kmalu našli.

• Oproščeno obtožbe poskušene dvojne-ga umora. Pred okrožnim sodiščem v Sremski Mitrovici je bila razprava proti mestnemu blagajniku v Mitrovici Milanu Vorkapiču, ki ga je državno tožilstvo obtožilo zaradi poskušene dvojne umora. Dne 9. januarja je Vorkapič na neki veselici hotel ustreliti mestnega predsednika Slavka Rajiča in predstojnika mestne policije Nikola Bilovareviča. Umor je preprečil kapetan Vlada Ristič, ki je Vorkapiču vzel samokres, preden je mogel sprožiti. Zaslišane so bile številne priče, od katerih je samo predstojnik policije Bilovarevič hudo obremenjeval Vorkapiča. Zaslišani sta bili tudi nečakniji obtožena Vorkapič, ki sta povedala, da kritičnega večera Vorkapič niti z besedico ni omenil Bilovareviča in ni nikomur grozil. Vorkapič se je sprl samo z nekim inženirjem: potegnil samokres, prijel inženirja za ramo in udaril s palico po mizi. Nato je odšel v dvorano, kjer je bila zabava in petje in kjer

Prijet morilec nočnega čuvaja v Trbovljah

Poročali smo že, da so našli preteklo nedeljo zjutraj mrtvega v mlaki krvi nočnega čuvaja Ignacija Urha, ki je bil zaposlen pri rudniškem konzumu in je svojo službo vedno vestno opravljal. Orožništvo je takoj uvedlo najstrožje preiskavo. Zaprli so dva osumljenca, ki pa sta dokazala svoji alibi, nakar sta bila takoj izpuščena. Osumili so nato vojaškega begunca Viljema Guna. Ker so vedeli, da je Guna že aprila meseca zbežal čez mejo v Nemčijo, niso takoj v začetku preiskovali v tej smeri. Kmalu so pa orožniki ugotovili, da se je Guna pojavil v Trbovljah. V torek ob štirih zjutraj so se orožniki podali na njegov dom. Oče je sina skril, ker ga je hotel spraviti nazaj k vojakom. Ko so orožniki vprašali po sinu, ga je oče zatajil. Ko so ga pa bolj trdo prijel, je oče priznal, da je sin doma skrit. Poklicali so ga s podstrešja. Seveda niso niti četu niti sinu povedali, da je osumljen umora, marveč da ga išče vojaška oblast. Vodja orožniške postaje g. Žitnik je na postaji naredil fantu pridigo, a o umoru mu še ni ničesar omenil. Fant je poslušal lepe besede g. Žitnika, ki so ga ganile do solz. Končno se ni mogel več premago-

vati, med jokom je dejal: »Jaz sem tudi Urha s krampom ubil; kje je moja mladost, živeti se hočem.« Z lepinji besedami so ga potolčali in mu postregli s kavo, nato pa je Guna začel obsirno opisivati svoje doživljanje in razgrinjati umor, ko so ga vprašali, kaj je delal od 2. aprila naprej, ko je pobegnil od vojakov.

Guna je pripovedoval, da je po begu od vajakov ukradel svojemu bratu 4000 dinarjev, ki jih je zapravil po raznih krajih. Ko je ves denar zapravil, je začel vlamljati in krašiti. V Hrastniku je ukradel kolo. Nato sta se domenila z nekim Hribarjem, ki je tudi že v zaporu, da bosta ukradla g. Čibeju, poduradniku v Trbovljah, motorno kolo in na njem pobegnili v Nemčijo. To je bilo 16. aprila. Kolo pa ni bilo v redu, zato sta razrezala pnevmatiko in pokvarila druge dele kolesa. S Hribarjem sta šla nato v St. Pavel pri Prebodu. Ker jima je zastojkarska vožnja z vlakom proti Slovenjmu Gradcu spodletela, sta ukradla na železniški postaji na Polzeli kolo in prišla z njim do meje. Tam sta ležala čez noč v nekem gozdu, zgovaj zjutraj pa jo je Guna brez Hribarja popihal čez mejo. Nemški orožniki so ga prijeli, bil je namreč še vedno v vojaški obleki, in so ga imeli v St. Pavlu v Labudski dolini priprtega 32 dni. Od tam je pobegnil, pa so ga kmalu nato v Pliberku spet prijeli in imeli zaprtega 12 dni, ko se mu je spet posrečilo pobegniti. Na nemški meji je svojo vojaško obleko zamenjal za civilno in se odpravil proti domu.

Ko se je vrnil domov, je sklenil, da bo za vsako ceno vlomil v rudniški konzum, četudi bi pri tem moral ubiti nočnega čuvaja. Oborožil se je s krampom, sekuro, nožem in pilo, kar je ukradel v neki baraki, ter je začel zalezovati nočnega čuvaja Urha. Od mesnice, ki je v bližini konzuma, je videl Urha, kako navija kontrolno uro. Čuvaj je nato odšel po cesti, da navije še druge kontrolne ure. V tem času pa je Guna preskočil ograjo pri konzumu in začel s svojim delom. Nočni čuvaj Urh se je kmalu vrnil in ko je odklepal vrata, ki vodijo na dvorišče, se je Guna skril. Urh se je pri čuvajnici zadržal kakih deset minut, nato se je ogrnil s plaščem in šel na dvorišče. Guna je stopil tiho za Urhom in ko je prišel do njega, ga je z vso silo udaril s krampom po tilniku. Ker pa je medtem Urh slisal šum, se je obrnil in na ta način nevede omilil udarec. Guna pa je vnovič zavil kramp in prebil Urhu lobanjo. Urh se je zgrudil na tla, nakar mu je Guna preiskal žepa in mu vzel samokres s šestimi naboji in ključje. Nato se je podal na svoje že začeto vlomilsko delo. Urh je med tem hropel in se boril s smrtjo; ker je bil močne narave, se je še z zadnjimi močmi plazil proti konzumu. Tega se je Guna ustrašil in zbežal. Vse to se je godilo okrog ene po polnoči.

Guna je nato vlomil še v Pauerjevi koloniji pri Cukjati in Zupanu, kjer pa je dobil samo nekaj jestljin, ki jih je nekaj pojedel, drugo pa odvrget, ko je bežal čez Mrzlico proti Kalu. Tam je čez nedeljo ležal, zvečer pa se je vrnil na svoj dom, kjer so ga v torek zjutraj aretirali.

Guna je pri zasliševanju vse odkrito pripovedoval, ničesar ni prikrival in se bridko kesal, posebno, ko je videl svojega skrušenega očeta, mater in sestro. Omenimo še, da je bil Guna že kot šolar v poboljševalnici v Ponovičah.

dati, če bi se ozirali na eden ali drug vidik, ki smo jih zgoraj omenili: na povečano družino, na koteček zemlje, ki hrani naše spomine in naše upe, na dediščino časti in slave itd. itd.

Domoljubje: Domoljubje je prepričanje, je čustvo, je dolžnost.

a) Prepričanje, da je ta velika družina, ki ji pripadamo, hotena od narave in torej od Boga in da ima veled tega v imenu božjem nad nami oblast in nesporne pravice. Kadar se ji torej pokorimo in ji po svojih močeh pomagamo, da vrši svoje naloge, takrat služimo tako, kakor Bog želi, svojim lastnim koristim, koristim domovine in končno splošnemu človeškemu blagru.

b) Čustvo, ki je globoko, nagonsko, živo, in ki ne mora kazati v trajni ljubezni ob določnih trenutkih, pa tudi v mnogoterih izrazih čustev izvira-jocih iz ljubezni, kakor ponos nad njenim zmago-slavjem, holec ob porazih in ponižanjih, skrb za njeno veličino, radošč ob vseh pojavih, ki na dopusten način razodevajo življenjsko silo naroda.

c) In končno dolžnost, ki jo odkrito priznam, saj je pravica domovine do nas naravna in torej zakonita: dolžnost, da ubogamo vse njene pravice predpise, dolžnost, da ji služimo, kadar to zahteva, in če je treba, da se žrtvujemo do smrti, če bi bi ogrožen njen obstoj ali njeni življenjski pogoji...

Sivarni zaključki:

1. Ker je domovina hotena od Boga in narave, je naša naravna dolžnost, da jo ubogamo, ji služimo in jo ljubimo.

2. Ker je namen, ki ga zasleduje, visji, kajti dobrobit naroda je dobrot vseh državljanov, ki ga tvorijo, povrh pa ima še važen vpliv na splošni dobrobit človeštva, zato je naša naravna dolžnost, da žrtvujemo za domovino svoje imetje, svojo svobodo in celo življenje, če je treba. Toda, posebej je treba poudariti, vse te žrtve končno prinašamo Bogu, ki nam jih je naložil in smrti za domovino je v neni meri mučeništvo.

(Iz litogr. predavanj: Traité de Justice, str. 76 do 78.) (Konec.)

»Sedaj me pa ne smeš prav nič več zadrževati, Franca, sicer ne bom mogel pravočasno do svoje cete.«

Danes premiera dramatičnega češkega filma

Osemnajstletna

V glavnih vlogah: **Hana Vitova, Ladislav Boháč** in drugi znani češki igralci

Predstave ob 16., 19. in 21. uri **Kino Union** Tel. 22-21

LJUBLJANA

Ureditev Ambroževega trga

Ze vso pomlad urejajo Ambrožev trg, ki je že sedaj dobil dokaj lepo zunanost. Na novo zgrajena cesta, ki vodi skozi njega, bo v kratkem urejena, prav tako pa je park primerno urejen in zelene trate, ki so sedaj podaljšane skoraj do stare cukrarnice, dajejo vsemu razsežnemu trgu prijaznejše lice. Istočasno so začeli modernizirati Poljansko cesto od Ambroževega trga navzgor, torej prav v klancu, ki je bil edini na tem odseku Poljanske ceste izdelan v navadnem makadamskem tlaku, tako da so vozila z njega redno prenašala blato in prah. Sedaj so že začeli cesto razkopavati in jo pripravljajo za tlakovanje. Tlakovanje bo z drobnimi granitnimi kockami, ki so za ceste v mestu še najbolj primerne. Če ne bo nagajalo vreme, bodo ta klanec tlakovali že v 14 dneh, tako da bo čista konec junija že spet odprta. V istem kotu pa je v delu še druga pomembna graditev, ki bo s svojo dovršitvijo v veliki meri povzdignila lepoto vse okolice Ambroževega trga. Zlatovnica na Ljubljani, ki bo stala prav nasproti lepo urejenemu parku na Ambroževem trgu, bo izredno lepa in bogata. Deževje, ki je lani prekinilo graditev, je zavrla vsa dela na Ljubljani skoraj za pol leta. Gradbeno podjetje M. Kurk iz Ljubljane, ki je graditev opornih zidov in temeljev za zlatovnico prevzelo, hiti sedaj, da izkoristi lepo vreme. Obrežni zidovi na levem bregu so dograjeni že skoraj do kraja, to je do poševne tlakovane brežine, ki je bila zgrajena tedaj, ko so regulirali Ljubljano od stare cukrarnice navzdol. Sedaj gradijo betonske oporne zidove na desnem bregu. Kakor hitro bodo končali z graditvijo opornih zidov na levem bregu, bodo napeljali vodo, ki sedaj teče po sredi struge, k levemu bregu ter tako pridobili prostor za graditev temeljev za srednji opornik zlatovnice. Vsa ta dela bodo v letošnjem poletju prav gotovo končana. Graditev zlatovnice same nad vodo in pripadajočih opornih stebrov ne bo preveč zamudna. Graditev tega dela zlatovnice še ni razpisana, bo na v kratkem. Po načrtu mojstra Plečnika bo zunanost zlatovnice obložena z rezanim in lomljenim kamnom, tako da bo zunanost zlatovnice v veliki meri povzdignila lepoto vse okolice.

Izlet v Belo Krajino

Bela Krajina je v Sloveniji skoro edin predel, kjer so se ohranile stare slovenske narodne noše. Z nošami vred so se ohranili tudi najstarejši narodni običaji v večji meri in v bolj tipični obliki kot v katerikoli drugem delu Slovenije. Zlasti znameniti so ostanki starodavnih obredov, ohranjeni v narodnih plesih in igrah. Zlasti na velikonočni ponedeljek plešejo še danes po poedinih krajih po starem običaju narodna kola, ki se jim navadno priključijo še druge obredne igre. Poedini predeli Bele Krajine so ohranili tipično svoje narodne plesne obredje se izvajajo na raznih prostorih, kakor je v tradiciji že trdno določeno. V Metliki se izvajajo obredja na takozvanem Pungertu, kjer je po ljudskem izročilu stal svoje čase grad, o katerem pa danes ni več sledu. Pungert je prostorna kotalja, odprta proti vzhodni strani, od drugih strani pa obkrožena od lahkega brega, tako da tvori skorajda naravno gledališče. — V nedeljo, 16. t. m. bodo izvajali Metličani na Pungertu svoje narodne običaje. K tej prireditvi valijo široko javnost. Obisk tega metliškega praznika bo pa omogočil tudi izlet Tujskoprometne zveze, ki priredi v nedeljo skupen izlet v Metliko. Odhod iz Ljubljane bo z vlakom ob 5.25, prihod v Metliko ob 8.56. S kolodvora bodo odšli udeleženci na kratak ogled Metlike, pa tudi za kopanje v topli Krki bo še dovolj časa. Ob 11 dopoldne bo na Pungertu predvajanje narodnih plesov, nato pa skupen obed. Popoldne se bodo odpravili udeleženci v nekaj kilometrov oddaljene Drašče, kjer so prijeten vinoroden kraj, mogoče eden najlepših. Z Draščev je krasen razgled na bližnje belokranjske in sosedne hrvaške gorice. Tam bodo pekli janca na ražnju ter uživali prostost lepe narave. Proti večeru bo povratek v Metliko, odkoder bo odhajal vlak proti Ljubljani ob 18.31 ter prišel v Ljubljano ob 22.30. Cena tega izleta, ki je mišljen kot propagandni izlet, je skrajno nizka, saj predstavlja 80 din lastno ceno za vožnjo, kosilo, prevoz z vozovi ter udeležbo pri veselju. Prijave sprejema do sobote popoldne ljubljanski Putnik.

I Gobe in borovnice na trgu. Prostor med semeniščem in škofijsko palačo, ki je določen v prvi vrsti za gozdne sadeže, je od dne do dne živahnejši. Na trg prihaja vedno več lepih in zdravih gob, jurčkov, ki so sedaj že po 3 do 3,50 din merica. Na trgu je tudi že večja izbira vrtnih in gozdnih rdečih jagod. Gozdne

jagode so bile po 9 din liter, vrtno po 8 din. Na trgu so se pojavile tudi prve borovnice, ki so po 3 do 4 din liter. Prišle so na trg tudi prve domače češnje. Te so po 5 do 6 din kg. Letošnja letina za češnje je razmeroma slaba. Češnje so srednje obrodile po vaseh okoli Sostrega in Dobrunj, sv. Lovrenca in naprej v hribih, kjer kmetje goje razno sadje. Nedeljska vremenska katastrofa ni tem krajem prizanesla in je toča ponekod vse češnje sklestila.

I Na državni I. dekliški meščanski šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani bo v nedeljo 16. junija od 9—12 in od 15—18 razstava ženskih ročnih del, risarskih izdelkov, peciva in konzerviranih živil. Upraviteljstvo vljudno vabi na obisk razstave starše in prijatelje šole.

I Krščansko žensko društvo vabi svoje članice k ogledu banovinskega instituta za raziskavanje in zdravljenje novotvorb, ki bo v petek 14. t. m. ob 4 popoldne. Zbirališče v bivši šempetrski vojašnici.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

I Drugo in zadnje obvezno cepljenje predšolskih otrok proti davici se prične v ponedeljek, 17. t. m. in se bo nadaljevalo vsak dan od 9 do 11 in od 17 do 18 v prostorih mestnega fizikata vključno do četrtka, 27. t. m. Starši, ki so dali otroke prvič cepiti v Mostah in v Sp. Šiški, naj otroke pripeljejo k drugemu in zadnjemu cepljenju na isto mesto v šolo v sredo, 19. t. m. ob 16. leto velja tudi za predšolske otroke z Viča in Bežigrada, ki bodo cepljeni v četrtek, 20. t. m., oni na Barju pa v petek, 21. t. m. tudi v šoli ob 16. Opozorjamo starše, naj pripeljejo otroke cepiti 21. dan po prvem cepljenju, ker bo le dvakratno cepljenje imelo uspeh.

I Nova hiša v Ilirski ulici. Gradbena sezona je v letošnjem poletju kljub nemirnemu časom dokaj živahna. Posebno pridno zidajo manjši poselniki na periferiji mesta. Zelo lepa ulica v Ljubljani pa je Ilirska ulica, ki je zazidana komaj do polovice. Skoraj vsako leto zgradijo na njej po več novih hiš in tako je te dni začelo na severni strani ulice graditi stavbno podjetje Leopold Bricej lično dvonadstropno dvostanovanjsko hišo. Stavnji gospodar je Rozman Matevž, mesar na Šempetrski cesti. Hiša bo imela v kleti stanovanje za hišnika in zaklonišče, v prilliki stanovanje in pisarno ter dvosobno stanovanje. V prvem in drugem nadstropju bosta po dve stanovanji z dvema sobami. Razumljivo je, da bo imelo vsako stanovanje svojo kopalnico. V celoti bodo stanova-

nja lepa in prijazna ter bodo odgovarjala potrebam srednjega sloja. Hiša bo pod streho še to jesen.

I Še nekaj o sežiganju smeti. Strogost mestnega fizikata in cestnega nadz. je zaradi sežiganja smeti je zlasti pri lastnikih plinskih štedilnikov in tudi pri lastnikih vrtnih zbudila ugovore, češ da v hiši s samo plinsko kurjavo nikoder ni mogoče sežigati smeti, ki jih lastniki vrtno tudi nujno potrebujejo in s kompostiranjem koristno porabijo za gnojenje vrtno. Kompostiranj kuhinjskih odpadkov in podobnih smeti seveda nihče ne ugovarja, saj smo pred kratkim celo čitali navodila mestnega kmetijskega referenta, kako lahko pospešimo kompostiranje raznih vrtnih in kuhinjskih odpadkov z neolajnim apnevim dušikom. Pri razpravljanju o mušji nadlogi je pa mestni fizikat neolajni apneni dušik priporočal tudi kot prav uspešno sredstvo za desinficiranje in uničevanje mušje zalege. Imamo torej učinkovito sredstvo, ki ustreza gospodarjem in zdravstvenim zahtevam. Kar se pa hiš s plinsko kurjavo tiče, se pa da stvar urediti pač tako, da sežigajo smeti v palnici. Naposled pa gotovo nikdo ne bo preganjal nikogar neupravičeno, če smeti ne more sežigati, saj je namer predpisa edino ta, da s smetmi in neolajno ne razširjamo raznih bolezni in ne kultiviramo raznovrstnega mrčesa. Gnojšča morajo biti seveda pokrita in razkužena, enako pa morajo biti pokriti tudi vsi kompostni kupi s prstjo, ker drugače ne dobimo dobrega komposta in bi kupi razširjali emrad in mrčes.

I Mednarodni sleparski dobavitelj Munib. Poročali smo že o podjetnosti mednarodnega sleparja Munib beja el Solha iz Bejruta. Okrožno sodišče bo sedaj uvedlo poizvedbe po vseh državah in glavnih mestih, koder se je »dobavitelj za francosko Weygandovo armada« v Siriji klatil in koder je najbrž izvršil še hujše sleparije. Munib beja el Solh je izredno premeten in zvit slepar. Govori več jezikov, tako arabsko, turško, grško, romunsko, francosko, italijansko, celo nekaj srbohrvaščine, lomi tudi nemško. Je pri zaslišanju zelo redkobeseden. Odgovarja kratko.

I Tatvine v Ljubljani. Skoraj vsak dan izgine kakemu neprevidnemu kolešarju kolo, pa tudi o drugih tatvinah dobiva ljubljanska policija skoraj redno prijave. Tako je bil v Jeranovi ulici Ivanu Giermeku ukraden fotografski aparat znamke »Agfa«, vreden 500 din. Iz stanovanja Brajana Ivanu v Belgrajski ulici pa je neznan tat odnesel par rjavih visokih moških gozderic, dva para rjavih nizkih moških čevljev, moški siv površnik, par rjavih otroških sandal ter aktovko iz črnega usnja v skupni vrednosti 870 din. — V podstrešje v Vegovi ulici št. 2 pa je neznan vlomilec vtisnil ter odnesel Pehani Mariji ženski kovček, par moških smučarskih čevljev, par ženskih gozderic, šotor in še nekaj drugih malenkosti v skupni vrednosti 1870 din.

MARIBOR

Zborovanje katoliških učiteljev

Maribor, 13. junija. Skromno, a pristržno, kakor vselej, je v nedeljo, 9. t. m. zborovalo katoliško učitelstvo, včlanjeno v podružnico Slomškove družbe v Mariboru, na svojem IV. občnem zboru v veliki dvorani Zadržne gospodarske banke: ob častnem številu članstva in gostov. Pred zborovanjem je bila sveta maša na Slomškovem grobu, katero je daroval za srčno naroda in države g. ravnatelj Fran Hrstelj, ki je imel na prisotne krasno sodobno pridigo. Na občnem zboru je pozdravil goste in člane podružnični predsednik, posebno okraj. načelnika g. Leopolda Eiletza, zastopnika župana dir. g. dr. Franca Sušnika, podžupana g. Frana Zebota, senatorja g. dr. Franca Schaubacha, ban. šol. nadzornika g. Ferda Bobiča, preds. okr. sod. dr. Larentiča, preds. Slom. dij. doma duh. svet. prof. Pavla Zivortnika, preds. kateh. društva prof. Ivana Bogoriča, čč. šol. sestre, okrajne šolske nadzornice oz. preglednika gg. Stanka Lariča, Leopolda Kopača in Antona Senico, zastopnika celjske podružnice g. Franca Kramerja in ptujske podružnice gđ. Slavo Werkoro. Pismeno je pozdravil podružnico tudi načelnik prosv. oddelka dr. Lovro Sušnik.

Predsednik je v kratkem nagovoru podal oris podružničnih težav, notranjih in zunanjih ovir za večji razmah društva, bodreč v smislu vstopne pesmi 4. pobinkoštne nedelje k optimizmu in nesebični požrtvovalnosti. Posebno je poudaril potrebo složnega sodelovanja v duhu krščanske strpnosti in poštenosti z besedami: Z vsemi močmi moramo v smislu Katoliške akcije skrbeti za vsestransko sodelovanje v trikotu Cerkev, dom in šola, sredi katerega budno bdi božje oko. Na tej najvažnejši tromeji našega družbenega in narodnega življenja se srečujejo čisto nasprotna, namesto soglasna mišljenja. Naša prva dolžnost je, da ta nasprotstva v smislu KA izglajamo, ne pa, da jih še pomagamo poglabljati.

Sledilo je poročilo tajnice ge. Adriane Racekove, iz katerega je razvidno, da je podružnica

kljub neugodnim razmeram še dovolj delavna. Poleg štirih sej, obdržanih iz prijaznosti v prostorih Karitativne zveze, je imela še tri sestanke in eno tradicionalno slavnostno zborovanje ob priliki obletnice Slomškove smrti. Ob priliki tega zbora, ki so se ga bili udeležili zastopniki vseh podružnic in ves osrednji odbor, je daroval na Slomškovem grobu sveto daritev č. g. ravnatelj Hrstelj, ki je imel tam pretresljiv in pomemben nagovor o Slomšku, čuvarju naših meja, na številne navzoče. Sledilo je zborovanje v Karlinovi dvorani, kjer sta govorila podružnični predsednik o osebnosti prelata dr. F. Kovačiča ter p. Jakob Laura o tajnah katoliškega osvajanja.

Na sestankih so govorili podružnični predsednik o napakah in pomanjkljivostih v naši narodnostni vzgoji, ban. šolski nadzornik F. Robič o navodilih za svojo elementarno čitanko »Prejubo veselje«. Zadnji sestanek 5. maja pa je bil posvečen vzgojitelju mariborskega učiteljskega naraščaja, pokojnemu prof. in ministru Ivanu Vesenjaku, o katerem je govoril podružnični predsednik kot njegov učence. Ta spominška slovesnost je bila združena s sv. mašo za rajnega profesorja, katero je daroval v frančiškanski cerkvi urednik »Slov. gospodarja« č. g. Golec. Vzgojni tečaj za starše, ki je bil druga leta zelo dobro obiskan, je moral letos zaradi izrednih prillik odpasti.

Posebej je še omeniti, da je dala mariborska podružnica Slomškove družbe na pobudo ge. Marije Stupica, ki je že 40 let članica družbe, t. j. od njene obstoja, vsaditi pred Slomškovo kapelico dve lepi slovenski lipi, ki ju je brezplačno vsadil vrtnar g. Jemec. Zal je svečanost ob tej priliki odpadla.

Podružnica je sklenila omejiti zaradi poglobitve svojega poslanstva v smislu pravil — t. j. gojiti pedagoško vedo na krščanskem svetovnem nazoru ter širiti na tej podlagi kulturo med ljudstvom — svoje območje samo na okraja Maribor levi in desni breg.

Navzoč so soglasno zahtevali izvolitev starega odbora.

Tudi mi želimo podružnici, da nadalje stopa po svoji dosedanj začetni poti v borbi pravicejšega, poštenjega in najvišjo božjo zapoved upoštevajočega slovenskega in jugoslovanskega človeka.

m Cerkev sv. Alojzija bo praznovala god svojega zaščitnika v nedeljo, 16. t. m. Ob 5.30 bo slovesna sv. maša z nagovornim, popoldne pa mesečni shod, ob 15.45 pa litanije z blagoslovom in darovanjem.

m Sv. maša za turiste in popotnike je vsako nedeljo zjutraj ob 4.15 v frančiškanski baziliki.

m Občina Pobrežje bo vpeljala od ponedeljka, dne 17. t. m. do 30. septembra poletni delovni čas. Uraduje se vsak dan od 6. do 14., za stranke pa samo od 10. do 14. vsak dan, izjemni nedelje in praznike.

m Prijavite se prostovoljci! Jugoslovanska uni- ja za zaščito otrok vabi k prijavi prostovoljne delavce, ki bi hoteli opravljati prostovoljno razna dela v primeru potrebe evakuacije otrok, ali za nego malih otrok, bodisi kot vzgojitelji ali vzgojiteljice, ali pa ekonomsko in administrativno službo. V poštev pridejo le žene in pa oni moške, ki niso vojaški obvezniki. Vsi, ki bi hoteli takšno delo sprejeti, naj se s področja Maribora javijo v pisarni socialno-političnega urada na Rotovškem trgu 9. Prijave se sprejemajo od 8. do 13. ure. Kdor se ne bi mogel osebno prijaviti, naj v pismu navede ime in priimek, poklic, izobrazbo, rojstni datum, kraj rojstva,

pristojnost, ali je prijavljeneec samski ali poročen in koliko otrok ima, za kakšno delo se prijavlja ter točen naslov stanovanja. — Krajevni odbor Jugoslovanske unije za zaščito otrok v Mariboru.

m Občuten nedostatek našega železniškega prometa. Nočni brzovlak št. 501 odhaja iz Maribora ob 2.48 z enim edinim vagonom I, II. in III. razreda, ki je direktno vagon Maribor-Susak in katerega se morajo posluževati tudi potniki za Ljubljano. Šele v Pragerskem dobi brzovlak še dva druga vagona v direktnem prometu med Madžarsko in Italijo. Potniki, ki potujejo s tem nočnim brzovlakom iz Maribora proti Ljubljani, morajo torej prestopiti ali na Pragerskem ali pa v Zidanem mostu, kar je v nočnem času zelo neprijetno. V zadnjem času je vedno več potnikov, ki se iz Maribora poslužujejo tega brzovzlaka za potovanja v Ljubljano in naprej. Dogaja se, da je edini vagon iz Maribora prenapoljen in morajo potniki stati vsaj do Pragerskega, če ne še dalje in morajo zaradi tega najmanj enkrat prestopiti. Enake težkoče so v prometu z brzovlakom št. 502 v nasprotni smeri ter so potniki, ki potujejo v Maribor iz smeri Ljubljane ravno tako prisiljeni v nočnem času prestopiti ali v Zidanem mostu ali na Pragerskem. Radi tega je zadnje čase vedno več pritožb. Zato je Tujskoprometna zveza v Mariboru naslovlila na železniško direkcijo v Ljubljani prošnjo, da se nočnim brzovlakom št. 501-502 doda vsaj še en vagon II. in III. razreda v direktnem prometu med Mariborom in Ljubljano. Prepričani smo, da bo železniška uprava tej prošnji Tujskoprometne zveze »Putnika« v Mariboru in splošni želji našega potujočega občinstva čimprej ugodila in s tem odstranila občuten nedostatek v železniškem prometu med Mariborom in Ljubljano.

m Podceza katoliških nameščenk ima v torek, 18. t. m., ob pol 8 zvečer svoj redni sestanek v domu za zaščito deklet, Slomškove trg 12. Zanimiva snov! Vse katoliške nameščenke vabljene!

m Kongregacija gospa pojde v nedeljo, 16. t. m. na Ptujsko goro. Odhod z vlakom ob 8.36. Po prihodu na goro bo sv. maša.

m Clanstvo SSK Maratona. Obvezen sestanek plavalne sekcije se vrši v petek, dne 14. maja, ob pol 20. v klubskih prostorih na Livadi. Vabljeni tudi ostali naši člani, ki imajo veselje do plavalnega športa.

m Strela zažgala mlin. Ob priliki zadnje nevihte je udarila strela v mlin posestnika Franca Brezovnika v St. Janžu ter ga zažgala. Zgoreli so vsi mlinski stroji ter streha. Škoda je precejšnja, ker je bil mlin še nov ter urejen na turbinski pogon.

m Desetminutni presledek se ni obnesel. Na avtobusni progi št. 1 so se novi avtobusi zelo obnesli, toda desetminutnega presledka ni bilo mogoče obdržati ter vozijo avtobusi zato spet s petnajstminutnim presledkom. Občinstvo je pač premalo disciplinirano, da bi dovolj hitro vstopalo ali izstopalo. Desetminutni presledek bi se lahko vzdržal samo, če bi na progi obratovali trije avtobusi.

m Denarnico s 300 dinarji je izgubil na poti od Glavnega do Vodnikovega trga posestnik Jakob Keuc od Sv. Benedikta v Slov. goricah.

m Stroj je iztiril. Med premikanjem je v noči na četrtki iztiril na glavnem kolodvoru težak premikalni stroj, ki je na do sedaj nepojasnen način naletel na drugi stroj na istem tiru. Pri tem se je stroj nekaj poškodoval, pa tudi več metrov tira je bilo uničenega. Po večurnem napornem delu so spravili stroj spet na tračnice.

m Namesto srnjaka je ustrelil lovskega lov- riša. Marenberški orožniki so aretirali Kristjana Verdika iz Vuhreda. Mož je divji lovec ter je šel čakat srnjaka. Spravil se je v zasedo, ni pa vedel, da »taboric« v njegovi bližini že drug njegov lovski tovariš Ivan Potočnik. Ko se je Potočnik v grmovju nekaj zganil, je Verdnik mislil, da se tam nahaja srnjak, pa je naglo ustrelil. Zadel je Potočnika v glavo. Nezvestnega, v krvi ležečega Potočnika je našel njegov brat, Verdnik, ki je pobegnil, je bil sedaj prijet.

Egiptovski kralj Faruk

Celjske novice

e »Vodnik po Celju in okolici«, ki bo obsegal okrog 100 strani in vseboval več krasnih fotografij, bo izdala v kratkem Mohorjeva tiskarna v Celju. Knjigo je napisal celjski profesor zgodovine g. Janko Orožen.

e Iz Savinjske doline. Stanje hmeljskih nasadov je letos zelo neenakomerno. Ponekod je rastlina zrastle že skoraj 3 m visoko, v mnogih krajih v Savinjski dolini pa je močno zaostala. Za nadaljnji razvoj bi bilo potrebno bolj toplo in suho vreme, vendar ne soparno, ki le pospešuje razvoj peronospore, katere sledove je že opaziti v mnogih nasadih.

e Romarski shod na gori Oljki bo v nedeljo, 16. junija. Vabljeni!

e »Celjski Zvon« ima drevi ob 8 redno pevsko vajo. Važno!

e Za enotno ureditev mezd za krojaške pomočnike. Da bi preprečilo predvidena mezdna gibanja krojačev v Sloveniji, je ljubljansko Združenje krojačev dalo pobudo za sestanek delegatov vseh krojaških združenj v Celju v ponedeljek, dne 17. junija ob 10 dopoldne v »Hotelu Postac«. Na tem sestanku bodo delegati poročali o položaju pomočnikov z ozirom na draginjo in uredili enotno mezdno za vsa združenja.

e Visokozmožno letalo »Inka«, domače konstrukcije, načrt g. dr. inž. Kuklja iz Ljubljane, gradi celjska jadralska skupina.

e Požar v Višnji vasi. V Višnji vasi je začela v sredo popolnoma goreti uta in gospodarsko poslopje, last veleposesnika Goričarja. Ogenj so ga silci omejili, vendar znaša škoda okrog 20.000 din.

e Neznani zlikovci so ponoči vdrli skozi okno v gostilni »Pri Jugoslovancu« v Gaberjih ter odnesli iz omare okrog 300 din drobiža, nekaj škatlic cigaret in sardin, tako da znaša skupna škoda okrog 500 din.

e Nedeljski sport. V nedeljo ob pol 5 bo na Glazili priateljstva nogometna tekma med SK Celjem in SK Hermesom iz Ljubljane.

Velikanske množice po Nemcih ujetih Angležev in Francozov čakajo v Dunkerqueu, da jih odpeljejo

KULTURNI OBZORNIK

Anton Ingolič: Na splavih

Modra ptica je izdala nov slovenski izvirni roman Na splavih, ki ga je spisal že znani pisatelj Anton Ingolič. Ingolič poznamo že po romanu Lukarji in po povesti Soseska, pa tudi po manjših novelah in odlomkih iz tega romana, ki jih je objavil v posameznih listih. Kakor je povest Lukarji pokazala Ingoličev pisateljski talent, je vendar le vse preveč razvlečena in skoraj do neverjetnosti seksualno razvratna, naturalistična v gledanju na svet in tudi notranjo gradnjo dejanja, ki se nikdar ne konča in zopet znova začenja v novem rodu. Povest Soseska pa je že vse bolj umirjena in enotnejša ter predstavlja lepo povest najmlajših naših pisateljev, dasi Ingolič v risanju značajev še ni povsod dosleden in je tudi še močno socialno tendenčen. Vendar pa se je s tema dvema povestima uveljavil v slovenski moderni prozi in se postavil nekako ob stran Miška Kranjca, s katerim ga veže tudi enak svetovni nazor in oblikovni način.

Za povest Na splavih se je Ingolič dobro pripravil. Kakor je opisoval v mladinskih listih, je sam napravil prav v študijske namene pot na splavu od Pohorja v hrvaške strani ter si vestno zapisoval splavarsko življenje in usodo splavarjev. In vse to je postalo ogrodje njegovega novega romana Na splavih. Splavarsko življenje je glavna vsebina te povesti: kako se vežejo splavi, kakšna je tehnika uravnavanja, kakšne nevarnosti prete splavom na vodi, kako pristajajo in kakšno je življenje na postajališčih; pa tudi, kakšno je njihovo socialno stanje in organizacija itd. Splavarsko življenje je našlo v Ingoliču pravega epika, ki ga je znal nazorno in živo opisati in tudi dramatično napeti. Priče smo neštetim vožnjam po Dravi od Sv. Miklavža na Pohorju do hrvaške meje in dalje, pa pisec vedno pokaže vožnjo v drugi luči in svetlobi: sedaj splav zadene na plitvino in ga je treba razdreti in prenesti na globino, drugič se razbije ob mostu. Tri smrtna nesreče nam pokaže: kako se utaplja star splavar, ki ni mogel več skočiti na splav pri odboju; kako zadene drugega starca kap ob prevelikem naporu in kako se gospodar Knez ubije ob skalo, kamor omahne, ko se mu prelomi kol. To življenje in usode splavarjev, ki so privezani vse svoje dni na vodo, žive in mro na njej, njihove stanovske običaje (krst novince in krst kormoniša), njihovo življenje v pristanih in doma, njihova strast in ljubezen — vse to je opisano tako živahno in nazorno, da je težko pozabiti splavarja, kakor mu je literarno podoba dal Ingolič. To življenje pa je Ingolič zafel v zgodbo, ki je že manj zadovoljiva. V središču je postavil oblastnega veletrgovca z lesom Kneza, ki je kot nekdanji splavar postal kobanski vsemogočnej in sedaj izkorišča splavarje in grutarje daleč na okoli. Splavarji mu služijo z znojem in večno smrtno nevarnostjo, da on bogati. Ingolič pokaže v povesti, kako se ta mogočna postojanka zamaže, kako propada to gospodarsko in delovno nasilje, ki pozna samo oblast in denar. Je to nov kralj na Betajnovi, ki ga lastna moč pahne v propad. Po svoji volji določa sinom usodo: Marko, ki bi rad študiral visoke šole, pa mora biti splavar in trgovec, ker tako zahteva posestvo. Drečja pa sili v šole, da bo vodil račune, ko bi rad bil

splavar, hčerko poroči v Zagreb, da bo laže razpečeval les, svojo prilježno Gelo daje grutarju Robniku, da bi prišel do nove zemlje itd. Vse pa se izmaliči. Marko, ki ima doma nad vse dobro in pametno ženo Tinko in sina, gre na splave kot kormoniš, pa se napoti sreča z davno študentsko ljubeznijo Jano, zagori v novi strasti in novem hrepenenju po soli, kar ga vodi ob privezanosti na dom in splav skoraj v samomor. To nihanje med Tinko in Jano, med ženo in novo ljubeznijo, je glavna ljubezenska os te povesti, ki pa se reši po uvidevnosti žene v njeno dobro in v osvoboditev Marka od Knezevine. Knezu se uprejo njegovi najboljši splavarji kot Miha, ker jim ne zviša plače, umirajo najstarejši splavarji in končno gre sam na splav kot nekoč, pa nima več tiste moči in pade v Celjustrani. Njegova moč je ob konkurenčnem delu Mihovem propadala, njegovi načrti ob želji po samostojnem življenju njegovih otrok niso zoreli, zakon njegove hčerke se je izkazal kot pustolovščina, ki ga je veljala ogromno denarja, zamisel z Gelo in Robnikom se je ob sreči obeh obrnila proti njemu in njegovo posestvo je rešila samo njegova smrt. Ko je padla ta mogočna nasilnost nad dušami njegovih najbližjih, se je vse sprostil: Marko z ženo sta šla v novo življenje, kjer bodo lahko študirali. Drečje je prevzel trgovino in Miha je poprijel pri mladem gospodarju, splavarjem pa se bo tudi kot kaže položaj poboljšal, seveda če bodo dovolj poskrbeli za svojo stanovsko organizacijo...

Ni tukaj mesto za podrobnejšo kritiko teh medsebojnih odnosov med posameznimi ljudmi, čeprav smo nimenja, da je Markov značaj utemeljen precej nerodno in malo verjetno z njegovo željo po univerzi, ki je rodila tudi njegovo strast do Jane kot nekaj simbola. In ker je to osrednji pogon vse povesti, je čutili zato povest kot splav, ki je slabo povezan... Toda reka, ki ta splav nosi, splavarsko življenje, je resnična in močna in sama po sebi izredno zanimiva. In ta je nosilka povesti. Škoda le — in to mu tudi umetniško gre v kvar — da so te zgodbe splavarjev tako natrpane z naturalizmi in seksualno sproščenostjo, ki ji ni meja in ki je nihče ne brzda. Take so zgodbe starih splavarjev, Kajznika in Petruna, tak je krst spoznanja Tinceta in življenje splavarjev Zime in drugih. Kruh in ženska — to sta gona splavarja; v teh mejah se izživlja in višjih čutov ne pozna. Ta materializem splavarjev je enostranski in zaradi tega mučno pritiska na bralca, ki ne pride do lepših podob življenja. Sicer je Ingolič v slikanju tega izživljanja tukaj manj bohoten kot je bil v Lukarjih, toda še vedno ne more iz etičnega materializma. S svojo povestjo se bori samo proti gospodarskemu nasilju — je torej ta povest tudi socialna v smislu socialnega zboljšanja splavarske mezde in njih soudeležbi na podjetju, ter za osebo in svobodo in sproščenost strasti, kar pelje v naturalizem. Toda njegovo sugestivno pisanje in močno opazovanje ter sočno opisovanje, kakor tudi dramatična napetost je rodila s tem romanom velik literarni uspeh. Odkril nam je splavarja, sicer takšnega, kakor ga on pozna, in tako obdelal svojevrsten motiv, ki bo dolgo živel v slovenski književnosti v njegovi podobi. id.

Lucia Lamermoor z gostoma Leventovo in Gostičem

V sredo nas je ponovno obiskala gđc. Leventova; v opernem gledališču se nam je predstavila kot Lucia Lamermoor. V primeri prejšnjih njenih nastopov imam vtis, da je v tej vlogi prvič nastopila, kajti drugače si ne morem misliti razlike v kvaliteti celotne njene interpretacije, ki ni nudila tiste višine kakor v prejšnjih gostovanjih. Njena kreacija ni dosegla tiste poglobitve in psihološke dojetnosti, ki je nujna za ustvarjanje v smislu dramskega razvoja. Pogrešali smo v igri pravega življenjskega odseva Lucijinega, ki bi nam nudil resnično poustvarjeno njeno podobo z vsem njenim notranjem dogajanjem sprčo usodnih okoliščin in bi prepričal potek dejanja ter upravičil konflikte, do katerih drama pripelje. To pa zahteva strnjene, psihološko podprte ter dosledno v tem smislu stopnjevanje igralske linije, ki ji mora biti vodilo živ in resnično notranji svet. Prav ti osnovni nedostatkoli so dajali vtis porušene celotne oblikovitosti kljub temu, da so posamezni prizori močno učinkovali, toda predvsem, ker jih je trenutno nadkrilila pevska stran.

Zdi se, da pevske ni polagala toliko važnosti v prvih dveh dejanjih; svoje zmožnosti in posebno paznjo je osredotočila v koloraturni del v III. dejanju, ki pa ni popolnoma zadovoljil. Za uspešno udejstvovanje v koloraturni pevski panogi ji je potrebno temeljitejšo poznanje in obvladovanje koloraturne tehnike, predvsem v dihalni funkciji. Tako je na nekaterih mestih niz zastaklanih tonov dal občutek nejasne in muzikalno neprecizne linije, ki je rušila celoto. Ritmično je izvedba bila natančna; pevko je odlikovala izredno čista intonacija; blesteč ton je v višinah krasnoro razvil, dočim je v nižnjih zastril, včasih je zaznali prepričanje sape zlasti pri melizmih. Pri teh moti tudi vokalizacija; slišati je namreč na zaporedno vezanih tonih več vrst istega vokala. V našem akustično slabem gledališču pridejo te napake še posebno do izraza. Toda kljub temu je nudila na nekaterih mestih visoke muzikalne vrednote, ki so zapustile močan vtis. — Pripominjam, da sem podal to oceno z najstrožjimi merili v pogledu umetnostnega prizadevanja eminentnih gledaliških kapacitet, kamor uvrščamo tudi gđc. Leventovo.

Gospod Gostič kot sir Edgard Ravenwood je bil to pot tudi igralsko prav dober. Njegova pevska kvaliteta je že znana; le to bi pripomnil, da se mi ne zdi umestno na račun dramskega efekta zastavljati visokih tonov s predloženo glisandom, ker odbija — že z ozirom na drugače vzorno petje, ki po svojem mirno tekočem, v vseh legah barvno izenačenem zvoku ter pravilno v prostor usmerjenem tonu plemenito učinkuje. — Lucijinega vzgojitelja je pel g. Lubša, ki kar vidno napreduje igralsko in vedno bolj dobiva na glasovni prodornosti. Ze v reprizi »Onjegina« je pevski in igralsko izvrstno predstavil kneza Gremina. To pot je bil še boljši. V igri ni nikdar prestopil okvira; brez teatralne navlake, ki je zlasti za mlajše igralce nevarna, je interpretiral svojo vlogo. Voluminozen glas je zlasti lep v nižinah, kjer ga podprtega s sapo mirno razvije v prostor. Opaziti pa je konfuznost v usmeritvi glasu: zdaj sili v hoane zdaj v srednjo pasažo pa zopet izrazito v prostor. Zaradi tega tudi v višini ni vedno enako dober. Večkrat si pomaga z muskulaturo, kadar pride v zadrego z dihalno funkcijo, kar povzroči »stiskanje« v višini. V tem oziru je potrebna pravilna orientacija. Zato je nujno, da se mu nudi

možnost iti v svet, da se izpopolni. Zanj ni škoda nobenih žrtv v primeri s tem, kar bi postal sprico pevskega materiala, pridnosti ter oblikovne kulture, ki se očituje pri vsakem njegovem nastopu. — Kot lord Henrik Osthon je pel g. Anžlovar, lorda Artura Buklawa g. Marček, Barbičeva je nastopila kot Aliza, Lucijina družica, g. Rakovec pa kot Norman. — Zbor je bil dober. Dirigiral je g. A. Nefat. Orkester je izredno precizno izvajal, le večje dinamične diferenciacije smo pogrešali. — Režija in scena g. E. Freliha je bila v skladu z delom. Celotna predstava je bila dobra. Gledališče pa ni bilo popolnoma zasedeno. sil.

Pred zadnjo novostjo v naši Drami

Newiarovičeva poznamo po njegovi zelo uspehi komediji »Hollywood«, ki jo je igralo naše gledališče v lanskem sezoni. »Ljubim te« ni nič manj zanimiva, čeprav ne obravnava kot »Hollywood« življenjskih prilik celega kompleksa ljudi kot so filmski igralci, temveč pokaže individualno ljubezensko zgodbo, pravo ameriško pustolovščino. Zanimivost te komedije je v njeni zgradbi ter v dejstvu, da igra v njej samo dve osebi. Mladi Američanec Percy Jackson, prikupen 28 letni mladenič, ki govori z rahlim angleškim akcentom, in njegova znanka Eva Dornhoffova. Dejanje se dogaja v nekem neodrejenem evropskem vele mestu.

Bistveno stran dejanja pojasni tale časopisna objava:

»Ugrabitelj«. »Danes v prvih dopoldanskih urah se je bliskovito naglo raznesla vest, da je snoči po dobrodelnih plesnih prireditvah brez sledu izginila gospodična Eva Dornhoffova, lepa mlada dama, ki je bila v družbi zelo obudovana. Sumnja, da gre ali za zločin, ali pa samo za ugrabitelj. Policijske poizvedovanja pa so zelo otežkovana, ker ni na razpolago nobene slike pogrešane. Preveč bi izdali, če bi se spuščali v podrobnosti. Iznajdljivost mladega moža, ki si je dal prejelati mlado damo v samotno vilo, da bi ji lahko nemoteno razodel svojo ljubezen in ji stavil ženinno ponudbo, dela svojemu ameriškemu poreklu vso čast, pa najde tudi v Evi enakovredno soigralko. Zvišaje, ki jih uporablja, da pošteno izplača Percyjevo prikupno lopovščino, zapletajo in razpletajo dejanje ter mu dajejo nad vse zabaven potek.

Ta trijezanska komedija izpričuje Newiarovičev smisel za dramatične preokrete in temeljito znanje odrske tehnike. Njegovi dialogi so živahni, duhoviti in ne brez humorja. Osebi sta risani z zanimivimi značilnostmi in dajeta obema igralcema prilike za učinkovito igro.

Namen igre je predvsem služiti razvedrilo in zabavi ter vzbujati smeh in dobro voljo. Glavni vlogi bosta igrala Vida Juvanova in Jan, ki sta se v podobnih salonskih komedijah te stroke že ponovno izkazala.

V Belgradu je začela izhajati kulturno-politično-gospodarska revija »Britanija«, ki jo ureja Dragan Miličević z odborom. Doslej sta izšli dve številki s pomembnimi članki.

Kot uvodni zvezek drugega letnika »Plejades«, je izšel roman »Mali grad« Heinricha Manna v prevodu dr. Nikole Mirkovića. V isti zbirki izide med drugimi knjigami je Čapkov »Krakatič«, Bojerjevi »Lofotski« in Huxleyev »Jalovo listie«.

Nemške prodorne čete zasedajo trdnjavo na francoskem bojišču

O brzini dežja

Vremenski preroki še ne vedo povedati, ali bo to poletje lepo, hladno, suho ali deževno. Eno bo brez dvoma res, da bo namreč tudi deževnih dni veliko, da bo dosti ploh in zato je umestno, da zapišemo nekaj besed o dežju in njegovih lastnostih.

Kdo si je že kdaj belil glavo s tem, koliko tehta deževna kapljica? Znanost! Ta je dognala, da meri ena sama kapljica dežja 0,4—10 milimetrov v premeru. Kadar kaplja in nam pade kaplja dežja na nos, tedaj tehta kaplja 2 desetinki grama. Pa so tudi natančno izračunali, koliko časa bi potrebovala, da bi naredila pot iz oblakov do nosu: povprečno so to štirje metri v sekundi, če so kaplje debele, pa 7,5 m v sekundi. Kaplje v plohi padajo z brzi 27 km na uro.

»Dežuje!« To človek kar tako reče, a nemara časih malo bolj kislega obraza, če se mu je, na primer, pokvaril kak izlet. Znanstvenik pa ta vzklík povsem drugače pojmuje. Če izmerijo 600 milimetrov dežja na leto, je to 250 milijard kubičnih metrov vode. (Bodensko jezero vsebuje 48 milijard kubičnih metrov vode.)

Priroda pa skrbno pazi, da se ta velikanska množina vode vrne tja, odkoder je prišla. Malo manj kot polovica je koj prisklene v zemljo, druga polovica pa izhlapi. Pri predelavanju deževne

množine je rastlinstvo jako skromno. Gozdovi, polja, vrtovi in travniki porabijo le 8%, to je, 20 milijard kubičnih metrov od 250 milijard kubičnih metrov vode na leto. Najmanj pa porabi dežja človek. Le 1% vse te vode porabi za svojo prehrano in gospodarstvo.

V času, ko je tehnika pač na vrhuncu svojega razvoja, je že kar čudno, da ji doslej še ni uspelo izrabljati energij, ki jih proizvaja dež s svojo padalno brzi in s težnostjo. Različni iznajditelji so se že lotevali te zadeve, pa niso imeli sreče.

84 odstotkov Američanov verjame v zmago zaveznikov

Zavod Gallup v USA, ki si zapisuje javno mnenje Amerike, in sicer odgovore na vprašanja, ki jih pošilja občinstvu vseh slojev. Zdjaj je ta zavod vprašal, ali je od začetka te vojne narasla naklonjenost do zaveznikov ali je padla. Odgovor je bil ta, da je naslonjenost do zaveznikov, ki je štela ob začetku vojne 55 odstotkov glasov vseh vprašanih Američanov, še za 32% narasla. V zmago zaveznikov verjame 84 odstotkov Američanov, en odstotek misli, da bo zmaga Nemčija, a 15 odstotkov vprašancev ni reklo ne tako ne tako.

ŠPORT

Športni paberki od vsepovsod

Ruski plavalec Bojčenko je kakor javljajo ruski listi, preplaval 200 m prsno v času 2,33,7. Bojčenko je že lani dosegel na 100 m 1,06,8, na 200 m pa 2,36,2. Ze ta dva rezultata sta bila mnogo boljša od službenih svetovnih rekordov, ki jih je leta 1938 postavil Amerikanec Jack Kasley s časom 1,08,6 in 2,37,2.

Več kakor 20.000 gledalcev je bilo v Atenah pri tekmi med »Panathenaikosom« in »Arisom«. To je bila finalna tekma v tekmovalju za grški pokal. Zmagal je prvi klub z rezultatom 3 : 1. Zanimivo je, da so vsi štirje golji padli v prvih osmih minutah prvega polčasa.

V Tallinu bo 23. t. m. prvi finski reprezentančni atletski nastop, odkar je bila končana vojska z Rusijo. Finci se bodo pomerili z Estonci. Za dan 11. julija pa je določeno, da se bosta v Tallinu pomerili tudi plavalni reprezentanci obeh držav.

Finec Autu Lavikka je 23. marca, deset dni po podpisu miru s Sovjeti poslal olimpijskemu odboru denar za dve vstopnici za olimpijske igre. Opravičil se je, da vstopnice prej ni mogel plačati, ker je bil »nujno zaposlen« na fronti. Presenečeni prireditelji so mu denar vrnili in temu ga dali na razpolago, toda on ga je — kakor toliko drugih, dal na razpolago za obnovo svoje finske domovine.

V Južni Ameriki so morale izdati nogometne zvezde stroge ukrepe, da se ne bi preveč razposlo preseljevanje tujih igralcev iz kluba v klub. V Braziliji je stopila v veljavo odredba, da bodo v bodoče v enem klubu smeli igrati največ trije tujci igralci. Vsak klub bo dalje smel imeti tudi samo po dva tuja rezervna igralca. Dotok tujih igralcev se zelo pozna tudi v Argentini. Tako se je zgodilo, da je v Buenos Airesu neko moštvo tujcev zmagalo izbrano argentinsko državno enajeterico s 5 : 4. V tem srečanju je Langara, nekdanji centerfor španske reprezentance, sam dal tri gole. V Argentino ponajveč prihajajo dobri igralci iz Urugvaja in Paragvaja, kajti Argentinci sposobne moči odlično plačujejo.

Redko športno bilanco ima madžarski reprezentant za waterpolo, Nemeth. Več kakor 10 let je bil

najboljši strelec madžarske waterpolo-representance ter je v tej reprezentanci odigral sto tekem. Od leta 1930 dalje madžarska reprezentanca brez njega ni odigrala nobene tekme, bil pa je tudi na obeh olimpijadah. Zdjaj pa je Nemeth zaprosil zvezo, naj pri sestavljanju reprezentance letos več ne računa nanj. Zveza ga bo za njegove velike športne zasluge zdaj še prav posebno odlikovala. Nemeth je bil brez dvoma najboljši igralec waterpolo, kar jih je kdaj kje bilo. Stalno je igral centerfora. Pred golom je prežal kakor ris, in kljub temu, da so budno pazili nanj, ni minula tekma, pri kateri ne bi zabil nekaj golov.

Pri zadnjem meetingu v Budimpešti so kar štirje madžarski tekači v teku na 500 m dosegli izborne rezultate. Vsi štirje so pretekli to progo v času petnajst minut. Prvak Csaplar je zmagal v času 14,41,4 pred Kelenom (14,43,6), pred Nemethom in Farkasom. Pri tem tekmovalju je s časom 4,03 na 1500 m zmagal Györgyö, Racz pa je vrgl kroglo 14,46 m.

V Revalu je evropski prvak v metu krogla, Estonec Kreek, zalučal kroglo 16,20 m. S tem je postavil dosežani najboljši letošnji rezultat.

Prav dobre rezultate je dosegel že letos nadarjeni norveški atlet Erlin Kaas, ki je lani skočil v višino ob palici 4,27 m ter se tem postavil nov evropski rekord. V svojem rojaku Hoffu je 23letni norveški etlažnik dobil odličnega trenerja, saj je to prvi Evropejec, ki se je lahko pošteno pomeril z ameriški atleti v tej športni disciplini. Kaas bi se rad letos pomeril v Berlinu ali pa v Oslu z najboljšimi Nemci. Treniral je pridno vso zimo, pri tem pa je postavil odlične rezultate tudi v drugih atletskih panogah. Tako je na primer pretekel 100 m v času 11 sekund, v daljavo pa je skočil 6,80 m. Hoff pričakuje, da bo Kaas še letos dosegel v skakanju ob palici znamko 4,40 m. Ker je še mlad in ker se bo po Hoffovem mnenju še sijajno izpopolnil, popolnoma upravičeno pričakovanje, da bo v tej športni panogi prejel ali slej utegnil kakor svoj čas njegov veliki učitelj, ogroziti ameriške mojstre, ki so bili doslej absolutni gospodarji.

čih, ki so pokazali veliko veselje do raznih disciplin. Rezultati so bili kar zadovoljivi. Iznenadil je mali žilavi Kurti, ki je preskočil v višino 1,20 m, dasi je sam le 1,14 m visok.

Pa tudi ostali dečki so se borili razigrano za točke.

Med juniorji A pa nas je presenetil vsestranski Pubi, ki bo ob smotrenem treningu še igral važno vlogo med tekmujočo mladino njegove starosti.

Med juniorji B je prednjačil sloki Vodušik, ki obeta časoma postati dober tekač.

Tekmovalo je 17 juniorjev, kar je zelo lepo število za sedaj, ko je večina klubskih prijateljev že odšla ob koncu šolskega leta domov.

Zmagovalci so prejeli lične diplome, ki bodo gotovo pripomogle, da bodo dečki še z večjim veseljem vadili.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Akademski športni klub. V petek 14. junija ob 13 bo v Akademskem domu seja. Ker je to zadnja seja pred počitnicami, pozivamo vse odbornike, vse načelnike sekcij in revizorje, da se seje prav gotovo udeležijo.

Izjava. »Jaz sem že od aprila letos član SK Planine v Ljubljani in eem dozdaj kot član SK Planine nastopil že štirikrat. Prav tako tudi v nedeljo v Zagrebu, kjer eem dosegel II. mesto na 10.000 m (čas 37,01). Casopisi eem pomotoma poročali, da sem nastopil kot član Amaterja (Trbovlje). — Rudi Knez.

Prvenstvo juniorjev Ljubljane končano

Prvenstvo juniorjev je bilo končano pred 14 dnevi in so se borili za naslov prvaka najboljša II. razredna, I. razredna moštva in ligaš Ljubljane.

Za prva tri mesta so se borili ligaš Ljubljane, II. razredna Slavija in I. razredni Hermes. Mlado moštvo SK Slavije je že v jesenskem delu prvenstva pokazalo, da povsem upravičeno zaseda nad vse častno drugo mesto, ki ga je tudi v spomladanskem delu obdržala in s tem dokazala, da ima moštvo svoje najboljše moči v »mladi gardi« od katere je pričakovati še mnogo uspehov. Vrstni red posameznih klubov nam pokaže uspehe tega prvenstva:

Ljubljana	14	12	0	2	64:6	24	(4)
Slavija	14	9	2	3	38:18	20	(8)
Hermes	14	9	2	3	31:15	20	(8)
Jadran	14	5	4	5	21:25	14	(14)
Svoboda	14	5	3	6	24:27	13	(15)
Mare	14	4	3	7	30:35	11	(17)
Moste	14	3	4	7	19:35	10	(18)
Reka	14	0	0	14	0:48	0	(28)

Mladina SK Maratona tekmuje

SSK Maraton je priredil v nedeljo na svojem skromnem prostoru na Livadi interno tekmovalje za juniorje.

Tekmovali so subjuniorji po številu 9 sodelujo-

SPD leta 1939 v zrcalu števil

Ena najmočnejših slovenskih organizacij je Slovensko planinsko društvo, ki bo o svojem delovanju v letu 1939 polagalo račune na običnem zboru v soboto zvečer. Iz poročil posnemamo naslednje zanimive podatke:

Slovensko planinsko društvo je imelo v letu 1939 skupaj 31 podružnic. Nadaljevalo pa je svojo akcijo za ustanovitev nove podružnice SPD v Kočevju. Podružnice so v smislu pravil SPD pridobile svoje redne občne zbornice izvedenice podružnice SPD v Slovenski Bistrici, kjer je delovanje zastalo.

Število članstva

Statistika članov kaže sledečo sliko: rednih članov je bilo lani 8116 (l. 1938 7862), mladinskih članov 1947 (1913), članov akademikov 1071 (976); vseh članov lani 11.134 (l. 1938 10.751).

Slovensko planinsko društvo je imelo konec leta 1939 483 članov več kot leta 1938. Rednih članov je bilo 154 več. Izdatnejši porast rednih članov zaznamuje podružnica SPD v Ljubljani s 153 člani in podružnica SPD v Radovljici z 38 člani. Večji padec članstva so imele podružnice SPD v Litiji (za 55 članov), v Škofji Loki (za 20 članov) in v Trzinu (za 20 članov).

Po skupščini SPD v Novem mestu je imel glavni odbor štiri seje, prejel je 628 dopisov ter odpisal 816 dopisov in okrog 2000 raznih okrožnic.

Gradbene akcije pri posameznih podružnicah SPD so v preteklem letu zastale in to v prvi vrsti zaradi pomanjkanja cenene kredita. Društva bi imela dovolj idealnih ljudi za požrtvovalno delo, vendar ne morejo odplačevati posojil po 9 do 12% letno. Zveza planinskih društev kraljevine Jugoslavije je na svojem letošnjem kongresu postavila svoje resolucije, željo, da pridobi državne denarne zavode, da dajo v Zvezi včlanjenim planinskim društvom brezobrestna posojila za postavitev novih planinskih postojank.

Planinske postojanke

Vse podružnice SPD skupaj posedujejo 65 planinskih domov, koč in zavetišč, od katerih je 35 oskrbovanih vse leto, 22 le poleti in 8 zavetišč, ki niso oskrbovana. Nasproti letu 1938 je Slovensko planinsko društvo pridobilo v letu tri nova zavetišča, in sicer na Strojni pri Prevaljah, na Uskovnici in na planini Konjšca. V teh 65 postojankah je za planince na razpolago 480 sob, 1118 postelj v sobah in 1005 ležišč na skupnih ležiščih. Poset v 65 planinskih postojankah Slovenskega planinskega društva je bil leta 1939 povprečnejši kot leta 1938; po vpisnih knjigah je posetilo planinske kočje leta 1939 94.948 turistov, leta 1938 pa 84.063, torej lansko leto 10.885 oseb več. Število posetnikov seveda ne ustreza dejanskemu posetu, ker moremo dodati še vsaj 50.000 turistov, ki se ne vpisujejo v spominke knjige. Dobro razpredena propagandna služba je privabila Holandce, ki so v večjih skupinah posestili naše gore. Izostali so Čehi zaradi nastalih razmer. V letošnji sezoni pa mramo računati skoraj izključno le na jugoslovanske turiste.

Kulturno znanstveno delo

Za kulturno znanstveno delo se posamezne podružnice, izven osrednjega društva, malo zmenijo. Za izdaje potrebnih planinskih publikacij manjka posameznim društvom denar, pa tudi zanimanje. Najvernejša slika temu je, da je število predavanj pod okriljem podružnic padlo v letu 1939 na 40, od katerih jih je priredilo osrednje društvo 30. Leta 1938 je bilo 62 predavanj. S predavanji imajo podružnice velike težave. Deset podružnic ima že svoje knjižnice v društvenih prostorih, 29 planinskih koč ima svoje planinske knjižnice, skupno število knjig v društvenih knjižnicah in planinskih kočah SPD znaša že 4517.

Planinski vestnik

Vso skrb je osrednje društvo posvečalo glasilu »Planinskemu vestniku«, katerega izdaja in vzdržuje. Svoje poslanstvo vrši sedaj že štirideseto leto. Letos bo izšla ob 40 letnici posebna slavnostna številka, kateri bo priloženo stvarno in imensko kazalo vseh štiridesetih letnikov, ki bo samo obsegalo okrog 120 strani. Splošna sodba glede slik in vsebine je povsod priporočna. Konec l. 1939 je bilo 2090 naročnikov; to število se je do sedaj znižalo na 2063. Pri nekaterih podružnicah kaže statistični pregled, da število naročnikov izdaleka ne ustreza številu članov dotične podružnice. Vsaj polovica članstva podružnice bi morala biti naročena na glasilo SPD. — Izdaje Mlakarjevih planinskih spisov je osrednje društvo končalo s tretjim zvezkom; sedaj pripravlja novo knjigo, in sicer za letošnje planinske spise dr. Potočnika Mihe.

Za knjižnice planincev bo primerna publikacija tretji album planinskih slik: Z naših gor, katerega bo izdalo osrednje društvo še letošnje leto. — Prepotrebne knjige o alpski flori osrednje društvo letos ne more izdati. — Osrednje društvo je izdalo tudi dva zemljevida, in sicer kot prilogo januarjski številki »Plan. vestnika«: geološki zemljevid zapadne Slovenije in novo naklado popravljenega Knafečevega zemljevida Julijskih Alp. Obnovljen bo praktični »Priročnik za planince«, kateremu bo priložen popoln seznam markiranih potov.

Gospodarsko stanje

Na članarini je SPD prejelo lani 23.000 din. Prav toliko pa so približno znašali stroški pisarne. Dohodki reševalnega sklada so znašali lani nad 57.000 din, tako da premore reševalni sklad skoraj 53.000 din, dočim je znašal leta 1938 le 17.000 din. V gospodarskem udeleževanju podružnic je značilno, da se je postavka za graditev novih planinskih postojank znižala od 1.568.000 v letu 1938 na 246.700 din v letu 1939. Za vzdrževanje planinskih domov in koč so podružnice žrtvovale okrog 162 tisoč dinarjev, leta 1938 pa 163.500 din. Za nabavo in izpopolnitev inventarja so porabile 94.000 din (leta 1938 pa 284.000 din). Za pota in markacije je slo 60.000 din (46.600 din). Za propagando 26.746 dinarjev (30.000 din). Za kulturno in znanstveno delo so podružnice izdale lani 90.000 (80.000 din). Administracija vseh podružnic skupaj je veljala 290.000 din. Obresti za posojila so zahtevala 188.000 dinarjev, odplačila dolgov pa 376.000 din. Skupni izdatki vseh podružnic v letu 1939 znašajo 1.518.000 dinarjev in so nasproti letu 1938 manjši za 1.357.000 dinarjev, kar izvira v glavnem iz mnogo nižje postavke za graditev novih planinskih postojank in za nabavo inventarja. Dohodki podružnic so vrgli na članarini 214.000 din (210.000 din), na oskrbi planinskih koč 1.006.000 din (956.000 din), na prireditvah pa 52.600 din (58.000 din). Na podporah so podružnice prejele od raznih oblastev in zavodov 225.000 din (144.000 din). Skupni dohodki podružnic so znašali lani 1.580.000 din (1.422.000 din). Razlika med dohodki in izdatki znaša 62.000 din v dobro podružnic, ki so mogle ta ostanek porabiti za delno kritje svojih obveznosti.

Premoženjsko stanje

Premoženje SPD je glede na številne planinske postojanke nadvse pomembno. Prometna vrednost planinskih domov in koč znaša okrog 15 milijonov dinarjev. Prometna vrednost zemljišč znaša 1.300.000 din, vrednost inventarja v domovih, kočah

Iz Pariza do Cherbourga

Reka Seine si iz pariške kotline v velikih ovinkih in lokih utira proti severozahodu pod k morju. Seine je zaradi svoje 600 km dolge plovne možnosti in s svojimi prekopnimi zvezami z drugimi francoskimi rekami velikega pomena za promet. Ta reka nosi sama več ko polovico vsega francoskega plovnega prometa v deželi. Večje ladje, ki pripeljujejo iz Severnega morja in iz Rokaškega preliva, morejo po Seini neovirano pluti prav do Rouena.

Kmalu ko zapusti Pariz, teče Seine ob mestu Saint-Germain. Tu so 10. septembra 1919 sklenili mirovno pogodbo, ki je zapustila »republiko Avstrijo« v Podonavju. Toda Saint-Germain se v zgodovini s svojimi mirovnimi pogajanjmi ni zasidral samo po svetovni vojski, marveč tudi že v prejšnjih stoletjih. Tu so se končale hugenotske vojske in tu je moral leta 1679 veliki brandenburški volilni knez izročiti Švedski Prednje Pomorjansko.

Dalje teče reka Seine mimo malega tvorniškega mesta Mantesa s staroveškimi cerkvami, dalje mimo garnizije Vernona z velikimi orožarnami; mimo Elbeufa, kjer je središče francoskega suknarstva in kemičnih tvornic in priteče v Rouen, ki je glavno mesto tiste pokrajine. To mesto je polno srednjeveških zgradb. Tu so cerkve iz 12. in 15. stoletja in nad staro cerkvijo Naše ljube Gospe moli 156 m visoka železna piramida. Blizu romanske cerkve St. Gervais je bil samostan, kjer je leta 1087 umrl normanski kralj Viljem Osvajalec. Rouen je eno najpomembnejših francoskih industrijskih mest. Največ je tu tekstilnih tvornic in barvarnic, dalj pa so še tvornice za stroje in ladjedelnice. Jako je razvita trgovina in promet. Velika so pristanišča in skladišča lesa in petroleja in jako je obširno železniško omrežje. Vojaški pomen mesta je predvsem označen z dejstvom, da imajo tu svoj sedež uradi velikega francoskega vojaškega okrožja. V Rouenu se iz-

Posadka angleške podmornice se je vesela vrnila domov, ker je potopila sovražni prevoz v Skagerraku

in zavetijah pa 1.900.000 din. Znatne so tudi postavke vlog, dolžnikov in zalog v planinskih postojankah in pisarnah, tako da znaša celotno premoženje SPD okrog 19.160.000 din. Podružnice SPD imajo najetih posojil pri denarnih zavodih 3.219.000 dinarjev. Terjatve drugih upnikov pa znašajo nekaj nad 715.000 din. Vstevši se kavcije oskrbnikov, znašajo celotne obveznosti SPD 4.202.000 din. V preteklem letu so podružnice v celoti odplačale na svojih dolgovih 630.000 din. To je bilo mogoče, ker je bila tujskoprometna sezona lani dokaj ugodna. V letošnjem letu podružnice ne morejo računati s tako velikimi dohodki iz oskrbe, ker bomo navezani v glavnem le na domači turizem. Prav zaradi tega pa se omejujejo za letošnje leto tudi vse podružnice le na najnujnejše izdatke in varčujejo do skrajnosti.

dosti spreten. Čez nekaj dni je bil že berač. Spet se je odpravil v džunglo, delal je več let ko črna živina in se je vrnil s premoženjem, ki ga je pa prav tako izgubil kot že dvakrat prej. Vsega v mrzlici in na koncu moči so ga prinesli v bolnišnico v Kobeju, kjer je zdaj umrl.

Vse bo novo

V Londonu bodo odpravili izpred Buckinghamske palače in z javnih trgov vse topove, ki izvirajo še iz Nelsonove dobe, in jih bodo pretopili v novo orožje.

Dve nepoznani Mozartovi skladbi

V samostanu Strahovu v Pragi so nedavno našli šest skladb s podpisom Mozarta. Dve od teh sta bili doslej še neznani in sicer je to ornat za klavir in variacije za orkester.

334. rojstni dan Corneilla

Navzlic sedanjim hudim časom se Pariz ne pozabi spominjati svojih velikih moči. Tako je Comédie Française proslavila 334. rojstni dan Corneilla dne 6. junija in je uprizorila njegovega »Cida«.

— Zapeka, neredno delovanje debelega črevesa, slaba prebava, glavobol zaradi zaprtosti hitro prenehajo, če uporabljate naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo — polna čaša na prazen želodec. »Franz-Josefova« grenka voda deluje blago.

Ogl. reg. S. br. 15.485/35

Ljutomer

Veličasten pogreb učitelja Zacherla. Danes je ob slovesu učitelja Zacherla oživel Ljutomer kakor že dolgo ne. Prišli so pokojnikovi prijatelji, šolarji, zastopniki društev in drugi. Ob pol 5 popoldne je duhovščina opravila molitve na domu pokojnikovem, moški zbor je zapel »Oj težka pot...«. Sprevod se je pomikal v cerkev, kjer so pevci zapeli svojemu dolgoletnemu pevovodji »Miserere«. Sprevod je bil nad vse veličasten. Za križem so šli šolarji, godba, Sokoli z zastavo, gasilci, člani Fantovskega odseka in dekljskega krožka v krogih z zastavo, zastopniki Prosvetnega društva z zastavo, učiteljsko, pevci, nato 20 duhovnikov in številno občinstvo. Računa se, da se je pogreba udeležilo nad 1000 ljudi. Po končanih molitvah na pokopališču je kanonik g. Weixl Josip, dekan od Sv. Križa pri Ljutomeru, ki je vodil spreved, imel ob grobu govor; v njem se je spomnil pokojnika in omenil, kako sta se spoznala že kot študenta v Mariboru in bila vedno prijatelja. Omenil je tudi, da je bil rajni vzoren, veren katoličan. Za njim je govoril šolski nadzornik g. Karbaš iz Ljutomera, ki je orisal življenjsko pot pokojnika. Godba je zaigrala žalostnko, pevci so zapeli v slovo, nakar so se vretli govori naprej. Vseh govorov je bilo 10. Ob pol sedmih je ljudstvo zapuščalo pokopališče in se razšlo.

Libija

Nova Mussolinijeva vojaška cesta v Libiji, ki po večini teče ob obali in je zelo velikega vojaškega pomena.

Maršal de Bono, vrhovni poveljnik italijanske južne armade

Pribežališče

Več ko 10.000 otrok iz Anglije pričakujejo zdaj v Kanadi, ki bodo v času med to vojsko bivali v družinah raznih zasebnikov. Tudi hoteli in druga gostišča so za te evakuirane otroke pripravili več postelj, in vlada je dala na razpolago večjo vsoto denarja za vzgojo in solanje teh otrok. Tudi vdova nekdanjega avstrijskega kanclerja Dollfusa je dobila dovoljenje, da se sme naseliti s svojima otrokoma v Kanadi.

Tamfui - vražja igra z nožem

Iz Tokija poročajo: Nedavno je v bolnišnici japonskega mesta Kobe umrl v veliki revščini človek, ki je spadal k najslavnejšim lovecem na zveri in slone na svetu. Iz njegovih lastnih zapisov, ki jih je zapustil Mat-Thieu Rudel, spoznamo, da ga je uničila igra in da je trikrat zaporedoma v najkrajšem času izgubil svoje težavno pridobljeno veliko premoženje z igre tamfui, ki je ena najbolj svojiskih iger na Daljnem vzhodu in je na Japonskem strogo prepovedana, a je dovoljena na Kitajskem in v Indokini in ki je zahtevala že na tisoče žrtve.

Tamfui je prav za prav igra spretnosti, ki jo pa z veliko strastjo igrajo. Igralec nariše s kredne velike kroge na tla, kamor zapiše številke. Nato skušajo z majhnimi noži zadevati številke v krogih, ki so si jih zapisali. Opazovalec kar ne more razumeti, kako utegne takšna preprosta igra igralko tako do strasti razvneti, tako da jo je Japonska morala najstrožje prepovedati in se prestopki kaznujejo z ječo. Malokdaj pa je bila ta igra nevarna Evropejcu, a rajni Mathieu Rudel je bil tu izjema.

Svoje prvo premoženje si je napravil kot upravitelj nasadov v Indokini. Spoznal je igro tamfui, začel je v njeno oblast in je postal berač. Nato je postal lovec na zveri in slone. Z bogatim plenom, s slonovo kostjo, s kožuvinami zveri in z dragulji se je čez tri leta vrnil iz džungle. A komaj je bil prišel v Hanoi in je svoje zaklade spravil v denar, ko ga je vnovič obsedla vražja igra in je spet iskal sreče v tamfuiju. Toda ni bil za-

Otok Malta

Malta je skupina otokov sredi Sredozemskega morja med Sicilijo in Libijo. Njeno otočje zapira prehod iz zapadnega v vzhodni del Sredozemskega morja. Poleg glavnega otoka, ki meri 246 m², so še trije manjši otoki (Gozo, Comino in Cominotto) in še nekaj malih skalnih skrb. Otočje je pušče in krasko. Prebivalstvo se peča z evžerjevo, ribištvo in malo obrtjo. Celotno otočje meri 316 kv. kilometrov in šteje 260.000 prebivalcev. Ze v mirni dobi je na tem otočju Anglija vzdrževala veliko posadko 15.000 moč. Prebivalstvo je katoliške vere, uradni jezik je angleški, ljudstvo pa govori malteščino, ki je še najbolj slinila italijansčini. Glavno mesto je Valetta, ki je močno utrjeno s srednjeveškimi trdnjavami.

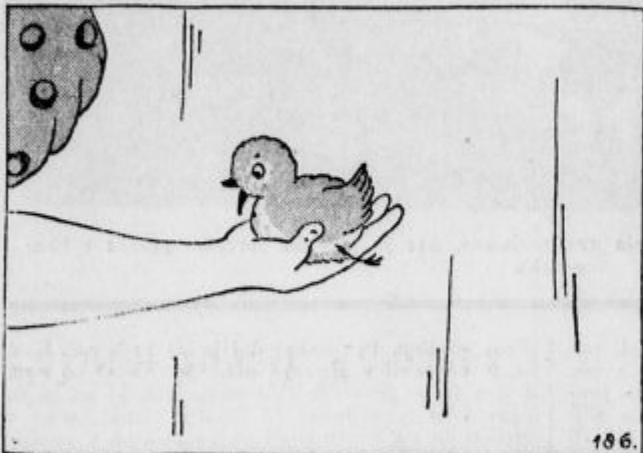
Otočje je v zgodovini pogosto menjalo svoje gospodarje. V srednjem veku je spadalo k kraljestvu Sicilija. Karel V. pa je Malto 1530. leta dal malteškim vitevom. 1798 je otok zasedel Bonaparte. 1802 pa so ga zasedli Angleži.

Otroški kotichek

ZAČARANI GOZD

(185) Previdno sta šla h kraju, odkoder je prihajalo čivkanje. Tesno ob visokem drevesu sta našla majhnega mladega ptička, ki je gotovo padel z drevesa.

(186) Ančka je ljubko majhno živalco pobrala. Kako je ptiček plašno gledal s svojimi bisernimi očesi. Nežno, toplo telesce je trepetalo v njenih rokah. Oh, pogled! In ena nožica je bila ranjena. Še dobro, da ni muček prvi našel ptička.

Jesenice

Osebnost. Od Jesenice se je poslovil postajni načelnik g. Lovrin Ivan, ki je premeščen k železniški direkciji v Ljubljano. V času službovanja na odgovorni obsejni postaji se je izkazal kot vreden uradnik, ki je bil do podrejenih strogo pravičen, do strank uslužen in nepristranski. Na njegovo mesto je imenovan dosegljivi pomočnik šefa postaje g. Hugo Mešiček.

ASK »Gorenjec« ima svoj lahkoatletski klubski miting v soboto ob štirih popoldne na letnem telovadšču Krekovega doma. Vstopnine ni.

Kino Krekov dom predvaja danes (petek) ob štirih popoldne za mladino po znižani ceni film »Bele rešetke«, zvečer ob pol 9 isti film. V soboto za mladino ob štirih popoldne po znižani ceni velefilm »Heidi«, zvečer ob pol devetih se predvaja isti film. Oba filma sta primerna za šolsko mladino.

Laško

Društvo nižjih poštinih uslužbencev za Slovenijo si je pod lepim šmihelskim hribom v Laškem pred kratkim kupilo stavbni prostor za svoj Poštarski dom. Predsednik društva g. Josip Penko se je te dni ogledal pri krajevnih činiteljih v Laškem, ki so mu vsi obljubili svojo pomoč. Izjavil je, da bo mogoča stavba že letos pod streho. Mi Laščani iz vsega srca pozdravljamo zamisel poštinih uslužbencev in jim čestitamo, da so si za svoj dom izbrali ravno zdraviliško mesto Laško, kjer jim bo poleg najboljšega zraka na razpolago tudi zdravilna voda našega priznanega zdravilišča.

+ Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš ljubljani mož, predobri oče, stari oče, gospod

Štimatec Blaž

sprevidnik državne železnice v pokoju

dne 13. t. m. ob 13. po kratki težki bolezni, previden s tolažili sv. vere.

Pogreb dragoga pokojnika bo v soboto, 15. junija, ob 5. popoldne izpred mrliške vože splošne bolnišnice k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 13. junija 1940.

Globoko žalujejo: Marija žena, Julka Polanjko, Mici Križanič, ing. Jože, otroci, in ostalo sorodstvo.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjki priloži 2 din. Delno tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokotniška, 1 mm vsaka betilna vrstica po 1 din. - Za plamene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

17 letno dekle

kmečkih staršev, z dobrim šolskim spricvalom, se želi učiti v trgovini z mesnim blagom ali v manufakturni trgovini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8621. (v)

Šofer

z izpitom za vsa vozila, vajen domačih pogonskih sredstev, plin, metan — išče službo. Vozil tudi za odstotke zasluga. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Trezen« 8729. (a)

Prodamo

Vreče za pesek

prodaja železnica Fr. Stupica, Ljubljana, Gospodarska 1. (i)

Damsko in moško kolo

popolnoma nova, prvovrstne znamke, za vsako ceno napredaj. Polzve se v gostilni Sv. Petra c. 85.

BRZO-klepalnik

patent. za vsako kolo dobiš v železnici Stupica Fr., Ljubljana, Gospodarska 1. (i)

Cvetje, jajca

vedno v zalogi. Italijansko in jugoslov. cvetje. Stajerska sveža jajca. - Baloh, Kolodvorska 18.

Premog

koks, drva nudi

I. Pogačnik

Ljubljana, Bohoričeva 5 telefon 20-59

Postrežba brezhibna

Naročajte in širite

»Slovenca«!

Zahtevajte povsod »SLOVENCA«

Službo dobe

Mesarskega pomočnika

pridnega, poštenega, takoj sprejem. — Služba stalna, plača po dogovoru. Blaž Jeglič, mesar - Tržič. (b)

Zaslugež

Aparati za zatemnitev

zarnice pred zračnimi napadi, se oddajo samostojnemu zastopniku za Dravsko banovino. Trapečar, Novi trg 4/III. (b)

Posvetva

Malo hišo

ali posvetvo kupim na Dolenjskem. Ponudbe pod šifro »Takoj denar« na upravo »Slovenca« pod št. 8554. (p)

Čedno enodružinsko hišo

z lepim vrtom, v Poljanah, prodam ali dam v zakup. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8661. (p)

Razno

MLADINSKI PENZIONAT

Je odprt v Predvorju nad Kranjem, v najlepšem alpskem predelu Slovenije. Govori se nemško, na zahtevo tečaj angleškega in francoskega jezika. Možno so vse panoge športa. Na željo se pošlje prospekt. Pišite na naslov: Mary Gatti, Predvor nad Kranjem.

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da nas je v 82. letu starosti za vedno zapustil naš nad vse ljubljeni in dobri oče, gospod

Ivan Kostajnshek

zasebnik

dne 12. junija 1940 ob 5. popoldne po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere. Na zadnji poti ga bomo spremlili v petek, 14. junija ob 3 popoldne izpred hiše žalosti na župno pokopališče pri Sv. Martinu pod Vurbergom. Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, 15. junija ob 6 zjutraj v župni cerkvi pri Sv. Martinu.

Sv. Martin pod Vurbergom, Hoče, Sv. Peter pod Sv. gorami, 12. junija 1940.

Zalujoči:

Janko Kostajnshek, sin; Fani Račič, roj. Kostajnshek, gostilničarka, hčerka; Angela, roj. Ingolič, snaha; Leopold Račič, zet; Milko in Janko Kostajnshek, vnuka, in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob bridki izgubi našega nepozabnega soproga, očca itd., gospoda

Maksa Lillega

se najprisrčneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo gospodu županu dr. Juro Adlešču za častno spremstvo, Glasbeni Matici za ganljivo petje, gospodu Joža Bekšu, davč. insp. v pok., za prekrasne poslovilne besede ob odprtem grobu, vsem zastopnikom društev, darovalcem vencev in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili do njegovega poslednjega doma. Prav posebno hvalo dolgujemo g. Petroviču, vodji zemlj. knjige v pok., ki je našega nepozabnega pokojnika redno obiskoval za časa njegove onemoglosti. Maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 15. t. m. ob 7 v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

Ljubljana, dne 14. junija 1940.

Zalujoči ostali.

Danes je prenehalo biti zlato srce naše ljubljene mame, babice in prababice, gospe

Katarine Arko

vdove Burger

v 78. letu starosti, previdene s tolažili sv. vere. Blago pokojnico prepeljemo v soboto, dne 15. junija 1940 ob 3. uri popoldne od hiše žalosti Kersnikova ulica 5, kjer bo tibi blagoslov farne župnije, na pokopališče v Dolenji Logatec. Pogreb bo v Logatec istega dne ob 4 popoldne.

Ljubljana-Dol. Logatec, dne 13. junija 1940.

Zalujoče rodbine:

ARKO, BURGER, ŠETINC, SAJEVIC

ter ostalo sorodstvo.

E. Claes:

10

Pokojni župnik Kampens

Iz flamščine prevedel L. Ogrin

Zadovoljno pa kimajo kmečki učenci ob nedeljah, kadar zaslišijo gromoviti bas Sapa Landuyta, pri čigar najnižjih notah se tresejo šipe najoddaljenejšega okna tam nad krstnim kamnom in si mislijo: »Aha, to je pa naš Sep! Kakšna sapala«

Kako vse občuduje tenor Gerta Booneja, ko se v »Benedictus« venite povzpne v neverjetne višine in si šepetajo: »Takega glasu ne dobiš nikjer... Kakor slavček!« In naši ljudje znajo ceniti glasbo, posebno pa petje. Saj je naše pevsko društvo znano deset ur na okoli in bi brez strahu lahko nastopilo celo v Bruslju.

Cerkovnik Fideel, ki je tudi organist in pevovodja, ima poleg cerkve gostilno. Takoj po maši pridejo pevci Sep Landuyt, Sas Lapentije, Bros Machiel in Sander Candeel mogočno samozvestno najprej k njemu na kozarček piva, dobro se zavedajoč, da so nekaj več kot njihovi sovaščani. Poštar van Balderen, ki pravkar sedi pri svojem kozarcu, pokliče gospodinjico, ne da bi pevec pogledal: »Anzelina, daj enega pevcem!« Vsi dvignejo na novo natočene kozarce: Santé, gospod van Balderen! Drugače mu rečejo kar le »poštmoster«, ali na kratko: »pošta« Nato se hodijo kazati še po ostalih vaških krčmah.

Ampak, kdor bi mislil, da naši pevci kaj zaslužijo, bi se radikalno motil. Niti centima ne dobiyo za svoje delo! Vse storijo samo iz čiste ljubezni do gospoda Boga, iz prijatelj-

siva do gospoda župnika in zaradi časti. Zato se morajo nedeljo za nedeljo truditi, vedno nove Glorie in Tantum ergo učiti. Nikar ne mislite, da so to malenkosti! Vsako nedeljo pri veliki maši morajo biti vsi brez izjeme na koro. Če bi, na primer, Sep Landuyt hotel igrati bolnika, potem bi morali »Agnus Dei« vsako nedeljo kratkoma izpustiti ali ga zamenjati s čisto navadnim, katerega bi organist sam izhreščal. Če bi Gert Booneja ne pel pri »Credo«, bi ne bilo podobno nikakršni slovenski maši in farani bi z nezadovoljstvom obžalovali, da niso prišli raje k prvi maši. Torej vsako nedeljo morajo biti pevci na svojih mestih! Nikdar ne morejo v nedeljo dopoldne iti ribe loviti, nikdar gledat, kako ob Demerju (majhna rečka) gasilec poskušajo novo brizgalno, nikdar lepo udobno ležati na trgu sredi vasi v senci dreves, klepetati in kaditi pipe, kakor drugi možje, ki so bili že pri prvi maši. Najhujše pa je to, da cerkveni pevec ne more nikdar videti, kdaj dospejo golobje. Kajti poštini golobje, ki tekmujejo vsako nedeljo (razen pozimi) in ki jih spuščajo na vse zgodaj zjutraj nekeje v severni Franciji, pridejo domov vedno med deseto in enajsto uro, torej ravno med deseto mašo. Zaradi tega so ob nedeljah pevci vedno nasajeni in svojo slabo voljo stresajo nad Fidelom, kot bi bila vse to njegova krivda. Če njihovi golobje pridejo prepozno, — drugi domači se vendarle ukvarjajo z njimi — potem se zopet jeze na organista, dasi bi ne mogli povedati zakaj prav za prav. Naravnost bi si sicer ne upali reči, vendar pa bi bili zelo zadovoljni, če bi župnik opravil svojo slovesno mašo popoldne.

Jasno je torej, da cerkveni pevec veliko, zelo veliko žrtvuje.

Nekoč, za časa župnikovanja pok. gospoda petje.

Kampensa, je prav zaradi poštinih golobov nastal skoro skandal. Junija meseca so bile velike golobje tekme, ki so jih priredili ljubitelji golobov iz Bruslja. Golobe so spustili daleč nekeje za Parizom in razpisane so bile visoke nagrade. Iz naše vasi sta se tekom udeležila dva goloba, in sicer je poslal Sander Candeelov Lojze svojo slavno modropernato golobico in svojega belega goloba. Lojzovi golobje so že večkrat odnesli kako nagrado. Doma na omari je imel že kar tri budilke, ena krasna ura pa je visela na steni, tako da so lahko na štiri načine videli, koliko je približno ura.

Tiste nedelje ni bilo skoro nobenega moškega pri deseti maši. Same ženske, šolske sestre, otroci in kak star ožanec, ki je smatral golobji šport za otroško bolezen.

Sander Candeel je bil cerkveni pevec. Aj! Nikdar ni tega tako obžaloval kot prav danes, ko gre za dva goloba njegovega Lojzeta. Hotel je že kar demisionirati. Stal je na koro kot na trnini: se obračal, postopal, klepetal tako da ga je moral organist opomniti: »Sander! Malo več resnosti!« Da, da, Fideel! Kar poskusi biti resen, če ti golob lahko prinese nekaj tisoč frankov, čeprav je te med glavno mašo.

S kora pa je Sander lahko videl skozi ubito šipo ravno vrh svoje strehe. Potem si lahko mislite, da tisto nedeljo ni umaknil pogleda s te smeri. No, pa star pevec že lahko poje glorio in nekaj drugih stvari, pri tem pa gleda skozi okno, kdaj bo na njegovo streho priletel golob. Toda gorje! V »Credo« je imel Sander tudi nekaj solo: et iterum venturus est cum gloria, dve besedi pa še trikrat zapovrstjo: cum gloria, cum gloria, kakor je to že navada pri velikih mašah. Za njim pa udarilo vsj skupaj: iudicari vivos, vivos et mortuos, Sander je bil vedno ponosen na ta košček sola in pel mogočno ter zvestno. To nedeljo pa, prav ko je prišel do svojega drugega »cum gloria«, je zagledal Lojzkovo golobico, ki je sedla na vrh

strehe in je zavil: cum gloria... za zlodja, ta je pa našega Lojza!« Tako glasno, da so vsi pevci odskočili za ped od tal, od strahu, da so se vsi ljudje v cerkvi obrnili nazaj, t.e. da bi vedeli, kaj prav za prav je, in da je župnik Kampens tudi nekaj slišal. Organist je imel k sreči toliko razumevanja, da je pritisnil na deset tipk hkrati in dal znamenje ostalim, da pritisnejo s svojim »iudicare...« kot bi se sploh nič ne zgodilo.

To je bilo govorjenja po vasi! Nekateri so se smejali, večini pa se je zdelo to nesramno. Sandru ni bilo treba odpovedati službe. Odpoved je sama prišla. Njegov Lojze pa je s svojo golobico potegnil lepo vsoto.

Pa ne samo ob nedeljah! Koliko ur morajo žrtvovati tudi med tednom, kadar se je treba naučiti kake nove maše, za božič, za veliko noč za procesije, za črne maše, za slovesne poročne maše, pete maše za to, pete maše za ono Saj človek nikdar ne pride do miru! In vse to gratis, zastoj, za Ljubega Gospoda, za župnika, za čast!

No, včasih se zgodi, da po kaki slovesni črni maši kdo »zalujočih ostalih« solzami v oči, da ne vidi koliko ima v roki, tudi pevcem kaj stisne v roko. Ampak to je zelo redko. Ljudje v svoji veliki žalosti na take stvari najraje pozabijo. Sicer so pa pevci navadno najpremožnejši vaščani, tako da bi jih še užalilo, če bi stisnil nekaj centimov, kot kakemu navadnemu golobarju ali zvonarju.

Enkrat na leto pa imajo vendarle čisto svoj praznik: decembra meseca, na dan sv. Cecilije, zaščitnice glasnikov in pevcev. Gospod župnik bere ta dan mašo samo zanje in tudi sami resneje in zbraneje pojejo kot navadno. Opoldne imajo skupno kosilo, imenito pripravljeno, juho z mesnimi cmoki, svinjska rebra, vampe, gnjat, krofe in sodček piva; plačajo pa vse sami.